Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΣΥΝΤΑΓΜΑ)

Ιστορικό Τροποποιήσεων

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 95/1989 106(I)/1996 115(I)/1996 104(I)/2002 127(I)/2006 51(I)/2010 68(I)/2013 130(I)/2015 69(I)/2016 93(I)/2016 100(I)/2019 128(I)/2019 160(I)/2019 161(I)/2019 135(I)/2020

Προοίμιο

ΕΠΕΙΔΗ, το Άρθρο 146 του Συντάγματος προβλέπει ότι το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο κέκτηται αποκλειστική δικαιοδοσία να αποφασίζει οριστικά και αμετάκλητα επί πάσης προσφυγής η οποία ασκείται εναντίον απόφασης, πράξης ή παράλειψης οποιουδήποτε διοικητικού οργάνου ή αρχής ή προσώπου το οποίο ασκεί εκτελεστική ή διοικητική λειτουργία, με σκοπό να ελεγχθεί αν αυτή είναι αντίθετη με τις διατάξεις του Συντάγματος ή του νόμου ή αν έγινε καθ΄ υπέρβαση ή κατάχρηση εξουσίας,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, με βάση τις διατάξεις των περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμων του 1964 έως 1991, η προβλεπόμενη υπό του Συντάγματος δικαιοδοσία του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου (High Court) έχει μεταβιβασθεί στο υπό του ως άνω Νόμου, ιδρυθέν Ανώτατο Δικαστήριο,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η αποκλειστική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου να εκδικάζει σε πρώτο βαθμό κάθε τέτοια προσφυγή δυσχεραίνει το έργο του Δικαστηρίου τούτου και δεν συμβάλλει στην ταχεία απονομή της δικαιοσύνης,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, κρίνεται αναγκαίο να ληφθούν μέτρα για την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και την ταχεία απονομή της δικαιοσύνης γενικότερα και της διοικητικής δικαιοσύνης ειδικότερα με την εκχώρηση της δικαιοδοσίας αυτής σε Διοικητικό Δικαστήριο,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, το Άρθρο 146 του Συντάγματος δεν περιλαμβάνεται στα θεμελιώδη Άρθρα του Συντάγματος τα οποία δεν μπορούν με οποιοδήποτε τρόπο να τροποποιηθούν ή καταργηθούν,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, λόγω της συνεχιζόμενης τουρκικής κατοχής και των ιδιαζουσών συνθηκών που επικρατούν στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι Τουρκοκύπριοι δεν συμμετέχουν στην εκλογή και λειτουργία της Βουλής των Αντιπροσώπων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, το δίκαιο της ανάγκης δικαιολογεί τη διατήρηση της εξουσίας της Βουλής των Αντιπροσώπων να τροποποιεί μη θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, είναι αναγκαία η εναρμόνιση με -

(α) Τις παραγράφους 1, 2 και 3 του άρθρου 46 της πράξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας», και

(β) την παράγραφο 1 του άρθρου 26 της πράξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία»,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, είναι αναγκαία η πιο αποτελεσματική εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 27 της πράξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα»,

ΕΠΕΙΔΗ, το Άρθρο 15 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας προστατεύει το δικαίωμα της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής κάθε προσώπου,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, δεν επιτρέπεται οποιαδήποτε επέμβαση στην άσκηση του δικαιώματος αυτού, εκτός αν είναι σύμφωνη προς το νόμο και αναγκαία για τους σκοπούς που ορίζει το εν λόγω Άρθρο,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, σύμφωνα με τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τα περιουσιακά στοιχεία του ατόμου αποτελούν μέρος της ιδιωτικής του ζωής και κανένας δεν έχει δικαίωμα, εκτός αν παρέχεται σ' αυτόν εξουσιοδότηση από το νόμο για τους σκοπούς που ορίζει το Σύνταγμα, να επιβάλει την αποκάλυψη ή τον έλεγχο των στοιχείων αυτών,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, κρίνεται αναγκαίο να καταστεί δυνατή η επέμβαση στην άσκηση του δικαιώματος που προστατεύεται από το Άρθρο 15 του Συντάγματος, για τη διασφάλιση της διαφάνειας στη δημόσια ζωή ή για τη λήψη μέτρων εναντίον της διαφθοράς στη δημόσια ζωή, ως νόμος ήθελε ορίσει,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, η διασφάλιση της διαφάνειας στη δημόσια ζωή και η λήψη μέτρων εναντίον της διαφθοράς στη δημόσια ζωή συνιστούν μέτρο αναγκαίο για την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, ως προβλέπει η παράγραφος 2 του Άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία κυρώθηκε με τον περί της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την Προάσπισιν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Κυρωτικό) Νόμο του 1962 και η οποία προβλέπει ανθρώπινα δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες, όμοια των οποίων η Δημοκρατία οφείλει να διασφαλίζει σύμφωνα με το Άρθρο 5 της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, το Άρθρο 15 του Συντάγματος δεν περιλαμβάνεται στα θεμελιώδη Άρθρα του Συντάγματος τα οποία δεν μπορούν με οποιοδήποτε τρόπο να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, λόγω της συνεχιζόμενης τουρκικής κατοχής και των εξαιρετικών συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο ως αποτέλεσμα αυτής, οι Τουρκοκύπριοι δεν συμμετέχουν στην εκλογή και λειτουργία της Βουλής των Αντιπροσώπων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, το δίκαιο της ανάγκης δικαιολογεί τη διατήρηση της εξουσίας της Βουλής των Αντιπροσώπων να τροποποιεί μη θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος,

ΕΠΕΙΔΗ η Κυπριακή Δημοκρατία ως κράτος δικαίου που προασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και ιδιαίτερα το δικαίωμα ζωής και σωματικής ακεραιότητας αντιτίθεται, ως θέμα αρχής, στην επιβολή της θανατικής ποινής,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ η θανατική ποινή έχει ήδη καταργηθεί πλήρως στη νομοθεσία της Δημοκρατίας και δεν έχει εφαρμοστεί στην πράξη από το 1962, παρ' όλο που η παράγραφος 2 του Άρθρου 7 του Συντάγματος προβλέπει για τη δυνατότητα επιβολής θανατικής ποινής διά νόμου στις περιπτώσεις φόνου εκ προμελέτης, εσχάτης προδοσίας, πειρατείας κατά το διεθνές δίκαιο και αδικήματος τιμωρούμενου διά ποινής θανάτου σύμφωνα με το στρατιωτικό ποινικό νόμο,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της οποίας η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί κράτος μέλος, προβλέπει για την κατάργηση της θανατικής ποινής,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ η Δημοκρατία έχει κυρώσει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς και το 6ο και το 13ο Πρωτόκολλο αυτής, τα οποία προβλέπουν για την πλήρη κατάργηση της θανατικής ποινής,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ η Δημοκρατία έχει κυρώσει το Διεθνές Σύμφωνο για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το 2ο Πρωτόκολλο αυτού, τα οποία επίσης προνοούν για την κατάργηση της θανατικής ποινής,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ κρίνεται αναγκαία η προσαρμογή του Άρθρου 7 του Συντάγματος στις πάγιες θέσεις της Δημοκρατίας για την προστασία της ανθρώπινης ζωής, καθώς και η συνεπακόλουθη τροποποίηση των Άρθρων 11, 47, 48, 49, 83, 106 και της παραγράφου 4 του Άρθρου 53 του Συντάγματος, τα οποία δεν περιλαμβάνονται στα θεμελιώδη άρθρα του Συντάγματος τα οποία δεν μπορούν με οποιοδήποτε τρόπο να τροποποιηθούν ή να καταργηθούν,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ λόγω της συνεχιζόμενης τουρκικής κατοχής και των εξαιρετικών συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο ως αποτέλεσμα αυτής οι Τουρκοκύπριοι δε συμμετέχουν στην εκλογή και λειτουργία της Βουλής των Αντιπροσώπων,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ το δίκαιο της ανάγκης δικαιολογεί τη διατήρηση της εξουσίας της Βουλής των Αντιπροσώπων να τροποποιεί μη θεμελιώδεις διατάξεις του Συντάγματος,

Για όλους αυτούς τους λόγους η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

ΜΕΡΟΣ 1 Γενικαί Διατάξεις

ΑΡΘΡΟΝ 1

Η Κυπριακή Πολιτεία είναι ανεξάρτητος και κυρίαρχος Δημοκρατία, προεδρικού συστήματος, της οποίας ο Πρόεδρος είναι Έλλην και ο Αντιπρόεδρος Τούρκος, εκλεγόμενοι αντιστοίχως υπό της ελληνικής και της τουρκικής κοινότητος της Κύπρου, ως εν τω παρόντι Συντάγματι ορίζεται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 1Α

Ουδεμία διάταξη του Συντάγματος θεωρείται ότι ακυρώνει νόμους που θεσπίζονται, πράξεις που διενεργούνται ή μέτρα που λαμβάνονται από τη Δημοκρατία τα οποία καθίστανται αναγκαία από τις υποχρεώσεις της ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε εμποδίζει Κανονισμούς, Οδηγίες ή άλλες πράξεις ή δεσμευτικά μέτρα νομοθετικού χαρακτήρα που θεσπίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ή από τα θεσμικά τους όργανα ή από τα αρμόδιά τους σώματα στη βάση των συνθηκών που ιδρύουν τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ή την Ευρωπαϊκή Ένωση από του να έχουν νομική ισχύ στη Δημοκρατία.

127(I)/2006

ΑΡΘΡΟΝ 2

Δια τους σκοπούς του παρόντος Συντάγματος:

1. Την ελληνικήν κοινότητα αποτελούσιν άπαντες οι πολίται της Δημοκρατίας, οίτινες είναι ελληνικής καταγωγής και έχουσιν ως μητρικήν γλώσσαν την ελληνικήν ή μετέχουσι των ελληνικών πολιτιστικών παραδόσεων ή ανήκουσιν εις την Ελληνικήν Ορθόδοξον Εκκλησίαν.

2. Την τουρκικήν κοινότητα αποτελούσιν άπαντες οι πολίται της Δημοκρατίας, οίτινες είναι τουρκικής καταγωγής και έχουσιν ως μητρικήν γλώσσαν την τουρκικήν ή μετέχουσι των τουρκικών πολιτιστικών παραδόσεων ή είναι μωαμεθανοί.

3. Πολίται της Δημοκρατίας μη περιλαμβανόμενοι εις τας διατάξεις της πρώτης ή της δευτέρας παραγράφου του παρόντος άρθρου, επιλέγουσιν ατομικώς την ελληνικήν ή την τουρκικήν κοινότητα εντός προθεσμίας τριών μηνών από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος. Εφ' όσον όμως ανήκουσιν εις θρησκευτικήν ομάδα επιλέγουσι την ελληνική ή την τουρκικήν κοινότητα ομαδικώς και επί τη τοιαύτη επιλογή θεωρούνται μέλη της κοινότητος, ην επελέξαντο, τηρουμένου του κανόνος ότι πας πολίτης της Δημοκρατίας ανήκων εις τοιαύτην θρησκευτικήν ομάδα δικαιούται να μη συμμορφωθή προς την κατόπιν αποφάσεως της ομάδος επιλογήν αυτής, οπότε δι' ενυπογράφου δηλώσεως αυτού υποβαλλομένης εντός μηνός από της ημερομηνίας της επιλογής της ομάδος αυτού εις τον αρμόδιον υπάλληλον της Δημοκρατίας, και εις τους Προέδρους της ελληνικής και της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως, επιλέγει κοινότητα διάφορον της κοινότητος, ην επελέξατο η ομάς αυτού.

Νοείται περαιτέρω ότι, εν η περιπτώσει η επιλογή, η γενομένη υπό θρησκευτικής ομάδος, δεν γίνη αποδεκτή, επί τω λόγω ότι τα μέλη αυτής είναι ολιγώτερα του απαιτουμένου αριθμού, πας ανήκων εις τοιαύτην θρησκευτικήν ομάδα δικαιούται, εντός μηνός από της ημερομηνίας της αρνήσεως αποδοχής της επιλογής της ομάδος, να επιλέξη ατομικώς την κοινότητα, εις ην επιθυμεί να ανήκη τηρών την προειρημένην διαδικασίαν.

Εν τη παρούση παραγράφω «θρησκευτική ομάς» σημαίνει ομάδα προσώπων συνήθως κατοικούντων εν Κύπρω, πρεσβευόντων την αυτήν θρησκείαν και ανηκόντων είτε εις το αυτό δόγμα είτε υποκειμένων εις την αυτήν δικαιοδοσίαν ταύτης, των οποίων ο αριθμός κατά την ημερομηνίαν της ενάρξεως της ισχύος του Συνάγματος υπερβαίνει τους χιλίους, εξ ων τουλάχιστον πεντακόσιοι κατέστησαν υπήκοοι της Δημοκρατίας κατά την ειρημένην ημερομηνίαν.

4. Πας όστις αποκτά την υπηκοότητα της Δημοκρατίας εις χρόνον μεταγενέστερον της παρόδου τριών μηνών από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος ασκεί το εν τη τρίτη παραγράφω του παρόντος άρθρου οριζόμενο δικαίωμα επιλογής εντός προθεσμίας τριών μηνών από της ημερομηνίας, καθ' ην απέκτησε την υπηκοότητα.

5. Έλλην ή τούρκος πολίτης της Δημοκρατίας υποκείμενος εις τας διατάξεις της πρώτης η της δευτέρας παραγράφου του παρόντος άρθρου, δικαιούται να παύση ανήκων εις την κοινότητα, ης είναι μέλος και να επιλέξη την ετέραν κοινότητα:

(α) επί τη υποβολή ενυπογράφου δηλώσεως περί της επιθυμίας αυτού, όπως μεταβάλη κοινότητα, εις τον αρμόδιον υπάλληλον της Δημοκρατίας και τους Προέδρους της ελληνικής και της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και

(β) επί τη αποδοχή της δηλώσεως αυτού υπό της Κοινοτικής Συνελεύσεως της κοινότητος, εις ην δηλοί ότι επιθυμεί να ανήκη.

6. Οιονδήποτε πρόσωπον ή οιαδήποτε θρησκευτική ομάς θεωρούμενη ως ανήκουσα είτε εις την ελληνικήν είτε εις την τουρκικήν κοινότητα, συμφώνως προς τας διατάξεις της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, δύναται να παύση ανήκουσα εις την μίαν των κοινοτήτων και να θεωρήται ως ανήκουσα εις την ετέραν κοινότητα:

(α) επί τη υποβολή ενυπογράφου εγγράφου δηλώσεως περί της επιθυμίας της τοιαύτης μεταβολής υπό του προσώπου ή υπό της θρησκευτικής ομάδος εις τον αρμόδιον υπάλληλον της Δημοκρατίας και εις τους Προέδρους της ελληνικής και της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και

(β) επί τη αποδοχή της δηλώσεως υπό της Κοινοτικής Συνελεύσεως της κοινότητος, εις ην δηλοί ότι επιθυμεί να ανήκη.

7. (α) Η ύπανδρος γυνή ανήκει εις την κοινότητα του συζύγου αυτής.

(β) Το άρρεν ή θήλυ άγαμον τέκνον το μη συμπληρώσαν το εικοστόν πρώτον έτος της ηλικίας του ανήκει εις την κοινότητα του πατρός αυτού, επί δε αγνώστου πατρός και εφ' όσον δεν έχει υιοθετηθή, εις την κοινότητα, εις ην ανήκει η μήτηρ αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 3

1. Αι επίσημοι γλώσσαι της Δημοκρατίας είναι η ελληνική και η τουρκική.

2. Νομοθετικαί, εκτελεστικαί και διοικητικαί πράξεις και έγγραφα συντάσσονται εις αμφοτέρας τας επισήμους γλώσσας και εφ' όσον δυνάμει ρητής διατάξεως του Συντάγματος απαιτείται έκδοσις, εκδίδονται δια δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας εις αμφοτέρας τας επισήμους γλώσσας.

3. Διοικητικά ή έτερα επίσημα έγγραφα απευθυνόμενα εις Έλληνα ή Τούρκον συντάσσονται αντιστοίχως εις την ελληνική ή την τουρκικήν γλώσσαν.

4. Η ενώπιον δικαστηρίων διαδικασία διεξάγεται και διευθετείται και αι αποφάσεις συντάσσονται εις την ελληνικήν γλώσσαν, εάν οι διάδικοι είναι Έλληνες, εις την τουρκικήν γλώσσαν, εάν οι διάδικοι είναι Τούρκοι και εις αμφοτέρας, την ελληνικήν και την τουρκικήν γλώσσαν, εάν οι διάδικοι είναι Έλληνες και Τούρκοι. Το Ανώτατον Δικαστήριον δια του εν άρθρω 163 προβλεπομένου κανονισμού αυτού καθορίζει εάν εκατέρα ή αμφότεραι αι επίσημοι γλώσσαι χρησιμοποιώνται εις πάσαν ετέραν περίπτωσιν.

5. Οιονδήποτε κείμενον καταχωρούμενον εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας δημοσιεύεται εν τη αυτή εκδόσει εις αμφοτέρας τας επισήμους γλώσσας.

6. (1) Πάσα διαφορά μεταξύ του ελληνικού και του τουρκικού κειμένου οιασδήποτε νομοθετικής, εκτελεστικής ή διοικητικής πράξεως ή εγγράφου δημοσιευομένου εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας επιλύεται υπό του αρμοδίου δικαστηρίου.

(2) Το υπερισχύον κείμενον νόμου ή αποφάσεως Κοινοτικής Συνελεύσεως καταχωρουμένου εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας είναι το δημοσιευόμενον εις την γλώσσαν της οικείας Κοινοτικής Συνελεύσεως.

(3) Οιαδήποτε διαφορά ανακύπτουσα μεταξύ του ελληνικού και του τουρκικού κειμένου εκτελεστικής ή διοικητικής πράξεως ή εγγράφου, όπερ, καίπερ μη δημοσιευθέν εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας, έχει άλλως δημοσιευθή, επιλύεται οριστικώς δια δηλώσεως του υπουργού ή άλλης οικείας αρχής περί του υπερισχύοντος ή ορθού κειμένου.

(4) Το αρμόδιον δικαστήριον δύναται να παράσχη την κατά την κρίσιν αυτού δικαίαν θεραπείαν, εάν προκύψη οιαδήποτε των ανωτέρω αναφερομένων διαφορών μεταξύ των δύο κειμένων.

7. Επί των νομισμάτων, χαρτονομισμάτων και γραμματοσήμων γίνεται χρήσις των δύο επισήμων γλωσσών.

8 Έκαστος δικαιούται να απευθύνηται προς απάσας τας αρχάς της Δημοκρατίας εις εκατέραν των επισήμων γλωσσών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 4

1. Η Δημοκρατία έχει ιδίαν σημαίαν ουδετέρου σχεδίου και χρώματος, την οποίαν επιλέγουσιν από κοινού ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας.

2. Αι αρχαί της Δημοκρατίας και οιονδήποτε νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου ή οργανισμός κοινής ωφελείας ιδρυόμενος δια ή συμφώνως τω νόμω της Δημοκρατίας αναρτώσι την σημαίαν της Δημοκρατίας και έχουσι το δικαίωμα να αναρτώσι κατά τας εορτάς ταυτοχρόνως ομού μετά της σημαίας της Δημοκρατίας την ελληνικήν και την τουρκικήν σημαίαν.

3. Αι κοινοτικαί αρχαί και τα ιδρύματα αυτών έχουσι το δικαίωμα, να αναρτώσι κατά τας εορτάς ταυτοχρόνως ομού μετά της σημαίας της Δημοκρατίας την ελληνικήν ή την τουρκικήν σημαίαν.

4. Πας πολίτης της Δημοκρατίας ή οιαδήποτε οργάνωσις αποτελούσα ή μη νομικόν πρόσωπον, εξαιρουμένων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, της οποίας τα μέλη είναι πολίται της Δημοκρατίας, έχουσι το δικαίωμα να αναρτώσιν επί της κατοικίας ή του καταστήματος αυτών την σημαίαν της Δημοκρατίας ή την ελληνικήν ή την τουρκικήν σημαίαν, άνευ οιουδήποτε περιορισμού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 5

Η ελληνική και η τουρκική κοινότης δικαιούνται να εορτάζωσι τας ελληνικάς και τας τουρκικάς εθνικάς εορτάς αντιστοίχως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 2 Περί των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών

ΑΡΘΡΟΝ 6

Τηρουμένων των ρητών διατάξεων του Συντάγματος ουδείς νόμος ή ουδεμία απόφασις της Βουλής ή οιασδήποτε των Κοινοτικών Συνελεύσεων ως και ουδεμία πράξις ή απόφασις οιουδήποτε οργάνου, αρχής ή προσώπου εν τη Δημοκρατία ασκούντος εκτελεστικήν εξουσίαν ή διοικητικόν λειτούργημα θέλει υποβάλλει εις δυσμενή διάκρισιν οιανδήποτε εκ των δύο κοινοτήτων ή οιονδήποτε πρόσωπον ως τοιούτον ή υπό την ιδιότητα αυτού ως μέλους κοινότητος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 7

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ζωής και σωματικής ακεραιότητος.

2. [Διαγράφηκε].

3. Η αποστέρησης της ζωής δεν θεωρείται παράβασις του παρόντος άρθρου, οσάκις προέρχεται εκ της χρήσεως της απολύτως αναγκαίας βίας, ότε και όπως ο νόμος ορίζη:

(α) επί αμύνης προσώπου ή περιουσίας προς αποτροπήν αναλόγου και άλλως αναποτρέπτου και ανεπανορθώτου κακού,

(β) προς διενέργειαν συλλήψεως ή προς παρεμπόδισιν αποδράσεως προσώπου νομίμως κρατουμένου,

(γ) επί πράξεως γενομένης προς σκοπόν καταστολής ταραχών ή στάσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 93(I)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 8

Ουδείς υποβάλλεται εις βασανιστήρια ή εις απάνθρωπον ή ταπεινωτικήν τιμωρίαν ή μεταχείρισιν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 9

Έκαστος έχει το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβιώσεως και κοινωνικής ασφαλείας. Ο νόμος θα προβλέψη περί προστασίας των εργατών, αρωγής προς τους πτωχούς και συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 10

1. Ουδείς τελεί εις κατάστασιν δουλείας ή υποτελείας.

2. Ουδείς εξαναγκάζεται εις εκτέλεσιν αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.

3. Ο εν τω παρόντι άρθρω όρος «αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία» δεν περιλαμβάνει:

(α) οιανδήποτε εργασίαν επιβαλλομένην κατά την κανονικήν διάρκειαν της κρατήσεως συμφώνως ταις διατάξεσι του άρθρου 11 του Συντάγματος ή κατά την διάρκειαν της υπό όρον απολύσεως από τοιαύτης κρατήσεως,

(β) οιανδήποτε τυχόν επιβληθησομένην στρατιωτικού χαρακτήρος υπηρεσίαν ή, προκειμένου περί των κατά συνείδησιν εναντιουμένων εις αυτήν και υπό την προϋπόθεσιν της αναγνωρίσεως αυτών υπό νόμου, υπηρεσίαν επιβαλλομένην αντί της στρατιωτικής υποχρεωτικής υπηρεσίας, και

(γ) οιανδήποτε υπηρεσίαν επιβαλλομένην εις περίπτωσιν καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης ή συμφοράς απειλούσης την ζωήν ή την ευημερίαν του λαού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 11

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας και προσωπικής ασφαλείας.

2. Ουδείς στερείται της ελευθερίας αυτού, ειμή ότε και όπως ο νόμος ορίζει εις τας περιπτώσεις:

(α) κρατήσεως ατόμου μετά την καταδίκην αυτού υπό αρμοδίου δικαστηρίου,

(β) συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου λόγω μη συμμορφώσεως προς νόμιμον διαταγήν δικαστηρίου,

(γ) συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου ενεργουμένης προς τον σκοπόν προσαγωγής αυτού ενώπιον της αρμοδίας κατά νόμον αρχής επί τη ευλόγω υπονοία ότι διέπραξεν αδίκημα ή οσάκις η σύλληψις ή κράτησις θεωρηθή ευλόγως αναγκαία προς παρεμπόδισιν διαπράξεως αδικήματος ή αποδράσεως μετά την διάπραξιν αυτού,

(δ) περιορισμού ανηλίκου δυνάμει νομίμου διαταγής προς τον σκοπόν αναμορφωτικής επιβλέψεως ή νομίμου κρατήσεως προς τον σκοπόν προσαγωγής αυτού ενώπιον της αρμοδίας κατά νόμον αρχής,

(ε) περιορισμού ατόμων προς παρεμπόδισιν επεκτάσεως μεταδοτικών νόσων, ατόμων ασθενών διανοητικώς, αλκοολικών, τοξικομανών ή αλητών, και

(στ) σύλληψης ή κράτησης ατόμου προς παρεμπόδιση της χωρίς άδεια εισόδου στο έδαφος της Δημοκρατίας ή σύλληψης ή κράτησης αλλοδαπού εναντίον του οποίου έγιναν ενέργειες προς το σκοπό απέλασης ή έκδοσης ή σύλληψης ή κράτησης πολίτη της Δημοκρατίας προς το σκοπό της έκδοσης ή παράδοσής του με βάση ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης ή σύμφωνα με διεθνή σύμβαση που δεσμεύει τη Δημοκρατία, υπό τον όρο ότι τέτοια σύμβαση εφαρμόζεται αντίστοιχα και από τον αντισυμβαλλόμενο. Η σύλληψη ή η κράτηση όμως οποιουδήποτε προσώπου προς το σκοπό έκδοσης ή παράδοσής του δεν είναι δυνατή εάν το αρμόδιο κατά νόμο όργανο ή αρχή έχει ουσιώδη λόγο να πιστεύει ότι το αίτημα της έκδοσης ή παράδοσης έγινε με σκοπό την ποινική δίωξη ή την τιμωρία προσώπου συνεπεία της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας, της εθνοτικής καταγωγής, των πολιτικών πεποιθήσεων ή των νόμιμων κατά το διεθνές δίκαιο διεκδικήσεων συλλογικών ή ατομικών δικαιωμάτων.

3. Εξαιρουμένου του δια φυλακίσεως, ότε και όπως ο νόμος ορίζη, τιμωρουμένου αυτοφώρου αδικήματος, ουδείς συλλαμβάνεται, ειμή κατόπιν ηιτιολογημένου δικαστικού εντάλματος εκδοθέντος συμφώνως προς τους υπό του νόμου προδιαγεγραμμένους τύπους, ή με βάση ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

4. Πας συλλαμβανόμενος πληροφορείται κατά την στιγμήν της συλλήψεως αυτού εις καταληπτήν υπ' αυτού γλώσσαν τους λόγους της συλλήψεως αυτού και δικαιούται να τύχη των υπηρεσιών συνηγόρου της εκλογής αυτού.

5. Ο συλληφθείς προσάγεται ενώπιον του δικαστού ως οιόν τε συντομώτερον ευθύς μετά την σύλληψιν αυτού, πάντως δε το βραδύτερον εντός είκοσι τεσσάρων ωρών από της συλλήψεως, εφ' όσον δεν αφεθή πρότερον ελεύθερος.

6. Ο δικαστής, ενώπιον του οποίου προσήχθη ο συλληφθείς, χωρεί ταχέως εις διερεύνησιν των λόγων της συλλήψεως εις καταληπτήν υπό του συλληφθέντος γλώσσαν και, ως οιόν τε συντομώτερον, πάντως δε το βραδύτερον εντός τριών ημερών από της τοιαύτης προσαγωγής, ή απολύει τον συλληφθέντα υπό τους κατά την κρίσιν αυτού καταλλήλους όρους ή διατάσσει την κράτησιν αυτού, οσάκις η περί της διαπράξεως του αδικήματος ανάκρισις, δι' ο συνελήφθη, δεν συνεπληρώθη και δύναται να διατάσση εκάστοτε την κράτησιν αυτού επί περίοδον χρόνου μη υπερβαίνουσαν τας οκτώ ημέρας. Ο συνολικός χρόνος όμως της τοιαύτης κρατήσεως δέον να μη υπερβαίνη τους τρεις μήνας από της ημερομηνίας της συλλήψεως, μετά την παρέλευσιν των οποίων παν άτομον ή αρχή έχουσα υπό κράτησιν τον συλληφθέντα απολύει αυτόν παρευθύς. Πάσα κατά τα ανωτέρω απόφασις του δικαστού υπόκειται εις έφεσιν.

7. Πας στερηθείς της ελευθερίας αυτού δια συλλήψεως ή κρατήσεως δικαιούται να προσφύγη εις το αρμόδιον δικαστήριον, ίνα τούτο κρίνη ταχέως την νομιμότητα της κρατήσεως και διατάξη την απόλυσιν αυτού, εάν η κράτησις δεν είναι νόμιμος.

8. Ο κατά παράβασιν των διατάξεων του παρόντος άρθρου συλληφθείς ή κρατηθείς έχει αγώγιμον δικαίωμα προς αποζημίωσιν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 127(I)/2006 68(I)/2013 93(I)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 12

1. Ουδείς κηρύσσεται ένοχος οιουδήποτε αδικήματος λόγω πράξεως ή παραλείψεως μη συνιστώσης αδίκημα συμφώνως τω νόμω τω ισχύοντι κατά τον χρόνον της τελέσεως αυτής και εις ουδένα επιβάλλεται δι' αδίκημά τι ποινή βαρυτέρα της ρητώς προβλεπομένης υπό του κατά τον χρόνον της τελέσεως ισχύοντος νόμου.

2. Ο απαλλαγείς ή καταδικασθείς δεν δικάζεται εκ δευτέρου διά το αυτό αδίκημα. Ουδείς τιμωρείται εκ δευτέρου διά την αυτήν πράξιν ή παράλειψιν, εκτός εάν συνεπεία ταύτης προεκλήθη θάνατος.

3. Ο νόμος δεν δύναται να προβλέψη ποινήν δυσανάλογον προς την βαρύτητα του αδικήματος.

4. Ο κατηγορούμενος δι' αδίκημά τι θεωρείται αθώος, μέχρις ου αποδειχθή ένοχος συμφώνως προς τον νόμον.

5. Πας κατηγορούμενος δι' αδίκημά τι έχει τα ακόλουθα κατ' ελάχιστον όρον δικαιώματα:

(α) να πληροφορηθή εις καταληπτήν υπ' αυτού γλώσσαν αμέσως και λεπτομερώς την φύσιν και τους λόγους της εις αυτόν αποδιδομένης κατηγορίας,

(β) να έχη επαρκή χρόνον και διευκόλυνσιν διά την προπαρασκευήν της υπερασπίσεως αυτού,

(γ) να υπερασπίζη εαυτόν αυτοπροσώπως ή διά συνηγόρου της εκλογής αυτού ή, εφ' όσον δεν έχη επαρκή προς αμοιβήν του συνηγόρου μέσα, να παρέχηται εις αυτόν δωρεάν νομική αρωγή, όταν τούτο επιβάλλη το συμφέρον της δικαιοσύνης,

(δ) να εξετάζη ή να προκαλή την εξέτασιν μαρτύρων κατηγορίας και να ζητή την προσέλευσιν και εξέτασιν μαρτύρων υπερασπίσεως υπό τους αυτούς όρους τους ισχύοντας ως προς τους μάρτυρας κατηγορίας,

(ε) να έχη δωρεάν συμπαράστασιν διερμηνέως, εφ' όσον δεν δύναται να κατανοήση ή να ομιλή την εν τω δικαστηρίω χρησιμοποιουμένην γλώσσαν.

6. Η ποινή της γενικής δημεύσεως της ιδιοκτησίας απαγορεύεται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 13

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθέρας μετακινήσεως εντός του εδάφους της Δημοκρατίας και διαμονής εις οιονδήποτε τμήμα αυτής υποκείμενος εις τους υπό του νόμου επιβαλλομένους, αναγκαίους δε κρινομένους μόνον διά την άμυναν ή την δημοσίαν υγείαν περιορισμούς ή ούς προβλέπονται ως ποινή επιβαλλομένη υπό του αρμοδίου δικαστηρίου.

2. Έκαστος έχει το δικαίωμα να εγκαταλείψη μονίμως ή προσωρινώς το έδαφος της Δημοκρατίας υποκείμενος εις τους υπό του νόμου τεθειμένους ευλόγους περιορισμούς.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 14

Ουδενός πολίτου απαγορεύεται η είσοδος εις την Δημοκρατίαν ουδ' επιτρέπεται η εξορία υφ' οιασδήποτε περιστάσεις.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 15

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα όπως η ιδιωτική και οικογενειακή αυτού ζωή τυγχάνη σεβασμού.

2. Δεν χωρεί επέμβασις κατά την άσκησιν του δικαιώματος τούτου, ειμή τοιαύτη οία θα ήτο σύμφωνος προς τον νόμον και αναγκαία μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγιείας ή των δημοσίων ηθών ή της προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των υπό του Συντάγματος ηγγυημένων εις παν πρόσωπον ή προς το συμφέρον της διαφάνειας στη δημόσια ζωή ή για σκοπούς λήψης μέτρων εναντίον της διαφθοράς στη δημόσια ζωή.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 69(Ι)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 16

1. Η κατοικία εκάστου είναι απαραβίαστος.

2. Η είσοδος εις οιανδήποτε κατοικίαν ή οιαδήποτε έρευνα εντός αυτής δεν επιτρέπεται, ειμή ότε και όπως ο νόμος ορίζη και κατόπιν δικαστικού εντάλματος δεόντως ηιτιολογημένου ή οσάκις η είσοδος ενεργήται τη ρητή συναινέσει του ενοίκου ή προς τον σκοπόν διασώσεων θυμάτων οιουδήποτε αδικήματος βίας ή οιασδήποτε καταστροφής.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 17

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα σεβασμού και διασφαλίσεως του απορρήτου της αλληλογραφίας ως και πάσης άλλης επικοινωνίας αυτού, εφ' όσον η τοιαύτη επικοινωνία διεξάγεται διά μέσων μη απαγορευομένων υπό του νόμου.

2. Δε χωρεί επέμβαση κατά την άσκηση του δικαιώματος τούτου, εκτός αν η επέμβαση αυτή επιτρέπεται σύμφωνα με το νόμο, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Α. Προσώπων που τελούν υπό φυλάκιση ή προφυλάκιση.

Β. Κατόπιν δικαστικού διατάγματος που εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, μετά από αίτηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, και η επέμβαση αποτελεί μέτρο το οποίο σε μια δημοκρατική κοινωνία είναι αναγκαίο μόνο προς το συμφέρον της ασφάλειας της Δημοκρατίας ή την αποτροπή, διερεύνηση ή δίωξη των ακόλουθων σοβαρών ποινικών αδικημάτων:

(α) Φόνος εκ προμελέτης ή ανθρωποκτονία,

(β) εμπορία ενηλίκων ή ανηλίκων προσώπων και αδικήματα που σχετίζονται με την παιδική πορνογραφία,

(γ) εμπορία, προμήθεια, καλλιέργεια ή παραγωγή ναρκωτικών φαρμάκων, ψυχοτρόπων ουσιών ή επικίνδυνων φαρμάκων,

(δ) αδικήματα που σχετίζονται με το νόμισμα ή το χαρτονόμισμα της Δημοκρατίας και

(ε) αδικήματα διαφθοράς για τα οποία προβλέπεται, σε περίπτωση καταδίκης, ποινή φυλάκισης πέντε ετών και άνω.

Γ. Κατόπιν δικαστικού διατάγματος, που εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, για τη διερεύνηση ή δίωξη σοβαρού ποινικού αδικήματος για το οποίο προβλέπεται, σε περίπτωση καταδίκης, ποινή φυλάκισης πέντε ετών και άνω και η επέμβαση αφορά πρόσβαση στα σχετικά με ηλεκτρονική επικοινωνία δεδομένα κίνησης και θέσης και στα συναφή δεδομένα που είναι αναγκαία για την αναγνώριση του συνδρομητή ή και του χρήστη.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 51(Ι)/2010

ΑΡΘΡΟΝ 18

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας σκέψεως, συνειδήσεως και θρησκείας.

2. Πάσαι αι θρησκείαι, των οποίων τα δόγματα και αι ιεροτελεστίαι δεν είναι μυστικαί, είναι ελεύθεραι.

3. Πάσαι αι θρησκείαι είναι ίσαι ενώπιον του νόμου.

Μη θιγομένης της κατά το Σύνταγμα αρμοδιότητος των Κοινοτικών Συνελεύσεων, ουδεμία νομοθετική, εκτελεστική ή διοικητική πράξις της Δημοκρατίας δύναται να κάμη δυσμενή διάκρισιν εις βάρος οιουδήποτε θρησκευτικού ιδρύματος ή θρησκείας.

4. Έκαστος είναι ελεύθερος και έχει το δικαίωμα να πρεσβεύη την πίστιν αυτού και να εκδηλώνη την θρησκείαν ή τας θρησκευτικάς αυτού πεποιθήσεις διά της λατρείας, διδασκαλίας, ασκήσεως ή τηρήσεως των τύπων είτε ατομικώς είτε συλλογικώς κατ' ιδίαν ή δημοσία και να μεταβάλλη την θρησκείαν ή τας θρησκευτικάς πεποιθήσεις αυτού.

5. Η χρήσις φυσικής ή ηθικής βίας προς τον σκοπόν, όπως εξαναγκασθή το άτομον να μεταβάλη την θρησκείαν αυτού ή να εμποδισθή όπως, μεταβάλη ταύτην, απαγορεύεται.

6. Η ελευθερία εκδηλώσεως της θρησκείας ή της θρησκευτικής πεποιθήσεως υπόκειται μόνον εις τους υπό του τόμου προδιαγεγραμμένους περιορισμούς τους αναγκαίους προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγιείας ή των δημοσίων ηθών ή της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των υπό του Συντάγματος ηγγυημένων εις παν πρόσωπον.

7. Μέχρι της συμπληρώσεως του δεκάτου έκτου έτους της ηλικίας η απόφασις περί της θρησκείας, την οποίαν θα ακολουθήση το άτομον λαμβάνεται υπό του έχοντος την νόμιμον επιμέλειαν αυτού.

8. Ουδείς δύναται να υποχρεωθή εις πληρωμήν οιουδήποτε φόρου ή τέλους, αι πρόσοδοι των οποίων έχουσιν ειδικώς διατεθή εν όλω ή εν μέρει διά σκοπούς αναγομένους εις θρησκείαν διάφορον της ιδίας αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 19

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και της καθ' οιονδήποτε τρόπον εκφράσεως.

2. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν της γνώμης, της λήψεως και μεταδόσεως πληροφοριών και ιδεών άνευ επεμβάσεως οιασδήποτε δημοσίας αρχής και ανεξαρτήτως συνόρων.

3. Η ενάσκησις των δικαιωμάτων, περί ων η πρώτη και δευτέρα παράγραφος του παρόντος άρθρου, δύναται να υποβληθή εις διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή ποινάς προδιαγεγραμμένους υπό του νόμου και αναγκαίους μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγιείας ή των δημοσίων ηθών ή προς προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων άλλων ή προς παρεμπόδισιν της αποκαλύψεως πληροφοριών ληφθεισών εμπιστευτικώς ή προς διατήρησιν του κύρους και της αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.

4. Η κατάσχεσις εφημερίδων ή άλλων εντύπων δεν επιτρέπεται άνευ εγγράφου αδείας του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, ήτις δέον να επικυρωθή δι' αποφάσεως αρμοδίου δικαστηρίου εντός εβδομήκοντα δύο ωρών το βραδύτερον, εν περιπτώσει δε μη επικυρώσεως αίρεται η κατάσχεσις.

5. Ουδέν εκ των διαλαμβανομένων εις το παρόν άρθρον εμποδίζει την Δημοκρατίαν ν' απαιτή την έκδοσιν αδείας ή λειτουργίας επιχειρήσεων ραδιοφωνικών ή κινηματογραφικών ή τηλεοράσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 20

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα να εκπαιδεύηται και έκαστον άτομον ή ίδρυμα έχει το δικαίωμα να παρέχη εκπαίδευσιν τηρουμένων των διατυπώσεων, όρων και περιορισμών των επιβαλλομένων υπό του οικείου κοινοτικού νόμου των αναγκαίων μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγιείας ή των δημοσίων ηθών ή του βαθμού και της ποιότητος της παιδείας ή προς προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος των γονέων, όπως διασφαλίζωσιν υπέρ των τέκνων αυτών εκπαίδευσιν συνάδουσαν προς τας θρησκευτικάς αυτών πεποιθήσεις.

2. Μερίμνη της ελληνικής και της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως ή στοιχειώδης εκπαίδευσις θέλει καταστή δωρεάν προσιτή εν τοις αντιστοίχοις κοινοτικοίς σχολείοις της στοιχειώδους εκπαιδεύσεως.

3. Η στοιχειώδης εκπαίδευσις είναι υποχρεωτική διά πάντας τους πολίτας τους έχοντας συμπληρώσει την απαιτουμένην ηλικίαν, ως θέλει ορίσει ο οικείος κοινοτικός νόμος.

4. Μερίμνη της ελληνικής και της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως θα καταστή προσιτή πλην της στοιχειώδους και η περαιτέρω εκπαίδευσις εις ενδεδειγμένα και άξια υποστηρίξεως πρόσωπα, εφ' ους όρους και προϋποθέσεις θα ορίση ο οικείος κοινοτικός νόμος.

ΑΡΘΡΟΝ 21

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ειρηνικώς.

2. Έκαστος έχει το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι μετ' άλλων περιλαμβανομένου του δικαιώματος ιδρύσεως συντεχνιών και προσχωρήσεως εις ταύτας προς προστασίαν των ιδίων αυτού συμφερόντων. Παρά τους κατά την τρίτην παράγραφον του παρόντος άρθρου περιορισμούς, ουδείς εξαναγκάζεται να προσχωρήσει εις οιονδήποτε συνεταιρισμόν ή να συνεχίση να μετέχη αυτού ως μέλος.

3. Ουδείς άλλος περιορισμός επιβάλλεται επί της ασκήσεως των δικαιωμάτων τούτων πλην των υπό του νόμου καθοριζομένων, απολύτως δε αναγκαίων μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγιείας ή των δημοσίων ηθών ή της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των ηγγυημένων υπό του παρόντος Συντάγματος εις παν πρόσωπον είτε το πρόσωπον τούτο μετέχει τοιαύτης συγκεντρώσεως ή είναι μέλος τοιούτου συνεταιρισμού, είτε ου.

4. Απαγορεύεται πας συνεταιρισμός έχων αντικείμενον ή δράσιν αντιθέτους προς την συνταγματικήν τάξιν.

5. Ο νόμος δύναται να υποβάλη εις περιορισμούς την άσκησιν των δικαιωμάτων τούτων υπό προσώπων ανηκόντων εις τας ενόπλους δυνάμεις, την αστυνομίας ή την χωροφυλακήν.

6. Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται επίσης επί συστάσεως εταιρειών παντός είδους και άλλων κερδοσκοπικών συνεταιρισμών, τηρουμένων των διατάξεων οιουδήποτε νόμου ρυθμίζοντος τα της ιδρύσεως ή τα της κτήσεως της νομικής προσωπικότητος, τα των μετεχόντων μελών, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τούτων, τα της διαχειρίσεως και διοικήσεως και τα της εκκαθαρίσεως και διαλύσεως αυτών.

ΑΡΘΡΟΝ 22

1. Πας συμπληρώσας την προς γάμον ηλικίαν είναι ελεύθερος να συνάψη γάμον και ιδρύση οικογένειαν συμφώνως τω εφαρμοστέω δι' έκαστον πρόσωπον, δυνάμει των διατάξεων του Συντάγματος, δικαίω περί γάμου.

2. Αι διατάξεις της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται ως ακολούθως εις τας επομένας περιπτώσεις:

(α) εάν το εφαρμοστέον δι' αμφοτέρους τους μέλλοντας να τελέσωσι γάμον, ως εν άρθρω 111 ορίζεται, δίκαιον περί γάμου δεν είναι το αυτό, οι μέλλοντες να τελέσωσι γάμον δύνανται να επιλέξωσιν, όπως ο γάμος αυτών διέπεται υπό του δικαίου του εφαρμοστέου δι' εκάτερον τούτων συμφώνως τω ειρημένω άρθρω,

(β) εάν αι διατάξεις του άρθρου 111 δεν είναι εφαρμοστέαι διά τους μέλλοντας να τελέσωσι γάμον και ουδείς εξ αυτών είναι μέλος της τουρκικής κοινότητος, ο γάμος αυτών διέπεται υπό νόμου της Δημοκρατίας, ψηφιζομένου υπό της Βουλής, ο οποίος δεν δύναται να περιλαμβάνη περιορισμούς άλλους πλην των αφορώντων εις την ηλικίαν, την υγιείαν, τον βαθμόν συγγενείας και την απαγόρευσιν της πολυγαμίας,

(γ) εάν αι διατάξεις του άρθρου 111 είναι εφαρμοστέαι μόνον δι' εκάτερον των μελλόντων να τελέσωσι γάμον και ο έτερος εξ αυτών δεν είναι μέλος της τουρκικής κοινότητος, ο γάμος διέπεται υπό νόμου της Δημοκρατίας, ως ορίζεται εν εδαφίω (β) της παρούσης παραγράφου, τηρουμένου του όρους ότι οι μέλλοντες να τελέσωσι γάμον δύνανται να επιλέξωσιν όπως ο γάμος αυτών διέπεται υπό του εφαρμοστέου συμφώνως τω άρθρω 111 δι' εκάτερον αυτών δικαίου, εφ' όσον τούτο επιτρέπει τοιούτον γάμον.

3. Ουδέν των εν τω παρόντι άρθρω περιλαμβανομένων επηρεάζει καθ' οιονδήποτε τρόπον τα δικαιώματα, πλην των εις τον γάμον αναφερομένων, της ελληνικής ορθοδόξου Εκκλησίας ως προς τους ανήκοντας εις αυτήν ή οιασδήποτε θρησκευτικής ομάδος, δι' ην εφαρμόζονται αι διατάξεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 2, ως προς τα μέλη αυτής, ως εν τω Συντάγματι ορίζεται.

ΑΡΘΡΟΝ 23

1. Έκαστος, μόνος ή από κοινού μετ' άλλων, έχει το δικαίωμα να αποκτά, να είναι κύριος, να κατέχη, απολαύη ή διαθέτη οιανδήποτε κινητήν ή ακίνητον ιδιοκτησίαν και δικαιούται να απαιτή τον σεβασμόν του τοιούτου δικαιώματος αυτού.

Το δικαίωμα της Δημοκρατίας επί των υπογείων υδάτων, ορυχείων και μεταλλείων και αρχαιοτήτων διαφυλάσσεται.

2. Στέρησις ή περιορισμός οιουδήποτε τοιούτου δικαιώματος δεν δύναται να επιβληθή ειμή ως προβλέπεται υπό του παρόντος άρθρου.

3. Η άσκησις τοιούτου δικαιώματος δύναται να υποβληθή διά νόμου εις όρους, δεσμεύσεις ή περιορισμούς απολύτως απαραιτήτους προς το συμφέρον της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας υγιείας ή των δημοσίων ηθών ή της πολεοδομίας ή της αναπτύξεως και χρησιμοποιήσεως οιασδήποτε ιδιοκτησίας προς προαγωγήν της δημοσίας ωφελείας ή προς προστασίαν των δικαιωμάτων τρίτων.

Διά πάντα τοιούτον όρον, δέσμευσιν ή περιορισμόν, όστις μειώνει ουσιωδώς την οικονομικήν αξίαν της τοιαύτης ιδιοκτησίας, δέον να καταβάλληται το ταχύτερον δικαία αποζημίωσις, καθοριζομένη, εν περιπτώσει διαφωνίας, υπό πολιτικού δικαστηρίου.

4. Οιαδήποτε κινητή ή ακίνητος ιδιοκτησία ή οιονδήποτε δικαίωμα ή συμφέρον επί τοιαύτης ιδιοκτησίας δύναται να απαλλοτριωθή αναγκαστικώς υπό της Δημοκρατίας ή υπό της δημοτικής αρχής, ως και υπό Κοινοτικής Συνελεύσεως υπέρ εκπαιδευτικών, θρησκευτικών, φιλανθρωπικών ή αθλητικών σωματείων, οργανώσεων ή ιδρυμάτων υποκειμένων εις την αρμοδιότητα αυτής και μόνον εις βάρος προσώπων ανηκόντων εις την αντίστοιχον κοινότητα, ως επίσης και υπό νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή οργανισμού κοινής ωφελείας, προς ους έχει παραχωρηθή τοιούτον δικαίωμα υπό του νόμου και δη μόνον:

(α) προς εξυπηρέτησιν σκοπού δημοσίας ωφελείας, ειδικώς καθορισθησομένου διά γενικού περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως νόμου, όστις θέλει θεσπισθή εντός έτους από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος,

(β) του τοιούτου σκοπού εξειδικευομένου δι' ητιολογημένης αποφάσεως της απαλλοτριούσης αρχής εκδιδομένης κατά τας διατάξεις του νόμου τούτου, περιλαμβανούσης σαφώς τους λόγους της τοιαύτης απαλλοτριώσεως και

(γ) επί καταβολή τοις μετρητοίς και προκαταβολικώς δικαίας και ευλόγου αποζημιώσεως καθοριζομένης εν περιπτώσει διαφωνίας υπό πολιτικού δικαστηρίου.

5. Οιαδήποτε ακίνητος ιδιοκτησία, ή δικαίωμα ή συμφέρον επί τοιαύτης ιδιοκτησίας απαλλοτριωθείσα αναγκαστικώς θα χρησιμοποιηθή αποκλειστικώς προς τον δι' ον απηλλοτριώθη σκοπόν. Εάν εντός τριών ετών από της απαλλοτριώσεως δεν καταστή εφικτός ο τοιούτος σκοπός, η απαλλοτριώσασα αρχή, ευθύς μετά την εκπνοήν της ρηθείσης προθεσμίας των τριών ετών υποχρεούται να προσφέρη την ιδιοκτησίαν επί καταβολή της τιμής κτήσεως εις το πρόσωπον παρ' ου απηλλοτρίωσεν αυτήν. Το πρόσωπον τούτο δικαιούται εντός τριών μηνών από της λήψεως της προσφοράς να γνωστοποιήση την αποδοχήν ή μη ταύτης. Εφ' όσον δε γνωστοποιήση ότι αποδέχεται την προσφοράν, η ιδιοκτησία επιστρέφεται ευθύς άμα αποδοθή παρά του προσώπου το τίμημα εντός περαιτέρω προθεσμίας τριών μηνών από της τοιαύτης αποδοχής.

6. Εν περιπτώσει αγροτικής μεταρρυθμίσεως αι γαίαι διανέμονται μόνον εις άτομα ανήκοντα εις την κοινότητα, εις ην ανήκει και ο ιδιοκτήτης των αναγκαστικώς απαλλοτριωθεισών γαιών.

7. Η τρίτη και τετάρτη παράγραφος του παρόντος άρθρου δεν έχουσιν εφαρμογήν προκειμένου περί διατάξεων οιουδήποτε νόμου, περί αναγκαστικής εκτελέσεως εν σχέσει προς οιονδήποτε φόρον ή ποινήν, περί αναγκαστικής εκτελέσεως οιασδήποτε δικαστικής αποφάσεως, ή περί αναγκαστικής εκτελέσεως συμβατικών υποχρεώσεων ή περί παρεμποδίσεως κινδύνου επαπειλούντος την ζωήν ή την ιδιοκτησίαν.

8. Οιαδήποτε κινητή ή ακίνητος ιδιοκτησία δύναται να επιταχθή υπό της Δημοκρατίας, ή υπό Κοινοτικής Συνελεύσεως υπέρ εκπαιδευτικών, θρησκευτικών, φιλανθρωπικών ή αθλητικών σωματείων, οργανώσεων ή ιδρυμάτων υποκειμένων εις την αρμοδιότητα αυτής και εφ' όσον ο ιδιοκτήτης και το δικαιούμενον κατοχής της ιδιοκτησίας άτομον ανήκουσιν εις την αντίστοιχον κοινότητα και δη μόνον:

(α) προς εξυπηρέτησιν σκοπού δημοσίας ωφελείας ειδικώς καθορισθησομένου διά γενικού νόμου περί επιτάξεων, όστις θέλει θεσπισθή εντός έτους από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος,

(β) του τοιούτου σκοπού εξειδικευομένου δι' ητιολογημένης αποφάσεως της επιβαλλούσης την επίταξιν αρχής εκδιδομένης κατά τας διατάξεις του νόμου τούτου και περιλαμβανούσης σαφώς τους λόγους της τοιαύτης επιτάξεως.

(γ) διά περίοδον μη υπερβαίνουσαν την τριετίαν και

(δ) επί καταβολή τοις μετρητοίς το ταχύτερον δικαίας και ευλόγου αποζημιώσεως καθοριζομένης εν περιπτώσει διαφωνίας υπό πολιτικού δικαστηρίου.

9. Ουδεμία εν τούτοις επιβάλλεται αποστέρησις ή όρος, περιορισμός ή δέσμευσις του εις την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου προβλεπομένου δικαιώματος επί οιασδήποτε κινητής ή ακινήτου ιδιοκτησίας ανηκούσης εις οιανδήποτε επισκοπήν, μοναστήριον, ή οιονδήποτε άλλον εκκλησιαστικόν οργανισμόν, ή οιουδήποτε δικαιώματος ή συμφέροντος επί αυτής, ειμή τη εγγράφω συναινέσει της αρμοδίας εκκλησιαστικής αρχής της εχούσης τον έλεγχον της ιδιοκτησίας ταύτης, η δε παρούσα διάταξις ισχύει και επί των περιπτώσεων, περί ων αι διατάξεις της τρίτης παραγράφου, πλην των όρων, περιορισμών ή δεσμεύσεων προς το συμφέρον πολεοδομίας, και της τετάρτης, έβδομης και ογδόης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

10. Ουδεμία εν τούτοις επιβάλλεται αποστέρησις ή όρος, περιορισμός ή δέσμευσις οιουδήποτε δικαιώματος προβλεπομένου εις την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου επί οιασδήποτε κινητής ή ακινήτου βακουφικής ιδιοκτησίας, περιλαμβανούσης τα αντικείμενα και τα υποκείμενα των βακουφίων και των ιδιοκτησιών των ανηκουσών εις τα τεμένη ή εις οιαδήποτε άλλα μουσουλμανικά θρησκευτικά ιδρύματα ή οιουδήποτε δικαιώματος ή συμφέροντος επ' αυτών, ειμή τη εγκρίσει της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και συμφώνως προς τους νόμους και τας αρχάς των βακουφίων, η δε παρούσα διάταξις ισχύει και επί των περιπτώσεων περί ων αι διατάξεις της τρίτης παραγράφου, πλην των όρων, περιορισμών ή δεσμεύσεων προς το συμφέρον πολεοδομίας, και της τετάρτης, εβδόμης και ογδόης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

11. Πας ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα προσφυγής εις το δικαστήριον εν σχέσει προς οιανδήποτε των διατάξεων του παρόντος άρθρου ή κατ' εφαρμογήν αυτών, η δε τοιαύτη προσφυγή αναστέλλει την διαδικασίαν της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως. Εν περιπτώσει οιουδήποτε όρου, περιορισμού ή δεσμεύσεως κατ' εφαρμογήν της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, το δικαστήριον δύναται να διατάσση αναστολήν οιασδήποτε σχετικής διαδικασίας. Πάσα απόφασις δικαστηρίου εκδιδομένη κατ' εφαρμογήν της παρούσης παραγράφου υπόκειται εις έφεσιν.

ΑΡΘΡΟΝ 24

1. Έκαστος υποχρεούται να συνεισφέρη εις τα δημόσια βάρη αναλόγως των δυνάμεων αυτού.

2. Ουδεμία τοιαύτη συνεισφορά διά καταβολής φόρου, τέλους ή εισφοράς οιασδήποτε φύσεως επιβάλλεται, ειμή διά νόμου ή κατ' εξουσιοδότησιν νόμου.

3. Ουδείς φόρος, τέλος ή εισφορά οιασδήποτε φύσεως επιβάλλεται αναδρομικώς. Εισαγωγικοί δασμοί δύνανται να επιβάλλωνται από της ημερομηνίας της καταθέσεως της σχετικής προτάσεως νόμου ή νομοσχεδίου.

4. Ουδείς φόρος, τέλος ή εισφορά οιασδήποτε φύσεως, εξαιρέσει των τελωνειακών δασμών, δύναται να είναι καταστρεπτικής ή απαγορευτικής φύσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 25

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα να ασκή οιονδήποτε επάγγελμα ή να επιδίδεται εις οιανδήποτε απασχόλησιν, εμπόριον ή επικερδή εργασίαν.

2. Η άσκησις του δικαιώματος τούτου δύναται να υπαχθή εις τους υπό του νόμου τιθεμένους όρους, περιορισμούς ή διατυπώσεις, αναφερομένους αποκλειστικώς εις τα συνήθως απαιτούμενα διά την άσκησιν οιουδήποτε επαγγέλματος προσόντα ή οίτινες είναι απαραίτητοι μόνον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγιείας ή των δημοσίων ηθών ή της προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των ηγγυημένων υπό του Συντάγματος εις οιονδήποτε πρόσωπον ή προς το δημόσιον συμφέρον υπό τον όρον ότι διατυπώσεις, όροι και περιορισμοί δεν θα τίθενται διά νόμου κατ' επίκλησιν του δημοσίου συμφέροντος εφ' όσον είναι αντίθετοι προς τα συμφέροντα εκατέρας κοινότητος.

3. Κατ' εξαίρεσιν των προμνησθεισών διατάξεων του παρόντος άρθρου ο νόμος δύναται να ορίση, εφ' όσον τούτο συνάδη προς το δημόσιον συμφέρον, ότι ωρισμέναι επιχειρήσεις παρέχουσαι ουσιώδη δημοσίαν υπηρεσίαν ή σχετικαί προς την εκμετάλλευσιν των πηγών ενεργείας ή άλλων φυσικών πόρων θα ασκώνται αποκλειστικώς υπό της Δημοκρατίας ή υπό δήμου ή υπό νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ιδρυομένου προς τον σκοπόν τούτον υπό του ανωτέρω νόμου και διοικουμένου υπό τον έλεγχον της Δημοκρατίας και του οποίου το κεφάλαιον δύναται να προέρχηται εκ δημοσίων και ιδιωτικών πόρων ή μόνον εξ εκατέρας των πηγών τούτων.

Εφ' όσον όμως τοιαύτη επιχείρησις ησκείτο υπό οιουδήποτε προσώπου, πλην δήμου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, αι χρησιμοποιηθείσαι διά την τοιαύτην επιχείρησιν εγκαταστάσεις τη αιτήσει του ενδιαφερομένου εξαγοράζονται επί τη καταβολή δικαίου τιμήματος υπό της Δημοκρατίας ή του δήμου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, αναλόγως της περιπτώσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 26

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα του συμβάλλεσθαι ελευθέρως. Τούτο υπέκειται εις όρους, περιορισμούς ή δεσμεύσεις τιθεμένους επί τη βάσει των γενικών αρχών του δικαίου των συμβάσεων. Νόμος θέλει προβλέψει διά την πρόληψιν εκμεταλλεύσεως υπό προσώπων, άτινα διαθέτουσιν ιδιάζουσαν οικονομικήν ισχύν.

2. Νόμος δύναται να ρυθμίση τας συλλογικάς συμβάσεις εργασίας, υποχρεωτικώς εφαρμοζομένας υπό των εργοδοτών και των εργαζομένων, προστατευομένων επαρκώς των δικαιωμάτων οιουδήποτε ατόμου αδιακρίτως της αντιπροσωπεύσεως τούτου κατά την σύναψιν τοιαύτης συμβάσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 27

1. Το δικαίωμα του απεργείν αναγνωρίζεται και η άσκησις τούτου δύναται να ρυθμισθή υπό του νόμου προς τον σκοπόν μόνον της προστασίας της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας τάξεως η της δημοσίας ασφαλείας ή της διατηρήσεως των εφοδίων και υπηρεσιών των απαραιτήτων διά την ζωήν του λαού ή της προστασίας των υπό του Συντάγματος ηγγυημένων εις οιονδήποτε πρόσωπον δικαιωμάτων και ελευθεριών.

2. Πρόσωπα ανήκοντα εις τας ενόπλους δυνάμεις, την αστυνομίαν και την χωροφυλακήν δεν έχουσι το δικαίωμα του απεργείν. Νόμος δύναται να επεκτείνη την απαγόρευσιν ταύτην και επί των δημοσίων υπαλλήλων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 28

1. Πάντες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, της διοικήσεως και της δικαιοσύνης και δικαιούνται να τύχωσι ίσης προστασίας και μεταχειρίσεως.

2. Έκαστος απολαύει πάντων των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προβλεπομένων υπό του Συντάγματος άνευ ουδεμιάς δυσμενούς διακρίσεως αμέσου ή εμμέσου εις βάρος οιουδήποτε ατόμου ένεκα της κοινότητος, της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, της γλώσσης, του φύλου, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, της γεννήσεως, του πλούτου, της κοινωνικής τάξεως αυτού ή ένεκα οιουδήποτε άλλου λόγου, εκτός εάν διά ρητής διατάξεως του Συντάγματος ορίζηται το αντίθετον.

3. Ουδείς πολίτης δικαιούται να χρησιμοποιή τίτλον ευγενείας ή κοινωνικής διακρίσεως ή να απολαύη οιουδήποτε προνομίου εκ ταύτης εντός των εδαφικών ορίων της Δημοκρατίας.

4. Ουδείς τίτλος ευγενείας ή άλλης κοινωνικής διακρίσεως απονέμεται ή αναγνωρίζεται εν τη Δημοκρατία.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 29

1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ατομικώς ή ομού μετ' άλλων να υποβάλλη εγγράφους αιτήσεις ή παράπονα προς οιανδήποτε αρμοδίαν δημοσίαν αρχήν δικαιούμενος ν' απαιτήση, όπως αύτη επιληφθή αυτών και αποφασίση ταχέως. Η απόφασις της αρχής ταύτης, δεόντως ητιολογημένη, γνωστοποιείται εγγράφως αμέσως εις τον υποβαλόντα την αίτησιν ή τα παράπονα εν πάση περιπτώσει ενός προθεσμίας μη υπερβαινούσης τας τριάκοντα ημέρας.

2. Εφ' όσον ο ενδιαφερόμενος δεν ικανοποιείται εκ της αποφάσεως ή οσάκις ουδεμία απόφασις γνωστοποιήται προς αυτόν εντός της καθοριζομένης εν τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου προθεσμίας δύναται ο ενδιαφερόμενος ν' αγάγη ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου διά προσφυγής την υπόθεσιν, εις ην αφορά η αίτησις ή το παράπονον αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 30

1. Εις ουδένα δύναται ν' απαγορευθή η προσφυγή ενώπιον του δικαστηρίου, εις ο δικαιούται να προσφύγη δυνάμει του Συντάγματος. Η σύστασις δικαστικών επιτροπών ή εκτάκτων δικαστηρίων υπό οιονδήποτε όνομα απαγορεύεται.

2. Έκαστος, κατά την διάγνωσιν των αστικών αυτού δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ή οιασδήποτε κατ' αυτού ποινικής κατηγορίας, δικαιούται ανεπηρεάστου, δημοσίας ακροαματικής διαδικασίας εντός ευλόγου χρόνου, ενώπιον ανεξαρτήτου, αμερολήπτου και αρμοδίου δικαστηρίου ιδρυομένου διά νόμου.

Αι αποφάσεις των δικαστηρίων δέον να είναι ητιολογημέναι και ν' απαγγέλλωνται εν δημοσία συνεδριάσει, πλην όμως ο τύπος και το κοινόν δύνανται ν' αποκλεισθώσιν εξ ολοκλήρου ή μέρους της δίκης τη αποφάσει του δικαστηρίου, οσάκις απαιτή τούτο το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή των δημοσίων ηθών ή το συμφέρον των ανηλίκων ή η προστασία της ιδιωτικής ζωής των διαδίκων ή υπό ειδικάς συνθήκας, καθ' ας κατά την κρίσιν του δικαστηρίου η δημοσιότης θα ηδύνατο να επηρεάσει δυσμενώς το συμφέρον της δικαιοσύνης.

3. Έκαστος έχει το δικαίωμα:

(α) να πληροφορηθή τους λόγους, δι' ους καλείται να εμφανισθή ενώπιον του δικαστηρίου,

(β) να προβάλη τους ισχυρισμούς αυτού ενώπιον του δικαστηρίου και να έχη χρόνον επαρκή διά την προπαρασκευήν τούτων,

(γ) να προσάγη ή να προκαλή την προσαγωγήν των μέσων αποδείξεως και να εξετάζη μάρτυρας συμφώνως τω νόμω,

(δ) να έχη συνήγορον της ιδίας αυτού εκλογής και να έχη δωρεάν νομικήν αρωγήν, οσάκις το συμφέρον της δικαιοσύνης απαιτή τούτο και όπως ο νόμος ορίζει,

(ε) να έχει δωρεάν συμπαράστασιν διερμηνέως, εφ' όσον δεν δύναται να κατανοή ή ομιλή την εν τω δικαστηρίω χρησιμοποιουμένην γλώσσαν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 31

Τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος και οιωνδήποτε δυνάμει τούτου ψηφιζομένων εκλογικών νόμων της Δημοκρατίας ή της αρμοδίας Κοινοτικής Συνελεύσεως, πας πολίτης δικαιούται να ψηφίζη εις οιανδήποτε εκλογήν διενεργουμένην συμφώνως τω Συντάγματι και οιωδήποτε τοιούτω νόμω.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 32

Ουδέν εκ των διαλαμβανομένων εν τω παρόντι μέρει εμποδίζει την Δημοκρατίαν να ρυθμίση διά νόμου οιονδήποτε θέμα σχετικόν προς τους αλλοδαπούς κατά τρόπον συνάδοντα προς το διεθνές δίκαιον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 33

1. Τηρουμένων των διατάξεως του Συντάγματος των σχετικών προς την κατάστασιν εκτάκτου ανάγκης, τα υπό του παρόντος μέρους ηγγυημένα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίαι δεν υπόκεινται εις οιονδήποτε έτερον όρον, δέσμευσιν ή περιορισμόν πλην των εν τω παρόντι μέρει οριζομένων.

2. Αι διατάξεις του παρόντος μέρους αι αναφερόμεναι εις τοιούτους όρους, δεσμεύσεις ή περιορισμούς δέον να ερμηνεύωνται στενώς και να μη εφαρμόζωνται δι' οιονδήποτε σκοπόν διάφορον εκείνου δι' ον εθεσπίσθησαν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 34

Ουδέν εκ των εν τω παρόντι, μέρει διαλαμβανομένων δύναται να ερμηνευθή ως παρέχον οιονδήποτε δικαίωμα εις οιονδήποτε κοινότητα, ομάδα ή άτομον να επιδοθή εις οιανδήποτε δράσιν ή εκτέλεσιν οιασδήποτε πράξεως σκοπούσης την υπονόμευσιν ή την κατάργησιν της υπό του Συντάγματος καθιδρυομένης συνταγματικής τάξεως ή την κατάργησιν οιουδήποτε εκ των εν τω παρόντι μέρει καθοριζομένων δικαιωμάτων ή ελευθεριών ή τον περιορισμόν αυτών εις μεγαλύτερον του οριζομένου εν τω παρόντι μέρει βαθμόν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 35

Αι νομοθετικαί, εκτελεστικαί και δικαστικαί αρχαί της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίζωσι την αποτελεσματικήν εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος μέρους, εκάστη εντός των ορίων της αρμοδιότητος αυτής.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 3 Περί του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αντιπρόεδρου της Δημοκρατίας και του Υπουργικού Συμβουλίου

ΑΡΘΡΟΝ 36

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο Αρχηγός της Πολιτείας και προηγείται πάντων εν τη Δημοκρατία.

Ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας είναι ο Υπαρχηγός της Πολιτείας και προηγείται πάντων εν τη Δημοκρατία επόμενος τω Προέδρω της Δημοκρατίας.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναπληρούται ή αντικαθίσταται εν τη ασκήσει του λειτουργήματος αυτού εν περιπτώσει προσωρινής απουσίας ή προσωρινού κωλύματος, ως εν τη δευτέρα παραγράφω του παρόντος άρθρου ορίζεται.

2. Εν περιπτώσει προσωρινής απουσίας ή προσωρινού κωλύματος του Προέδρου της Δημοκρατίας ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, και εφ' όσον χρόνον διαρκούσι ταύτα, ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Βουλής και, εν περιπτώσει απουσίας αυτών ή εκκρεμούσης της πληρώσεως οιουδήποτε των αξιωμάτων τούτων, οι αναπληρούντες τούτους αντιστοίχως συμφώνως τω άρθρω 72 βουλευταί ασκούσιν αντιστοίχως το λειτούργημα του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 37

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ως Αρχηγός της Πολιτείας:

(α) αντιπροσωπεύει την Δημοκρατίαν εις πάσας τας επισήμους αυτής εκδηλώσεις,

(β) υπογράφει τα διαπιστευτήρια διπλωματικών απεσταλμένων διοριζομένων συμφώνως τω άρθρω 54 και δέχεται τα διαπιστευτήρια των παρ' αυτώ διαπεπιστευμένων ξένων διπλωματικών απεσταλμένων,

(γ) υπογράφει-

(αα) τα διαπιστευτήρια των αντιπροσώπων των διοριζομένων συμφώνως τω άρθρω 54 προς διαπραγμάτευσιν διεθνών συνθηκών, συμβάσεων ή άλλων συμφωνιών ή προς υπογραφήν οιωνδήποτε τοιούτων συνθηκών, συμβάσεων ή συμφωνιών, δι' ας διεξήχθησαν διαπραγματεύσεις ως ορίζεται εν τω Συντάγματι,

(ββ) την πράξιν την αφορώσαν εις κατάθεσιν των οργάνων επικυρώσεως οιωνδήποτε διεθνών συνθηκών, συμβάσεων ή συμφωνιών κυρωθεισών ή εγκριθεισών ως ορίζεται εν τω Συντάγματι,

(δ) απονέμει τας τιμητικάς διακρίσεις και τα κεκανονισμένα παράσημα της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 38

1. Ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ως Υπαρχηγός της Πολιτείας έχει το δικαίωμα να:

(α) παρίσταται εις πάσας τας επισήμους εκδηλώσεις,

(β) παρίσταται κατά την υποβολήν των διαπιστευτηρίων των ξένων διπλωματικών απεσταλμένων,

(γ) εισηγείται εις τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας την απονομήν τιμητικών διακρίσεων ή κεκανονισμένων παρασήμων της Δημοκρατίας εις μέλη της τουρκικής κοινότητος, του Προέδρου υποχρεουμένου να αποδεχθή την εισήγησιν, εκτός εάν υφίστανται σοβαροί λόγοι μη αποδοχής αυτής. Αι κατά την παρούσαν διάταξιν απονεμόμεναι τιμητικαί διακρίσεις και παράσημα παραδίδονται εις τον τιμηθέντα υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, εάν ούτος επιθυμή τούτο.

2. Ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ειδοποιείται εγγράφως και εγκαίρως προκειμένου περί των εν εδαφίοις (α) και (β) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου επισήμων εκδηλώσεων ή τελετών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 39

1. Η εκλογή του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας είναι άμεσος διά καθολικής και μυστικής ψηφοφορίας και, πλην της περιπτώσεως αναπληρωματικής εκλογής, διεξάγεται την αυτήν ημέραν, αλλά κεχωρισμένως. Εν εκατέρα περιπτώσει όμως εάν εμφανισθή μόνον εις υποψήφιος, ούτος ανακηρύσσεται ως εκλεγείς.

2. Ο υποψήφιος ο λαμβάνων υπέρ τα πεντήκοντα επί τοις εκατόν των δοθεισών εγκύρων ψήφων εκλέγεται. Εάν μηδείς των υποψηφίων λάβη τον απαιτούμενον αριθμόν ψήφων, η εκλογή επαναλαμβάνεται κατά την αντίστοιχον ημέραν της αμέσως επομένης εβδομάδος μεταξύ των δύο υποψηφίων των λαβόντων τον μεγαλύτερον αριθμόν των δοθεισών εγκύρων ψήφων και ο υποψήφιος ο λαμβάνων κατά την επαναληπτικήν ταύτην εκλογήν τον μέγιστον αριθμόν των δοθεισών εγκύρων ψήφων θεωρείται ως εκλεγείς.

3. Εάν η εκλογή δεν δύναται να διεξαχθή λόγω εκτάκτων και απροβλέπτων συνθηκών, οίον σεισμού, πλημμυρών, γενικής επιδημίας και παρομοίων αιτίων κατά την συμφώνως τω Συντάγματι οριζομένην ημέραν, η εκλογή διενεργείται την αντίστοιχον ημέραν της αμέσως επομένης εβδομάδος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 40

40. Πας τις δικαιούται να θέση υποψηφιότητα προς εκλογήν αυτού ως Προέδρου ή ως Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, εφ' όσον κατά τον χρόνον της εκλογής:

(α) είναι πολίτης της Δημοκρατίας,

(β) συνεπλήρωσε το τριακοστόν πέμπτον έτος της ηλικίας αυτού,

(γ) δεν έχει καταδικασθή κατά την ημέραν της ενάρξεως ισχύος του Συντάγματος ή μετ' αυτήν δι' αδίκημα ατιμωτικόν ή ηθικής αισχρότητος ή δεν έχει στερηθή της εκλογιμότητος κατόπιν αποφάσεως αρμοδίου δικαστηρίου ένεκα οιουδήποτε εκλογικού αδικήματος,

(δ) δεν πάσχη εκ διανοητικής νόσου καθιστώσης τούτον ανίκανον να ασκήση τα καθήκοντα του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, και

(ε) δεν έχει υπηρετήσει συνεχόμενα στο αξίωμα του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας τις αμέσως δύο προηγούμενες θητείες.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 160(I)/2019

ΑΡΘΡΟΝ 41

1. Το λειτούργημα του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας είναι ασυμβίβαστον προς το αξίωμα του υπουργού ή του βουλευτού ή του μέλους Κοινοτικής Συνελεύσεως ή δημοτικού συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένου του δημάρχου, ή προς την ιδιότητα του ανήκοντος εις τας ενόπλους δυνάμεις ή τας δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας ή προς έτερον δημόσιον ή δημοτικόν αξίωμα ή θέσιν.

Ο όρος «δημόσιον αξίωμα ή θέσις» εν τω παρόντι άρθρω περιλαμβάνει οιονδήποτε αξίωμα ή θέσιν επ' αμοιβή εν τη δημοσία υπηρεσία της Δημοκρατίας ή Κοινοτικής Συνελεύσεως, η αμοιβή του οποίου ελέγχεται είτε υπό της Δημοκρατίας, είτε υπό Κοινοτικής Συνελεύσεως και περιλαμβάνει παν αξίωμα ή θέσιν επ' αμοιβή εις οιονδήποτε νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου ή οργανισμόν κοινής ωφελείας.

2. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας κατά την διάρκειαν της θητείας αυτών δεν δύνανται να επιδίδωνται είτε αμέσως είτε εμμέσως δι' ίδιον λογαριασμόν ή διά λογαριασμόν οιουδήποτε ετέρου προσώπου εις οιονδήποτε επί κέρδει ή μη εργασίαν ή ν' ασκώσιν οιονδήποτε επάγγελμα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 42

1. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εγκαθίστανται υπό της Βουλής, ενώπιον της οποίας δίδουσι την κάτωθι διαβεβαίωσιν: «Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτώ νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου».

2. Προς τον σκοπόν τούτον η Βουλή θα συνεδριάζη κατά την ημέραν, καθ' ην λήγει η πενταετής θητεία του απερχομένου Προέδρου και Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, εν περιπτώσει δε αναπληρωματικής εκλογής συμφώνως τη τετάρτη παραγράφω του άρθρου 44 κατά την τρίτην ημέραν από της ημερομηνίας της τοιαύτης εκλογής.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 43

1. Η θητεία του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας είναι πενταετής αρχομένη από της ημέρας της εγκαταστάσεως αυτών και διαρκεί μέχρι της εγκαταστάσεως του νέου Προέδρου και Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

2. Η θητεία του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας του εκλεγομένου δι' αναπληρωματικής εκλογής, συμφώνως τη τετάρτη παραγράφω του άρθρου 44, είναι ίση προς την μη εκπνεύσασαν περίοδον της θητείας του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας αναλόγως της περιπτώσεως, το λειτούργημα του οποίου εξελέγη να καταλάβη.

3. Η εκλογή νέου Προέδρου και Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας διεξάγεται προ της εκπνοής της πενταετούς περιόδου της θητείας των απερχομένων Προέδρου και Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας ούτως, ώστε να καθίσταται δυνατή η εγκατάστασις του νέου Προέδρου και Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας κατά την ημέραν, καθ' ην η περίοδος αύτη λήγει.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 44

1. Το λειτούργημα του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας παραμένει άνευ φορέως:

(α) διά του θανάτου αυτού,

(β) διά της εγγράφου παραιτήσεως αυτού απευθυνομένης προς την Βουλήν μέσω του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Βουλής και αφ' ης ληφθή αντιστοίχως παρ' αυτών,

(γ) λόγω καταδίκης αυτού επί εσχάτη προδοσία ή επί οιωδήποτε άλλω αδικήματι ατιμωτικώ ή ηθικής αισχρότητος,

(δ) λόγω διαρκούς σωματικής ή διανοητικής ανικανότητος ή λόγω απουσίας μη προσωρινής καθιστώσης αδύνατον την ενεργόν εκπλήρωσιν των καθηκόντων αυτού.

2. Εις πάσας τας ανωτέρω περιπτώσεις και μέχρι της εγκαταστάσεως του κατά την τετάρτην παράγραφον του παρόντος άρθρου εκλεγησομένου Προέδρου ή Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων αντιστοίχως ασκούσι τα καθήκοντα του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας αντιστοίχως.

3. Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον αποφασίζει επί παντός ζητήματος γεννωμένου εν σχέσει προς το εδάφιον (δ) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, επί τη αιτήσει του γενικού εισαγγελέως και του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας κατόπιν ψηφίσματος των βουλευτών των ανηκόντων αντιστοίχως εις την κοινότητα του Προέδρου ή του αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, εγκρινομένου δι' απλής πλειοψηφίας ουδέν όμως τοιούτον ψήφισμα δύναται να εγκριθή και ουδέν σχετικόν θέμα περιλαμβάνεται εις την ημερησίαν διάταξιν ή συζητείται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, εάν η πρότασις τοιούτου ψηφίσματος δεν υπογραφή τουλάχιστον υπό του ενός πέμπτου του όλου αριθμού των ανηκόντων εις εκατέραν κοινότητα βουλευτών.

4. Ο νέος Πρόεδρος ή Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται δι' αναπληρωματικής εκλογής διενεργουμένης εντός προθεσμίας μη υπερβαινούσης τας τεσσαράκοντα πέντε ημέρας, αφ' ης επήλθεν οιονδήποτε των εν τη πρώτη παραγράφω αναφερομένων γεγονότων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 45

1. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δεν υπόκειται εις οιανδήποτε ποινικήν δίωξιν διαρκούσης της θητείας αυτού, ειμή μόνον ως εν τω παρόντι άρθρω ορίζεται.

2. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δύναται να διωχθή επί εσχάτη προδοσία. Την κατηγορίαν εισάγουσιν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου ο γενικός εισαγγελεύς και ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, κατόπιν ψηφίσματος της Βουλής των Αντιπροσώπων εγκρινομένου διά μυστικής ψηφοφορίας και πλειοψηφίας τουλάχιστον των τριών τετάρτων του όλου αριθμού των βουλευτών ουδέν όμως τοιούτον ψήφισμα δύναται να εγκριθή και ουδέν σχετικόν θέμα περιλαμβάνεται εις την ημερησίαν διάταξιν ή συζητείται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, εάν η πρότασις τοιούτου ψηφίσματος δεν υπογραφή τουλάχιστον υπό του ενός πέμπτου του όλου αριθμού των βουλευτών.

3. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δύναται να διωχθή ποινικώς δι' οιονδήποτε αδίκημα ατιμωτικόν ή ηθικής αισχρότητος κατόπιν αδείας του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Την κατηγορίαν εισάγουσιν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου ο γενικός εισαγγελεύς και ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας.

4. (1) Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας από της ποινικής αυτού διώξεως κατ' εφαρμογήν της δευτέρας ή της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου απέχει της ασκήσεως των καθηκόντων αυτού εφαρμοζομένων εν τοιαύτη περιπτώσει των διατάξεων της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 36.

(2) Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δικάζεται επί οιαδήποτε τοιαύτη ποινική διώξει υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου επί τη καταδίκη του εκπίπτει του λειτουργήματος αυτού, επί δε τη αθωώσει του αναλαμβάνει εκ νέου την άσκησιν των καθηκόντων αυτού.

5. Τηρουμένων των διατάξεων της δευτέρας και της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δεν διώκεται δι' οιονδήποτε αδίκημα τελεσθέν υπ' αυτού εν τη ασκήσει του λειτουργήματός του, πλην όμως δύναται να διωχθή μετά την λήξιν της θητείας αυτού δι' οιονδήποτε έτερον αδίκημα τελεσθέν κατά την διάρκειαν αυτής.

6. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δεν δύναται να εναχθή δι' οιανδήποτε πράξιν ή παράλειψιν αυτού εν τη εκτελέσει του λειτουργήματός του ουδέν όμως των εν τη παρούση παραγράφω οριζομένων δύναται να ερμηνευθή ως αποστερούν καθ' οιονδήποτε τρόπον οιονδήποτε πρόσωπον του δικαιώματος εναγωγής της Δημοκρατίας, ως ο νόμος προβλέπει.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 46

Η εκτελεστική εξουσία διασφαλίζεται υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας προς τον σκοπόν της διασφαλίσεως της εκτελεστικής εξουσίας έχουσιν Υπουργικόν Συμβούλιον αποτελούμενον εξ επτά ελλήνων υπουργών και εκ τριών τούρκων υπουργών. Οι υπουργοί υποδεικνύονται αντιστοίχως υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, οίτινες διορίζουσι τούτους διά πράξεως υπογραφομένης υπό αμφοτέρων. Οι υπουργοί δύνανται να επιλέγωνται και εκτός της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Εν εκ των κάτωθι υπουργείων, ήτοι το υπουργείον των εξωτερικών, το υπουργείον αμύνης ή το υπουργείον των οικονομικών ανατίθεται εις τούρκον υπουργόν. Εάν ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας συμφωνώσι, δύνανται ν' αντικαταστήσωσι το σύστημα τούτο διά συστήματος εναλλαγής εκ περιτροπής.

Το Υπουργικόν Συμβούλιον ασκεί εκτελεστικήν εξουσίαν κατά τα εν άρθρω 54 οριζόμενα.

Αι αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου λαμβάνονται δι' απολύτου πλειοψηφίας και εκτός εάν ήθελεν ασκηθή υπό του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας ή υπό αμφοτέρων συμφώνως τω άρθρω 57 το δικαίωμα της οριστικής αρνησικυρίας ή της αναπομπής, εκδίδονται πάραυτα υπό αυτών Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας διά δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας συμφώνως ταις διατάξεσι του άρθρου 57.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 47

47. Η εκτελεστική εξουσία η ασκουμένη από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας περιορίζεται εις τα κάτωθι θέματα, ήτοι:

(α) τον καθορισμόν του σχεδίου και του χρώματος της σημαίας της Δημοκρατίας, ως εν άρθρω 4 ορίζεται,

(β) την ίδρυσιν των τιμητικών διακρίσεων και τον καθορισμόν παρασήμων της Δημοκρατίας,

(γ) τον διορισμόν των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου διά πράξεως υπογραφομένης υπό αμφοτέρων, ως εν άρθρω 46 ορίζεται,

(δ) την έκδοσιν των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου διά δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας, ως εν άρθρω 57 ορίζεται,

(ε) την έκδοσιν παντός νόμου ή αποφάσεως της Βουλής διά δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας, ως εν άρθρω 52 ορίζεται,

(στ) τους διορισμούς τους προβλεπομένους εν άρθροις 112, 115, 118, 124, 126, 131, 133, 153 και 184 και τας παύσεις των διοριζομένων συμφώνως τω άρθρω 131,

(ζ) την καθιέρωσιν υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας, ως εν άρθρω 129 ορίζεται,

(η) τη μείωσιν ή αύξησιν των δυνάμεων ασφαλείας, ως εν άρθρω 130 ορίζεται,

(θ) τη μείωσιν, αναστολή και μετατροπήν της ποινής, ως εν τω άρθρω 53 ορίζεται,

(ι) το δικαίωμα παραπομπής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ως εν άρθρω 140 ορίζεται,

(ια) την δημοσίευσιν εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας αποφάσεων του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου ως εν άρθροις 137, 138, 139 και 143 ορίζεται,

(ιβ) την αντικατάστασιν διά συστήματος εκ περιτροπής εναλλαγής του συστήματος διορισμού τούρκου υπουργού εις ένα των τριών υπουργείων, ήτοι των εξωτερικών ή της αμύνης ή των οικονομικών, ως εν άρθρω 46 ορίζεται,

(ιγ) την άσκησιν οιασδήποτε των εξουσιών των ειδικώς αναφερομένων εις τα εδάφια (δ), (ε), (στ), και (ζ) των άρθρων 48 και 49 και εις τα άρθρα 50 και 51, ας ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας αντιστοίχως δύναται να ασκήσει μόνος,

(ιδ) την ανακοίνωσιν μηνυμάτων προς την Βουλήν των Αντιπροσώπων ως εν άρθρω 79 ορίζεται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 104(I)/2002 93(I)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 48

Η εκτελεστική εξουσία ή ασκούμενη υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας περιορίζεται εις τα κάτωθι θέματα, ήτοι:

(α) την υπόδειξιν και παύσιν των ελλήνων υπουργών,

(β) την σύγκλησιν των συνεδριάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου ως εν άρθρω 55 ορίζεται, την προεδρίαν των συνεδριάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και την συμμετοχήν εις τας συζητήσεις κατά τα συνεδριάσεις ταύτας άνευ δικαιώματος ψήφου,

(γ) την προπαρασκευήν της ημερησίας διατάξεως των συνεδριάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου ως εν άρθρω 56 ορίζεται,

(δ) το δικαίωμα οριστικής αρνησικυρίας αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου των αφορωσών εις τας εξωτερικές υποθέσεις, την άμυναν ή την ασφάλειαν, ως εν άρθρω 57 ορίζεται,

(ε) το δικαίωμα αναπομπής αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, ως εν άρθρω 57 ορίζεται,

(στ) Το δικαίωμα οριστικής αρνησικυρίας νόμων και αποφάσεων της Βουλής αφορώντων εις τας εξωτερικάς υποθέσεις, την άμυναν ή την ασφάλειαν, ως εν άρθρω 50 ορίζεται,

(ζ) το δικαίωμα αναπομπής νόμων ή αποφάσεων της Βουλής ή του προϋπολογισμού, ως εν άρθρω 51 ορίζεται,

(η) το δικαίωμα προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ως εν άρθροις 137, 138 και 143 ορίζεται,

(θ) το δικαίωμα αναφοράς εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ως εν άρθρω 141 ορίζεται,

(ι) τη δημοσίευσιν των κοινοτικών νόμων και αποφάσεων της ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως, ως εν άρθρω 104 ορίζεται,

(ια) το δικαίωμα παραπομπής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον οιουδήποτε νόμου ή αποφάσεως της ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως ως εν άρθρω 142 ορίζεται,

(ιβ) το δικαίωμα προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον συναφώς προς οιονδήποτε ζήτημα αφορών εις σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν εξουσίας ή αρμοδιότητος αναφυομένων μεταξύ της Βουλής και των Κοινοτικών Συνελεύσεων ή εκατέρας τούτων ως και μεταξύ οιωνδήποτε οργάνων της Δημοκρατίας ή αρχών εν αυτή, ως εν άρθρω 139 ορίζεται,

(ιγ) [Διαγράφηκε],

(ιδ) την άσκησιν από κοινού μετά του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας οιασδήποτε των εξουσιών των ειδικώς αναφερομένων εν άρθρω 47,

(ιε) τα μηνύματα προς την Βουλήν των Αντιπροσώπων, ως εν άρθρω 79 ορίζεται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 93(I)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 49

49. Η εκτελεστική εξουσία η ασκούμενη υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας περιορίζεται εις τα κάτωθι θέματα, ήτοι:

(α) την υπόδειξιν και την παύσιν των τούρκων υπουργών,

(β) την αίτησιν προς τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας περί συγκλήσεως του Υπουργικού Συμβουλίου, ως εν άρθρω 55 ορίζεται, την παράστασιν και συμμετοχήν άνευ δικαιώματος ψήφου εις τας συζητήσεις πάσης συνεδριάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου,

(γ) την πρότασιν προς τον Πρόεδρον της Δημοκρατίας θεμάτων, ίνα συμπεριληφθώσιν εις την ημερησίαν διάταξιν, ως εν άρθρω 56 ορίζεται,

(δ) το δικαίωμα οριστικής αρνησικυρίας αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου αφορωσών εις τας εξωτερικάς υποθέσεις, την άμυναν ή την ασφάλειαν, ως εν άρθρω 57 ορίζεται,

(ε) το δικαίωμα αναπομπής αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, ως εν άρθρω 57 ορίζεται,

(στ) το δικαίωμα οριστικής αρνησικυρίας νόμων και αποφάσεων της Βουλής αφορώντων εις τας εξωτερικάς υποθέσεις, την άμυναν ή την ασφάλειαν, ως εν άρθρω 50 ορίζεται,

(ζ) το δικαίωμα αναπομπής νόμων ή αποφάσεων της Βουλής ή του προϋπολογισμού ως εν άρθρω 51 ορίζεται,

(η) το δικαίωμα προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ως εν άρθροις 137, 138 και 143 ορίζεται,

(θ) το δικαίωμα αναφοράς εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ως εν άρθρω 141 ορίζεται,

(ι) την δημοσίευσιν των κοινοτικών νόμων και αποφάσεων της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως, ως εν άρθρω 104 ορίζεται,

(ια) το δικαίωμα παραπομπής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον οιουδήποτε νόμου ή αποφάσεως της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως, ως εν άρθρω 142 ορίζεται,

(ιβ) το δικαίωμα προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον συναφώς προς οιονδήποτε ζήτημα αφορών εις σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν εξουσίας ή αρμοδιότητος αναφυομένην μεταξύ της Βουλής και των Κοινοτικών Συνελεύσεων ή εκατέρας τούτων ως και μεταξύ οιωνδήποτε οργάνων της Δημοκρατίας ή αρχών εν αυτή, ως εν άρθρω 139 ορίζεται,

(ιγ) [Διαγράφηκε],

(ιδ) την άσκησιν από κοινού μετά του Προέδρου της Δημοκρατίας οιασδήποτε των εξουσιών των ειδικώς αναφερομένων εν άρθρω 47,

(ιε) τα μηνύματα προς την Βουλήν των Αντιπροσώπων, ως εν άρθρω 79 ορίζεται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 93(I)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 50

I. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ιδία εκάτερος ή από κοινού έχουσι το δικαίωμα της οριστικής αρνησικυρίας οιουδήποτε νόμου ή αποφάσεως της Βουλής των Αντιπροσώπων εν όλω ή εν μέρει, εφ' όσον ο νόμος ή η απόφασις εν όλω ή εν μέρει αφορώσιν:

Α. Εις εξωτερικάς υποθέσεις, εξαιρουμένης της συμμετοχής της Δημοκρατίας εις διεθνείς οργανισμούς και συνθήκας συμμαχίας, ως μετέχουσι τόσον το Βασίλειον της Ελλάδος όσον και η Τουρκική Δημοκρατία.

Ο εν τω παρόντι εδαφίω όρος «εξωτερικαί υποθέσεις» περιλαμβάνει:

(α) την αναγνώρισιν κρατών, την σύναψιν διπλωματικών και προξενικών σχέσεων μετ' άλλων χωρών και την διακοπήν των σχέσεων τούτων. Την παροχήν συγκαταθέσεως διά τον διορισμόν διπλωματικών αντιπροσώπων και την χορήγησιν εκτελεστηρίου εις προξενικούς αντιπροσώπους, την τοποθέτησιν διπλωματικών αντιπροσώπων και προξενικών αντιπροσώπων εκ των υπηρετούντων εν τη διπλωματική υπηρεσία εις θέσεις εν τω εξωτερικώ και την ανάθεσιν καθηκόντων εν τω εξωτερικώ, ως ειδικών απεσταλμένων, εις υπηρετούντας εν τη διπλωματική υπηρεσία. Τον διορισμόν και την τοποθέτησιν προσώπων μη ανηκόντων εις την διπλωματικήν υπηρεσίαν εις οιανδήποτε θέσιν εν τω εξωτερικώ, ως διπλωματικών ή προξενικών αντιπροσώπων και την ανάθεσιν καθηκόντων εν τω εξωτερικώ ως ειδικών απεσταλμένων, εις πρόσωπα μή ανήκοντα εις την διπλωματικήν υπηρεσίαν, εις οιανδήποτε θέσιν εν τω εξωτερικώ, ως διπλωματικών ή προξενικών αντιπροσώπων και την ανάθεσιν καθηκόντων εν τω εξωτερικώ ως ειδικών απεσταλμένων, εις πρόσωπα μή ανήκοντα εις την διπλωματικήν υπηρεσίαν,

(β) την συνομολόγησιν διεθνών συνθηκών, συμβάσεων και συμφωνιών,

(γ) την κήρυξιν πολέμου και την συνομολόγησιν ειρήνης,

(δ) την προστασίαν εν τη αλλοδαπή των πολιτών της Δημοκρατίας και των συμφερόντων αυτών,

(ε) την εγκατάστασιν, το καθεστώς και τα συμφέροντα αλλοδαπών εν τη Δημοκρατία,

(στ) την απόκτησιν ξένης ιθαγενείας υπό πολιτών της Δημοκρατίας και την αποδοχήν υπό τούτων εργασίας παρεχομένης υπό ξένης Κυβερνήσεως ως και την είσοδον τούτων εις την υπηρεσίαν ξένης Κυβερνήσεως.

Β. Τα ακόλουθα θέματα αμύνης:

(α) την σύνθεσιν και δύναμιν των ενόπλων δυνάμεων και τας πιστώσεις διά ταύτας,

(β) τους διορισμούς στελεχών και την προαγωγήν αυτών,

(γ) την εισαγωγήν πολεμικού υλικού και εκρηκτικών υλών παντός είδους,

(δ) την παροχήν βάσεων και άλλων διευκολύνσεων εις συμμάχους χώρας.

Γ. Τα ακόλουθα θέματα ασφαλείας:

(α) τους διορισμούς στελεχών και την προαγωγήν αυτών,

(β) την κατανομήν και στάθμευσιν δυνάμεων ασφαλείας,

(γ) τα μέτρα εκτάκτου ανάγκης και τον στρατιωτικόν νόμον,

(δ) τους περί αστυνομίας νόμους.

Αποσαφηνίζεται ότι το δικαίωμα αρνησικυρίας κατ᾽ εφαρμογήν του ως άνω εδαφίου Γ περιλαμβάνει παν μέτρον ή απόφασιν εκτάκτου ανάγκης, ουχί όμως τα αφορώντα εις την συνήθη λειτουργίαν της αστυνομίας και της χωροφυλακής.

1. Το ως άνω δικαίωμα αρνησικυρίας δύναται να ασκηθεί είτε κατ' ολοκλήρου του νόμου ή αποφάσεως ή καθ' οιουδήποτε μέρους αυτού, εν δε τη τελευταία ταύτη περιπτώσει ο νόμος ή η απόφασις αναπέμπονται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων, ίνα αύτη αποφασίσει, αν το υπόλοιπον μέρος του νόμου ή της αποφάσεως θα σταλεί ή μη προς έκδοσιν δυνάμει των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος.

2. Το συμφώνως τω παρόντι άρθρω δικαίωμα αρνησικυρίας ασκείται εντός της προθεσμίας της οριζομένης υπό του άρθρου 52 διά την έκδοσιν του νόμου ή της αποφάσεως της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 51

1. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, ιδία εκάτερος ή από κοινού, δικαιούνται ν' αναπέμψωσιν οιονδήποτε νόμον ή απόφασιν της Βουλής των Αντιπροσώπων ή οιονδήποτε τμήμα αυτών εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων προς επανεξέτασιν.

2. Άμα τη ψηφίσει του προϋπολογισμού υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, ιδία εκάτερος ή από κοινού, δύνανται ν' αναπέμψωσιν εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων τον προϋπολογισμόν, επί τω λόγω ότι κατά την κρίσιν ενός εκάστου ή αμφοτέρων γίνεται δυσμενής διάκρισις.

3. Εν περιπτώσει αναπομπής οιουδήποτε νόμου ή αποφάσεως ή τμήματος αυτών εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων, ως ορίζεται εν τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου, η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίσει επί του αναπεμφθέντος θέματος εντός δέκα πέντε ημερών από της αναπομπής εν περιπτώσει δε αναπομπής του προϋπολογισμού συμφώνως τη δευτέρα παραγράφω του παρόντος άρθρου η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει επί του αναπεμφθέντος θέματος εντός τριάκοντα ημερών από της αναπομπής.

4. Εάν η Βουλή των Αντιπροσώπων εμμείνει εις την απόφασιν αυτής ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας υποχρεούνται, τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος, να εκδώσωσι διά δημοσιεύσεως εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας τον νόμον ή την απόφασιν ή τον προϋπολογισμόν, αναλόγως της περιπτώσεως, εντός της προθεσμίας της οριζομένης διά την έκδοσιν των νόμων και των αποφάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων.

5. Οσάκις ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ασκεί το δικαίωμα αναπομπής, ως εν τω παρόντι άρθρω ορίζεται, υποχρεούται αμέσως να ειδοποιεί περί τούτου τον έτερον.

6. Το δικαίωμα αναπομπής του παρόντος άρθρου ασκείται εντός της εν άρθρω 52 καθοριζομένης προθεσμίας εκδόσεως των νόμων ή των αποφάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 52

Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας υποχρεούνται να εκδώσωσι διά δημοσιεύσεως εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας, εντός δέκα πέντε ημερών από της κοινοποιήσεως εις το αντίστοιχον γραφείο αυτών οιονδήποτε νόμον ή απόφασιν της Βουλής των Αντιπροσώπων εκτός εάν εντός της προθεσμίας ταύτης ασκήσωσιν, ιδία εκάτερος ή από κοινού αναλόγως της περιπτώσεως το δικαίωμα της αρνησικυρίας, ως εν άρθρω 50 ορίζεται ή το δικαίωμα αναπομπής, ως εν άρθρω 51 ορίζεται ή το δικαίωμα αναφοράς εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ως εν άρθροις 140 και 141 ορίζεται ή προκειμένου περί του προϋπολογισμού το δικαίωμα προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ως εν άρθρω 138 ορίζεται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 53

53.- 1. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας έχουσι το δικαίωμα απονομής χάριτος εις άτομα καταδικασθέντα εις θάνατον και ανήκοντα εις την κοινότητα εκατέρου αυτών.

2. Οσάκις το βλαβέν πρόσωπον και ο καταδικασθείς είναι μέλη διαφόρων κοινοτήτων η χάρις απονέμεται εκ συμφώνου υπό τε του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, εν περιπτώσει δε διαφωνίας αυτών, υπερισχύει η επιεικεστέρα γνώμη.

3. Διά της απονομής χάριτος κατ' εφαρμογήν της πρώτης ή της δευτέρας παραγράφου του παρόντος άρθρου η ποινή του θανάτου μετατρέπεται εις ποινήν ισοβίων δεσμών.

4. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας μειώνουσιν, αναστέλλουσιν ή μετατρέπουσιν οιανδήποτε ποινήν επιβληθείσαν υπό οιουδήποτε δικαστηρίου εν τη Δημοκρατία κατόπιν συμφώνου γνώμης του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας και του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 93(Ι)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 54

Εξαιρουμένης της εκτελεστικής εξουσίας της υπό των άρθρων 47, 48 και 49 ρητώς διαφυλασσομένης υπέρ του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, ενεργούντων εκατέρου ιδία ή από κοινού το Υπουργικόν Συμβούλιον ασκεί εκτελεστικήν εξουσίαν επί παντός θέματος πλην των δυνάμει ρητής διατάξεως του Συντάγματος υπαχθέντων εις την αρμοδιότητα Κοινοτικής Συνελεύσεως. Η παρά του Υπουργικού Συμβουλίου ασκουμένη εκτελεστική εξουσία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και τα εξής θέματα:

(α) την γενικήν διεύθυνσιν και τον έλεγχον της διακυβερνήσεως της Δημοκρατίας και την διεύθυνσιν της γενικής πολιτικής,

(β) τας εξωτερικάς υποθέσεις, περί ως γίνεται μνεία εν άρθρω 50 θεμάτων αυτών,

(γ) την άμυναν και την ασφάλειαν, συμπεριλαμβανομένων των εν άρθρω 50 θεμάτων αυτών,

(δ) τον συντονισμόν και την εποπτείαν πασών των δημοσίων υπηρεσιών,

(ε) την εποπτείαν και την διάθεσιν της ανηκούσης εις την Δημοκρατίαν περιουσίας συμφώνως προς τας διατάξεις του Συντάγματος και του νόμου,

(στ) την επεξεργασίαν νομοσχεδίων προ της καταθέσεως αυτών εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων υπό τινος υπουργού,

(ζ) την έκδοσιν κανονιστικών και εκτελεστικών των νόμων διαταγμάτων, ως οι νόμοι ορίζουσιν,

(η) την επεξεργασίαν του προϋπολογισμού της Δημοκρατίας προ της καταθέσεως αυτού εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 55

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συγκαλεί το Υπουργικόν Συμβούλιον εις συνεδρίασιν. Η σύγκλησις γίνεται υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας είτε εξ ιδίας πρωτοβουλίας είτε αιτήσει του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας υποβαλλομένη εγκαίρως και περιλαμβανούση ωρισμένον τι θέμα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 56

Η ημερήσια διάταξις οιασδήποτε συνεδριάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου καταρτίζεται υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας κατά την απόλυτον αυτού κρίσιν και κοινοποιείται εις πάντα ενδιαφερόμενον προ εκάστης συνεδριάσεως. Ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δύναται να ζητήσει παρά του Προέδρου της Δημοκρατίας, όπως περιλάβει εις την ημερησίαν διάταξιν οιασδήποτε συνεδριάσεως οιονδήποτε θέμα. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας περιλαμβάνει το θέμα τούτο εις την ημερησίαν διάταξιν, εφ' όσον είναι δυνατή η πρόσφορος συζήτησις αυτού κατά την περί ης η αίτησις συνεδρίασιν, άλλως το θέμα τούτο περιλαμβάνεται εις την ημερησίαν διάταξιν της αμέσως επομένης συνεδριάσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 57

1. Εν τη λήψει αποφάσεως τίνος υπό του Υπουργικού Συμβουλίου η απόφασις κοινοποιείται πάραυτα εις το αντίστοιχον γραφείο του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

2. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ή και αμφότεροι έχουσι το δικαίωμα αναπομπής της αποφάσεως εις το Υπουργικόν Συμβούλιον προς επανεξέτασιν εντός προθεσμίας τεσσάρων ημερών από της κοινοποιήσεως αυτής εις το αντίστοιχον γραφείον. Το Υπουργικόν Συμβούλιον προβαίνει εις επανεξέτασιν του θέματος και, εάν εμμείνει εις την απόφασιν αυτού, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας υποχρεούνται να εκδώσωσι διά δημοσιεύσεως την τοιαύτην απόφασιν, τηρουμένων των διατάξεων της τετάρτης παραγράφου του παρόντος άρθρου. Η άσκησις όμως του δικαιώματος αναπομπής δεν κωλύει, εις ας περιπτώσεις υφίσταται δικαίωμα αρνησικυρίας, τον Πρόεδρον ή τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας ή και αμφοτέρους να ασκήσωσι το δικαίωμα αρνησικυρίας, εντός προθεσμίας τεσσάρων ημερών από της εις το αντίστοιχον γραφείον κοινοποιήσεως της αποφάσεως, εις ην εμμένει το Υπουργικόν Συμβούλιον.

3. Εάν η απόφασις αφορά εις τας εξωτερικάς υποθέσεις, την άμυναν ή την ασφάλειαν περί ων το άρθρον 50, ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ή και αμφότεροι έχουσι το δικαίωμα αρνησικυρίας ασκούμενον εντός προθεσμίας τεσσάρων ημερών από της ημερομηνίας, καθ' ην η απόφασις εκοινοποιήθη εις το αντίστοιχον γραφείο.

4. Εάν η απόφασις είναι εκτελεστή και τα δικαιώματα αρνησικυρίας ή αναπομπής δεν ησκήθησαν συμφώνως ταις διατάξεσι της δευτέρας ή της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδουσι παραχρήμα διά δημοσιεύσεως εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας την απόφασιν, πλην εάν το Υπουργικόν Συμβούλιον ορίσει άλλως διά της αποφάσεως αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 58

1. Έκαστος υπουργός προΐσταται του υπουργείου αυτού.

2. Εξαιρουμένης της εκτελεστικής εξουσίας της ρητώς διαφυλασσομένης διά του Συντάγματος υπέρ του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, ενεργούντων ιδία εκατέρου ή από κοινού και υπέρ του Υπουργικού Συμβουλίου, η υφ' εκάστου υπουργού ασκουμένη εκτελεστική εξουσία περιλαμβάνει τα κάτωθι θέματα:

(α) την εκτέλεσιν των νόμων των σχετικών προς τας αρμοδιότητας του υπουργείου αυτού και την διοίκησιν πάντων των εμπιπτόντων κατά τα γενικώς κρατούντα εις την αρμοδιότητα του υπουργείου αυτού των ζητημάτων και υποθέσεων,

(β) την σύνταξιν διαταγμάτων ή κανονισμών αφορώντων εις το υπουργείον αυτού προς υποβολήν εις το Υπουργικόν Συμβούλιον,

(γ) την έκδοσιν διαταγών και γενικών οδηγιών προς εκτέλεσιν οιουδήποτε νόμου αφορώντος εις το υπουργείον αυτού και προς εκτέλεσιν οιουδήποτε διατάγματος ή κανονισμού ερειδομένων επί τοιούτου νόμου και

(δ) την προπαρασκευήν προς υποβολήν εις το Υπουργικόν Συμβούλιον του τμήματος του προϋπολογισμού της Δημοκρατίας του αναφερομένου εις το υπουργείον αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 59

Ουδείς διορίζεται ως υπουργός, ειμή όταν είναι πολίτης της Δημοκρατίας και έχει τα προσόντα εκλογιμότητας τα απαιτούμενα δι' υποψήφιον βουλευτήν.

Το αξίωμα του υπουργού είναι ασυμβίβαστον προς το του βουλευτού ή του μέλους Κοινοτικής Συνελεύσεως ή δημοτικού συμβουλίου, περιλαμβανομένου και του δημάρχου, ή προς την ιδιότητα του ανήκοντος εις τας ενόπλους δυνάμεις ή τας δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας ή προς παν έτερον δημόσιον ή δημοτικόν αξίωμα ή θέσιν, εν περιπτώσει δε τούρκου υπουργού και προς το αξίωμα του θρησκευτικού λειτουργού.

Ο όρος «δημόσιον αξίωμα ή θέσις» έχει εν τη παρούση παραγράφω οίαν έννοιαν έχει και εν τω άρθρω 41.

Οι έλληνες υπουργοί θα διατηρώσι το αξίωμα αυτών, μέχρις ου παυθώσιν υπό του Προέδρου της Δημοκρατίας, οι δε Τούρκοι υπουργοί, μέχρις ου παυθώσιν υπό του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Ο διοριζόμενος ως υπουργός υποχρεούται, πριν ή αναλάβει τα καθήκοντα αυτού, να δώσει την ακόλουθον διαβεβαίωσιν ενώπιον του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

«Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτώ νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου».

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 60

Συνιστάται κοινή γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου, διευθυνομένη υπό δύο γραμματέων, δημοσίων υπαλλήλων, εξ ων ο εις ανήκει εις την ελληνικήν κοινότητα και ο έτερος εις την τουρκικήν κοινότητα.

Οι δύο γραμματείς της κοινής γραμματείας του Υπουργικού Συμβουλίου διευθύνουσι το γραφείο του Υπουργικού Συμβουλίου και, συμφώνως των οδηγιών του Υπουργικού Συμβουλίου, παρίστανται εις τας συνεδριάσεις αυτού τηρούντες τα πρακτικά και διαβιβάζουσι τας αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου εις τας αρμοδίους αρχάς ή εις τα αρμόδια όργανα ή πρόσωπα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 4 Περί της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΑΡΘΡΟΝ 61

Η νομοθετική εξουσία της Δημοκρατίας ασκείται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων εν παντί θέματι, εξαιρέσει των θεμάτων εκείνων, άτινα ρητώς υπάγονται κατά το Σύνταγμα εις τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 62

Ο αριθμός των βουλευτών ορίζεται εις πεντήκοντα, δύναται δε να μεταβληθεί δι' αποφάσεως της Βουλής των Αντιπροσώπων λαμβανομένης διά πλειοψηφίας αποτελουμένης εκ των δύο τρίτων των υπό της ελληνικής κοινότητος εκλεγέντων βουλευτών και εκ των δύο τρίτων των υπό της τουρκικής κοινότητος εκλεγέντων βουλευτών.

Εκ του κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου προβλεπομένου αριθμού των βουλευτών τα εβδομήκοντα επί τοις εκατόν εκλέγονται υπό της ελληνικής κοινότητος και τα τριάκοντα επί τοις εκατόν υπό της τουρκικής κοινότητος κεχωρισμένως εκ των μελών εκατέρας κοινότητος και εν περιπτώσει εκλογής, εις ην οι υποψήφιοι είναι πλείονες του αριθμού των εδρών, διά καθολικής αμέσου και μυστικής ψηφοφορίας διενεργουμένης κατά την αυτήν ημέραν.

Η αναλογία των βουλευτών η καθοριζομένη εις την παρούσαν παράγραφον είναι ανεξάρτητος στατιστικών δεδομένων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 63

Τηρουμένων των διατάξεων της δευτέρας παραγράφου του παρόντος άρθρου πας πολίτης της Δημοκρατίας έχων συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας αυτού και έχων τα υπό του εκλογικού νόμου καθοριζόμενα προσόντα διαμονής δικαιούται να εγγραφεί ως εκλογεύς είτε εις τον ελληνικόν είτε εις τον τουρκικόν εκλογικόν κατάλογον. Τα μέλη της ελληνικής κοινότητος όμως θα εγγράφονται μόνον εις τον ελληνικόν εκλογικόν κατάλογον, τα δε μέλη της τουρκικής κοινότητος μόνον εις τον τουρκικόν εκλογικόν κατάλογον.

Ουδείς δικαιούται να εγγραφεί ως εκλογεύς, εφόσον δεν κέκτηται τα υπό του εκλογικού νόμου απαιτούμενα προς εγγραφήν προσόντα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 106(I)/1996

ΑΡΘΡΟΝ 64

64. Πας τις δικαούται να υποβάλει υποψηφιότητα βουλευτού, εφόσον κατά τον χρόνον της εκλογής:

(α) είναι πολίτης της Δημοκρατίας,

(β) έχει συμπληρώσει το εικοστόν πρώτον έτος της ηλικίας αυτού,

(γ) δεν έχει καταδικασθεί κατά την ημέραν της ενάρξεως ισχύος του Συντάγματος ή μετ' αυτήν δι' αδίκημα ατιμωτικόν ή ηθικής αισχρότητος ή δεν έχει στερηθεί της εκλογιμότητος κατόπιν αποφάσεως αρμοδίου δικαστηρίου λόγω οιουδήποτε εκλογικού αδικήματος, και

(δ) δεν πάσχει εκ διανοητικής νόσου καθιστώσης αυτό ανίκανον να ασκήσει τα καθήκοντά του ως βουλευτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 161(I)/2019

ΑΡΘΡΟΝ 65

Η Βουλή των Αντιπροσώπων εκλέγεται διά περίοδον πέντε ετών. Η περίοδος της πρώτης Βουλής των Αντιπροσώπων άρχεται από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος.

Η απερχομένη Βουλή των Αντιπροσώπων συνεχίζει μέχρι της κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου ενάρξεως των εργασιών της νέας Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 66

(1).-Αι γενικαί εκλογαί διά την Βουλήν των Αντιπροσώπων διενεργούνται κατά την δευτέραν Κυριακήν του αμέσως προηγουμένου του καθ' ον λήγει η περίοδος της απερχομένης Βουλής των Αντιπροσώπων μηνός.

(2).-(1) Αποποιηθείσα ή μη καταληφθείσα ή κενωθείσα βουλευτική έδρα πληρούται καθ' ον τρόπον νόμος ορίζει.

(2) Η υποπαράγραφος (1) εφαρμόζεται αναφορικά με αποποιηθείσα ή μη καταληφθείσα ή κενωθείσα βουλευτική έδρα κατά ή μετά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του περί της Δωδέκατης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμου του 2019.

(3).- Εάν η κατά την πρώτην ή δευτέραν παράγραφον του παρόντος άρθρου εκλογή δεν δύναται να διενεργηθεί κατά την καθοριζομένην υπό του Συντάγματος ή συμφώνως τούτω καθορισθείσαν ημερομηνίαν ένεκα εξαιρετικών και απροβλέπτων περιστάσεων, ως σεισμού, πλημμύρας, γενικής επιδημίας και παρομοίων περιστάσεων, διενεργείται την αντίστοιχον ημέραν της επομένης εβδομάδος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 115(I)/1996 128(I)/2019

ΑΡΘΡΟΝ 67

Η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να διαλυθεί μόνον δι' αποφάσεως αυτής λαμβανομένης δι' απολύτου πλειοψηφίας συμπεριλαμβανούσης τουλάχιστον το εν τρίτον των υπό της τουρκικής κοινότητος εκλεγέντων βουλευτών.

Η απόφασις αύτη, παρά τας διατάξεις της πρώτης παραγράφου του άρθρου 65 και της πρώτης παραγράφου του άρθρου 66, καθορίζει την ημερομηνίαν διενεργείας των γενικών εκλογών, ήτις δεν δύναται ν' απέχει ολιγώτερον των τριάκοντα ημερών και περισσότερον των τεσσαράκοντα ημερών από της ημερομηνίας λήψεως της τοιαύτης αποφάσεως, ως και την ημερομηνίαν της πρώτης συνεδριάσεως της νεοεκλεγομένης Βουλής των Αντιπροσώπων, η δε τελευταία αύτη ημερομηνία δεν δύναται ν' απέχει πλέον των δέκα πέντε ημερών από των γενικών εκλογών. Μέχρι της ημερομηνίας ταύτης η απερχομένη Βουλή των Αντιπροσώπων συνεχίζει.

Παρά τας διατάξεις της πρώτης παραγράφου του άρθρου 65 η εκλεγομένη συνεπεία διαλύσεως Βουλή των Αντιπροσώπων εκλέγεται διά περίοδον ίσην προς την μη διανυθείσαν περίοδον της διαλυθείσης Βουλής των Αντιπροσώπων. Εν περιπτώσει διαλύσεως της Βουλής των Αντιπροσώπων εντός του τελευταίου έτους της πενταετούς βουλευτικής περιόδου, αι γενικαί εκλογαί προς ανάδειξιν νέας Βουλής των Αντιπροσώπων διενεργούνται τόσον διά την μη διανυθείσαν περίοδον της διαλυθείσης Βουλής των Αντιπροσώπων, κατά την διάρκειαν της οποίας πάσα σύνοδος της νεοεκλεγομένης Βουλής των Αντιπροσώπων θα θεωρείται έκτακτος σύνοδος, όσον και διά την επομένην πενταετή περίοδον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 68

Οσάκις η Βουλή των Αντιπροσώπων συνεχίζει μέχρι της ενάρξεως της περιόδου της νεοεκλεγομένης Βουλής των Αντιπροσώπων κατά τας διατάξεις της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 65 ή της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 67, η απερχομένη Βουλή των Αντιπροσώπων δεν έχει εξουσίαν να ψηφίζει οιουσδήποτε νόμους ή να λαμβάνει οιασδήποτε αποφάσεις επί οιουδήποτε θέματος πλην μόνον εν περιπτώσει επειγουσών και εξαιρετικών απροβλέπτων περιστάσεων, των οποίων δέον να γίνηται ειδική μνεία εν τω σχετικώ νόμω ή αποφάσει.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 69

Ο βουλευτής δίδει προ της αναλήψεως των καθηκόντων αυτού εν τη Βουλή και εις δημοσίαν συνεδρίασιν αυτής την ακόλουθον διαβεβαίωσιν: «Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτώ νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου».

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 70

Η ιδιότης του βουλευτού είναι ασυμβίβαστος προς το αξίωμα του υπουργού ή του μέλους Κοινοτικής Συνελεύσεως ή δημοτικού συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένου και του δημάρχου, ή προς την ιδιότητα του ανήκοντος εις τας ενόπλους δυνάμεις ή τας δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας ή προς οιονδήποτε έτερον δημόσιον ή δημοτικόν αξίωμα ή θέσιν, προκειμένου δε περί βουλευτού εκλεγομένου υπό της τουρκικής κοινότητος και προς το του θρησκευτικού λειτουργού.

Ο όρος «δημόσιον αξίωμα ή θέσις» εν τω παρόντι άρθρω περιλαμβάνει οιονδήποτε αξίωμα ή θέσιν επ' αμοιβή εν τη υπηρεσία της Δημοκρατίας ή Κοινοτικής Συνελεύσεως, η αμοιβή της οποίας τελεί υπό τον έλεγχον είτε της Δημοκρατίας είτε Κοινοτικής Συνελεύσεως συμπεριλαμβανομένου παντός αξιώματος ή θέσεως εις οιονδήποτε νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου ή οργανισμόν δημοσίας ωφελείας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 71

71.-(1) Η έδρα βουλευτού κενούται:

(α) διά του θανάτου αυτού,

(β) διά της εγγράφου παραιτήσεως αυτού,

(γ) διά της επελεύσεως οιασδήποτε περιπτώσεως εκ των αναφερομένων εις τας παραγράφους (γ) και (δ) του άρθρου 64 ή διά της απωλείας της ιθαγενείας της Δημοκρατίας, και

(δ) διά της αναλήψεως αξιώματος ή θέσεως εκ των εν άρθρω 70 αναφερομένων.

2. Βουλευτική έδρα θεωρείται αποποιηθείσα ή μη καταληφθείσα σε περίπτωση που εκλεγείς υποψήφιος, προ της ανακηρύξεως αυτού, αποβιώσει ή δεν αποδεχθεί να ασκήσει το δικαίωμα ανακήρυξής του ή, από της ανακηρύξεως αυτού και προ της δυνάμει του άρθρου 69 νενομισμένης διαβεβαίωσης, αποβιώσει ή δεν αποδεχθεί να αναλάβει τα καθήκοντά του.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 128(I)/2019

ΑΡΘΡΟΝ 72

Ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων είναι έλλην και εκλέγεται υπό των παρά της ελληνικής κοινότητας εκλεγομένων βουλευτών, ο δε Αντιπρόεδρος είναι τούρκος και εκλέγεται υπό των παρά της τουρκικής κοινότητος εκλεγομένων βουλευτών.

Εκάτερος εκλέγεται κατά τα ανωτέρω κεχωρισμένως, εν τη αυτή συνεδριάσει, κατά την έναρξιν και δι' ολόκληρον την διάρκειαν της περιόδου της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Εν περιπτώσει κενώσεως εκατέρου των εν τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου προβλεπομένων αξιωμάτων, ή εις την παράγραφον ταύτην προβλεπομένη εκλογή προς πλήρωσιν κενωθείσης θέσεων ενεργείται το συντομώτερον και εν ανάγκη εν εκτάκτω συνόδω.

Εν περιπτώσει προσκαίρου απουσίας ή εκκρεμούσης της πληρώσεως του κενωθέντος αξιώματος του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων, ως ορίζεται εν τη Δευτέρα παραγράφω του παρόντος άρθρου, τα καθήκοντα αυτών ασκούνται υπό του πρεσβυτέρου βουλευτού της αντιστοίχου κοινότητος, εκτός εάν οι βουλευταί της τοιαύτης κοινότητος αποφασίσωσιν άλλως.

Μετά την εκλογήν του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων εκάτερος τούτων διορίζει αντιστοίχως εκ των βουλευτών δύο Έλληνας και ένα Τούρκον ως γραμματείς της Βουλής των Αντιπροσώπων, και δύο Έλληνας και έναν Τούρκον ως κοσμήτορες της Βουλής των Αντιπροσώπων, οίτινες θα ανήκωσιν αντιστοίχως εις το γραφείο του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 73

Τηρουμένων των επομένων διατάξεων του παρόντος άρθρου, η Βουλή των Αντιπροσώπων ρυθμίζει διά του κανονισμού αυτής παν θέμα της τηρουμένης υπ' αυτής διαδικασίας και λειτουργίας των υπηρεσιών αυτής.

Κατά την επομένην της εκλογής του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Βουλής συνεδρίασιν καταρτίζεται επιτροπή επιλογής αποτελουμένη εκ του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων ως Προέδρου, του Αντιπροέδρου αυτής ως αντιπροέδρου και οκτώ ετέρων εκλεγομένων υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων βουλευτών εξ ών εξ εκ των εκλεγέντων υπό της ελληνικής κοινότητος και δύο εκ των εκλεγέντων υπό της τουρκικής κοινότητος.

Η επιτροπή επιλογής καταρτίζει τας μονίμους κοινοβουλευτικάς επιτροπάς ως και οιασδήποτε άλλας προσωρινάς, συνιστωμένας δι' ωρισμένον σκοπόν ή ειδικάς κοινοβουλευτικάς επιτροπάς και διορίζει βουλευτάς ως μέλη των επιτροπών τούτων. Κατά τον καταρτισμόν και διορισμόν δέον να λαμβάνονται υπ' όψει αι προτάσεις αι υποβαλλόμεναι υπό της ελληνικής κοινοτικής ομάδος και τους τουρκικής κοινοτικής ομάδος ή υπό των πολιτικών κομματικών ομάδων εν τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι διορισμοί εις τας τοιαύτας επιτροπάς υπόκεινται εις τας διατάξεις της αμέσως επομένης παραγράφου.

Η ελληνική και η τουρκική κοινοτική ομάς και αι πολιτικαί κομματικαί ομάδες εν τη Βουλή των Αντιπροσώπων εκπροσωπούνται δεόντως εις εκάστην μόνιμον και πάσαν άλλην προσωρινήν, συνιστωμένην δι' ωρισμένον σκοπόν ή ειδικήν κοινοβουλευτικήν επιτροπήν. Ο συνολικός αριθμός όμως των μελών των τοιούτων επιτροπών των προερχομένων αντιστοίχως εκ βουλευτών εκλεγομένων υπό της ελληνικής και της τουρκικής κοινότητος δέον να εμφανίζει την αυτήν αναλογίαν, ήτις ισχύει επί της κατανομής των εδρών της Βουλής των Αντιπροσώπων μεταξύ βουλευτών εκλεγομένων αντιστοίχως υπό της ελληνικής και της τουρκικής κοινότητος.

Παν νομοσχέδιον και πάσα πρότασις νόμου εισαγομένη εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων παραπέμπεται το πρώτον προς συζήτησιν ενώπιον της αρμοδίας κοινοβουλευτικής επιτροπής. Ουδέν νομοσχέδιον και ουδεμία πρότασις νόμου εξαιρέσει των χαρακτηριζομένων ως επειγούσης φύσεως συζητείται υπό επιτροπής τινος προ της παρελεύσεως τεσσαράκοντα οκτώ ωρών από της διανομής αυτής εις τους αποτελούντας την επιτροπήν ταύτην βουλευτάς. Εξαιρέσει των χαρακτηριζομένων ως επειγούσης φύσεως, ουδέν νομοσχέδιον και ουδεμία πρότασις νόμου διελθούσα το στάδιον της επιτροπής συζητείται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της παρελεύσεως τεσσαράκοντα οκτώ ωρών, αφ' ής διενεμήθη εις τους βουλευτάς ομού μετά της εκθέσεως της κοινοβουλευτικής επιτροπής.

Η ημερησία διάταξις εκάστης συνεδριάσεως της Βουλής των Αντιπροσώπων, εις ην θα περιλαμβάνηται παν πρόσθετον θέμα προταθέν υπό του Αντιπροέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων, καταρτίζεται υπό του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων και ανακοινούται υπό τούτου εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων. Μετά την ανακοίνωσιν της ημερησίας διατάξεως εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων πας βουλευτής δύναται να προτείνει προσθήκας ή τροπολογίας εις ταύτην, αποφασίζει δε επί των προτάσεων η Βουλή των Αντιπροσώπων.

Ο βουλευτής δεν δύναται να αγορεύσει εις συνεδρίασιν της Βουλής των Αντιπροσώπων εάν δεν εγγραφεί προηγουμένως εις τον οικείον πίνακα ή εάν δεν λάβει παρά του προεδρεύοντος την προς τούτο άδειαν.

Ο τηρήσας την διαγραφομένην διαδικασίαν βουλευτής δικαιούται όπως επί ευλόγως επαρκή χρόνον, λαμβανομένου υπ' όψει εκάστου θέματος, αγορεύσει και ακουσθεί κατά την εν λόγω συνεδρίασιν.

Αι αγορεύσεις γίνονται κατά την σειράν εγγραφής ή της προφορικής αιτήσεως αδείας των επιθυμούντων να αγορεύσουν, αναλόγως της περιπτώσεως. Εν περιπτώσει όμως υπάρξεως αντιθέτων γνωμών διαδέχεται τον αγορεύσαντα αντιλέγω βουλευτής, εφ' όσον είναι τούτο δυνατόν. Βουλευταί αγορεύοντες εκ μέρους των κοινοβουλευτικών επιτροπών ή των εν τη Βουλή των Αντιπροσώπων πολιτικών κομματικών ομάδων, δεν υπόκεινται εις τους ανωτέρω κανόνας ως προς την σειράν αγορεύσεων.

Βουλευταί επιθυμούντες να αγορεύσωσιν επί προτάσεων αναφερομένων εις οιονδήποτε θέμα της ημερησίας διατάξεως ή της τηρήσεως του κανονισμού ή επί του τερματισμού της συζητήσεως προηγούνται των επιθυμούντων να αγορεύσωσιν επί του υπό συζήτησιν θέματος, εν τοιαύτη δε περιπτώσει θέλει επιτραπή εις δύο βουλευτάς, ένα υπέρ της προτάσεως και ένα εναντίον της προτάσεως, όπως αγορεύσωσιν έκαστος επί δέκα πέντε λεπτά.

Αι αγορεύσεις εν τη Βουλή των Αντιπροσώπων γίνονται από του βήματος της Βουλής των Αντιπροσώπων και απευθύνονται προς την Βουλήν των Αντιπροσώπων. Αι αγορεύσεις και πάσα ετέρα διαδικασία εν τη Βουλή των Αντιπροσώπων και εις τας συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών μεταφράζονται ταυτοχρόνως εκ της επισήμου γλώσσης εις ην γίνονται, εις την ετέραν επίσημον γλώσσαν.

Απαγορεύονται αι διακοπαί των αγορεύσεων των βουλευτών ή αι προσωπικαί επιθέσεις κατά βουλευτών αι άσχετοι προς το υπό συζήτησιν θέμα εν τη Βουλή των Αντιπροσώπων ως και κατά τας συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών, εκτός εάν άλλως ορισθεί διά του κανονισμού.

Αι ψήφοι εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων καταμετρούνται ενιαίως και καταγράφονται υπό του ενός εκ των ελλήνων και του τούρκου γραμματέως της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Τα πρακτικά των συζητήσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων περιλαμβάνουσιν εξ ολοκλήρου τα καθ' εκάστην συνεδρίασιν γενόμενα. Τα πρακτικά των συνεδριάσεων των κοινοβουλευτικών επιτροπών τηρούνται συνοπτικώς. Οσάκις υποβληθεί αντίρρησις κατά των πρακτικών συνεδριάσεως της Βουλής των Αντιπροσώπων, είτε προφορικώς υπό βουλευτού κατά την αμέσως επομένην συνεδρίασιν είτε γραπτώς αποστελλομένη προς τον Πρόεδρον της σχετικής συνεδριάσεως, η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να αποφασίσει την ανάλογον διόρθωσιν των πρακτικών.

Πολιτικόν κόμμα εκπροσωπούμενον εν τη Βουλή των Αντιπροσώπων δι' αριθμού βουλευτών τουλάχιστον ίσου προς το δώδεκα επί τοις εκατόν του συνολικού αριθμού των βουλευτών δύναται να σχηματίσει πολιτικήν κομματικήν ομάδα δικαιουμένην αναγνωρίσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 74

Η Βουλή των Αντιπροσώπων συνέρχεται εις τακτικής σύνοδον άνευ συγκλήσεως την δεκάτην πέμπτην ημέραν από των γενικών εκλογών και εν συνεχεία την αντίστοιχον ημέραν εκάστου έτους.

Η τακτική σύνοδος της Βουλής των Αντιπροσώπων διαρκεί επί τρεις έως εξ μήνας κατ' έτος, ως θέλει αποφασίσει η Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων συγκαλείται εις έκτακτον σύνοδον υπό του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων τη αιτήσει δέκα βουλευτών απευθυνομένη προς αμφοτέρους τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 75

Αι συνεδριάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων είναι δημόσιαι και τα πρακτικά των εν αυτή συζητήσεων δημοσιεύονται.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται, εάν θεωρήσει τούτο αναγκαίον, να συνέλθει εις μυστικήν συνεδρίασιν κατόπιν αποφάσεως αυτής λαμβανομένης διά πλειοψηφίας των τριών τετάρτων του συνολικού αριθμού των βουλευτών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 76

Ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων κηρύσσει την έναρξιν και την λήξιν εκάστης συνεδριάσεως.

Ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων κηρύσσων την λήξιν της συνεδριάσεως γνωστοποιεί συγχρόνως την συναινέσει της Βουλής των Αντιπροσώπων οριζομένην ημέραν και ώραν της προσεχούς συνεδριάσεως και ανακοινοί εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων την ημερησίαν διάταξιν της συνεδριάσεως ταύτης, μεθ' ο εφαρμόζονται αι διατάξεις της έκτης παραγράφου του άρθρου 73.

Η ημερησία διάταξις εκτυπούται και διανέμεται εις τους βουλευτάς τουλάχιστον είκοσι τέσσαρας ώρας προ της συνεδριάσεως, εφ' όσον όμως αναφέρεται εις θέμα τελούν ήδη υπό συζήτησιν, η διανομή διενεργείται εις οιονδήποτε χρονικόν σημείον προ της συνεδριάσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 77

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ευρίσκεται εν απαρτία, εφ' όσον παρίσταται τουλάχιστον το εν τρίτον του συνολικού αριθμού των βουλευτών.

Συζήτησις αναφερομένη εις οιονδήποτε καθωρισμένον θέμα δύναται να διακοπεί άπαξ επί είκοσι τέσσαρας ώρας τη αιτήσει της πλειοψηφίας των παρόντων κατά την συνεδρίασιν βουλευτών εκατέρας κοινότητος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 78

Οι νόμοι και αι αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων ψηφίζονται δι' απλής πλειοψηφίας των παρόντων και ψηφιζόντων βουλευτών.

Πάσα τροποποίησις του εκλογικού νόμου ως και η ψήφισις νόμου αφορώντος εις τα δημαρχεία και παντός νόμου επιβάλλοντος φόρους ή τέλη απαιτεί χωριστήν απλήν πλειοψηφίαν των υπό της ελληνικής και της τουρκικής κοινότητος αντιστοίχως εκλεγομένων βουλευτών των μετεχόντων της ψηφοφορίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 79

Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δύνανται ν' απευθύνωνται διά μηνυμάτων προς την Βουλήν των Αντιπροσώπων ή να διαβιβάζωσι προς την Βουλήν των Αντιπροσώπων τα απόψεις αυτών διά των υπουργών.

Οι υπουργοί δύνανται να παρακολουθώσι τας συνεδριάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων ή οιασδήποτε εκ των κοινοβουλευτικών επιτροπών και να προβαίνωσιν εις δηλώσεις ή να πληροφορώσι την Βουλήν των Αντιπροσώπων ή οιανδήποτε εκ των κοινοβουλευτικών επιτροπών επί παντός θέματος της αρμοδιότητος αυτών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 80

Το δικαίωμα της υποβολής προτάσεων νόμων ανήκει εις τους βουλευτάς και νομοσχεδίων εις τους υπουργούς.

Ουδεμία πρότασις νόμου συνεπαγομένη αύξησιν των υπό του προϋπολογισμού προβλεπομένων εξόδων δύναται να υποβληθεί υπό βουλευτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 81

Ο προϋπολογισμός κατατίθεται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων το αργότερον τρεις μήνας προ της υπό του νόμου καθοριζομένης ημερομηνίας ενάρξεως του οικονομικού έτους και ψηφίζεται υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων προ της ημερομηνίας ενάρξεως του οικονομικού έτους.

Εντός τριών μηνών από της λήξεως του οικονομικού έτους κατατίθεται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων προς έγκρισιν ο τελικός απολογισμός.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 82

Οι νόμοι και αι αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων τίθενται εν ισχύ από της δημοσιεύσεως αυτών εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας, εκτός εάν ορίζηται διάφορος ημερομηνία εν τω δημοσιευομένω νόμω ή αποφάσει.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 83

83. Οι βουλευταί δεν υπόκεινται εις ποινικήν δίωξιν και δεν ευθύνονται αστικώς ένεκεν οιασδήποτε εκφρασθείσης γνώμης ή ψήφου δοθείσης υπ' αυτών εν τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Ο βουλευτής δεν δύναται άνευ αδείας του Ανωτάτου Δικαστηρίου να διωχθεί, συλληφθεί ή φυλακισθεί εφόσον χρόνον εξακολουθεί να είναι βουλευτής.

Τοιαύτη άδεια δεν απαιτείται επί αδικήματος επισύροντος ποινήν φυλακίσεως πέντε ετών και άνω, εφόσον ο αδικοπραγήσας κατελήφθη επ' αυτοφώρω. Εις την περίπτωσιν ταύτην το Ανώτατον Δικαστήριον ειδοποιούμενον παρευθύς υπό της αρμοδίας Αρχής αποφασίζει επί της παροχής ή μη της αδείας συνεχίσεως της διώξεως ή της κρατήσεως, εφ' όσον χρόνον ο αδικοπραγήσας εξακολουθεί να είναι βουλευτής.

Εάν το Ανώτατον Δικαστήριον αρνηθεί να παράσχει την άδειαν προς δίωξιν του βουλευτού, ο χρόνος καθ' ον ο βουλευτής δεν δύναται να διωχθεί δεν συνυπολογίζεται εις τον χρόνον παραγραφής του περί ού πρόκειται αδικήματος.

Εάν το Ανώτατον Δικαστήριον αρνηθεί να παράσχει την άδειαν προς εκτέλεσιν αποφάσεως φυλακίσεως επιβληθείσης εις βουλευτήν υπό αρμοδίου δικαστηρίου, η εκτέλεσις της αποφάσεως ταύτης αναβάλλεται, μέχρις ού ο καταδικασθείς παύσει να είναι βουλευτής.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 93(Ι)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 84

Οι βουλευταί λαμβάνουσιν εκ του δημοσίου ταμείου αποζημίωσιν οριζομένην διά νόμου.

Οιαδήποτε αύξησις της αποζημιώσεως ταύτης δεν δύναται να τεθεί εν ισχύ κατά την διάρκειαν της περιόδου της Βουλής των Αντιπροσώπων, καθ' ην απεφασίσθη η τοιαύτη αύξησις.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 85

Παν θέμα σχετικόν προς τα προσόντα εκλογιμότητος των υποψηφίων και πάσα ένστασις κατά των εκλογών εκδικάζονται οριστικώς και αμετακλήτως υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 5 Περί των Κοινοτικών Συνελεύσεων

ΑΡΘΡΟΝ 86

Η ελληνική και η τουρκική κοινότης εκλέγουσιν αντιστοίχως εκ των μελών αυτών Κοινοτικήν Συνέλευσιν, η αρμοδιότης της οποίας ορίζεται ρητώς υπό των διατάξεων του Συντάγματος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 87

Εκατέρα Κοινοτική Συνέλευσις έχει αρμοδιότητα, εν σχέσει προς την αντίστοιχον κοινότητα, να ασκεί, ενός των ορίων του Συντάγματος και υπό τους περιορισμούς της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, νομοθετικήν εξουσίαν αποκλειστικώς και μόνον επί των κατωτέρω θεμάτων:

(α) επί πάντων των θρησκευτικών θεμάτων,

(β) επί πάντων των εκπαιδευτικών, μορφωτικών και διδακτικών θεμάτων,

(γ) επί του προσωπικού θεσμού,

(δ) επί της συνθέσεως και των βαθμών δικαιοδοσίας των δικαστηρίων, των εκδικαζόντων αστικάς διαφοράς, αναφερομένας εις τον προσωπικόν θεσμόν και εις θρησκευτικά ζητήματα,

(ε) επί ζητημάτων αφορώντων εις συμφέροντα και ιδρύματα καθαρώς κοινοτικής φύσεως, οίον φιλανθρωπικά και αθλητικά ιδρύματα, οργανώσεις και σωματεία ιδρυόμενα προς προαγωγήν της ευημερίας της αντιστοίχου κοινότητος,

(στ) επί της επιβολής προσωπικών εισφορών και προσωπικών τελών εις τα μέλη της αντιστοίχου κοινότητος προς τον σκοπόν της εξυπηρετήσεως των αντιστοίχων αναγκών αυτών και των αναγκών των υπό τον έλεγχον αυτών οργανώσεων και ιδρυμάτων, συμφώνως τω άρθρω 88,

(ζ) εις ας περιπτώσεις καθίσταται αναγκαία η έκδοσις δευτερογενούς νομοθεσίας υπό μορφήν κανονισμών διοικήσεως ή διαχειρίσεως, εκδιδομένων κατ' εφαρμογήν των περί δήμων νόμων, προς τον σκοπόν, όπως η Κοινοτική Συνέλευσις δυνηθεί να προαγάγει τους σκοπούς τους επιδιωκομένους υπό δήμων περιλαμβανόντων κατοίκους ανήκοντας αποκλειστικώς εις την αυτήν προς την Κοινοτικήν Συνέλευσιν κοινότητα,

(η) επί θεμάτων αναφερομένων εις την άσκησιν ελέγχου επί των συνεργατικών παραγωγών και καταναλωτών και των πιστωτικών ιδρυμάτων και της εποπτείας της λειτουργίας των τοιούτων δήμων, των περιλαμβανόντων κατοίκους ανήκοντας αποκλειστικώς εις την αυτήν προς την Κοινοτικήν Συνέλευσιν κοινότητα, εφ' όσον η άσκησις τοιούτου ελέγχου ή εποπτείας ανήκει κατά το Σύνταγμα εις την αρμοδιότητα της Κοινοτικής Συνελεύσεως, τηρουμένου του κανόνος ότι:

(αα) ουδείς νόμος, κανονισμός διοικήσεως ή διαχειρίσεως ή απόφασις της Κοινοτικής Συνελεύσεως κατά το εδάφιον (η) επιτρέπεται να είναι αμέσως ή εμμέσως αντίθετος ή ασύμφωνος προς νόμον τινά, υπό του οποίου διέπονται αι συνεργατικαί παραγωγών και καταναλωτών και τα πιστωτικά ιδρύματα ή εις τον οποίον υπόκεινται οι δήμοι,

(ββ) ουδέν εκ των εν τω ανωτέρω εδαφίω (αα) οριζομένων δύναται να ερμηνευθεί ως επιτρέπον εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων να νομοθετεί επί θεμάτων αφορώντων εις την άσκησιν της κατά το εδάφιον (η) ανηκούσης εις τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις αρμοδιότητος,

(θ) επί παντός άλλου θέματος, περί ού ρητώς ορίζει το Σύνταγμα.

Ουδέν των περιλαμβανομένων εν τω εδαφίω (στ) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου δύναται να ερμηνευθεί ως περιορίζον καθ' οιονδήποτε τρόπον την εξουσίαν της Βουλής των Αντιπροσώπων, όπως επιβάλλει συμφώνως ταις διατάξεσι του Συντάγματος προσωπικάς εισφοράς.

Ουδείς νόμος ή απόφασις Κοινοτικής Συνελεύσεως, κατά την άσκησιν της κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου ανηκούσης αυτή αρμοδιότητος δύναται να περιέχει τι αντίθετον προς το συμφέρον της ασφαλείας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξεως ή της δημοσίας ασφαλείας ή της δημοσίας τάξεως ή της δημοσίας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή προς τα θεμελιώδη δικαιώματα και τας ελευθερίας, τας εγγυημένας υπό του Συντάγματος εις οιονδήποτε πρόσωπον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 88

Η αρμοδιότης εκατέρας Κοινοτικής Συνελεύσεως επιβολής εισφορών κατά το εδάφιον (στ) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 87 ασκείται επί τω τέλει της καλύψεως μέρους των εν τω ετησίω προϋπολογισμώ αυτής αναγεγραμμένων κονδυλίων, άτινα δεν καλύπτονται διά της αντιστοιχούσης εις έκαστον οικονομικόν έτος επιχορηγήσεως εκ του προϋπολογισμού της Δημοκρατίας προς την Κοινοτικήν Συνέλευσιν, περί ής ορίζεται εν τη Δευτέρα παραγράφω του παρόντος άρθρου ή δι άλλου τινός πόρου, όν δύναται να αποκτήσει κατά το περί ού ο λόγος οικονομικόν έτος εκατέρα Κοινοτική Συνέλευσις.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων προνοεί καθ' έκαστον οικονομικόν έτος διά του προϋπολογισμού και θέτει εις την διάθεσιν αμφοτέρων των Κοινοτικών Συνελεύσεων εν σχέσει προς τα αντίστοιχα οικονομικά έτη αυτών και προς τον σκοπόν της εξυπηρετήσεως των αντιστοίχων αυτών αναγκών ως προς θέματα υπαγόμενα εις την αρμοδιότητα αυτών, ποσόν ουχί έλασσον των δύο εκατομμυρίων λιρών, και κατανεμόμενον εις την ελληνικήν και εις την τουρκικήν Κοινοτικήν Συνέλευσιν ως ακολούθως:

(α) εις την ελληνικήν Κοινοτικήν Συνέλευσιν ποσόν ουχί έλασσον του ενός εκατομμυρίου εξακοσίων χιλιάδων λιρών (pounds), και

(β) εις την τουρκικήν Κοινοτικήν Συνέλευσιν ποσόν ουχί έλασσον των τετρακοσίων χιλιάδων λιρών (pounds), τηρουμένου του όρου ότι εν περιπτώσει αυξήσεως του ελαχίστου συνολικού ποσού του διατιθεμένου εις αμφοτέρας τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις ή κατανομή εις εκατέραν αυτών παντός επί πλέον ποσού θα γίνηται καθ' όν τρόπον θέλει αποφασίσει η Βουλή των Αντιπροσώπων.

Επί τη αιτήσει Κοινοτικής Συνελεύσεως αι υπ' αυτής επιβαλλόμεναι εισφοραί εισπράττονται διά λογαριασμόν αυτής και καταβάλλονται εις την Κοινοτικήν Συνέλευσιν υπό των αρχών της Δημοκρατίας.

Εν τω παρόντι άρθρω και εν εδαφίω (στ) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 87 ο όρος «μέλος» συμπεριλαμβάνει νομικά πρόσωπα ή συνεταιρισμούς άνευ νομικής προσωπικότητος και δη κατά το μέτρον της συμμετοχής εις νομικά πρόσωπα ή συνεταιρισμούς άνευ νομικής προσωπικότητος των μελών εκατέρας κοινότητος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 89

Εν σχέσει προς την αντίστοιχον κοινότητα, εκατέρα Κοινοτική Συνέλευσις έχει επίσης αρμοδιότητα:

(α) (αα) να καθορίζει τας γενικάς κατευθυντηρίους γραμμάς εντός των ορίων των κοινοτικών αυτής νόμων.

(ββ) να ασκεί διοικητικήν αρμοδιότητα, καθ' όν τρόπον και δι' ών προσώπων θέλει ορίσει κοινοτικός νόμος, εν σχέσει προς οιονδήποτε θέμα, περί του οποίου είναι αρμοδία να νομοθετεί συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 87, πλην των οριζομένων εις τα εδάφια (ζ) και (η) της πρώτης παραγράφου του άρθρου τούτου, περί ών ειδική λαμβάνεται πρόνοια εις τα κατωτέρω εδάφια.

(β) να ασκεί έλεγχον επί των συνεργατικών παραγωγών καταναλωτών και επί των πιστωτικών ιδρυμάτων, άτινα αμφότερα ιδρύονται προς τον σκοπόν προαγωγής της ευημερίας της αντιστοίχου αυτών κοινότητος. Αι συνεργατικαί αύται και τα πιστωτικά ταύτα ιδρύματα διέπονται υπό των σχετικών νόμων,

(γ) να προάγει τους σκοπούς, τους οποίους επιδιώκουσιν οι δήμοι, οίτινες περιλαμβάνουσι κατοίκους ανήκοντας αποκλειστικώς εις την αυτήν προς την Κοινοτικήν Συνέλευσιν κοινότητα, και να εποπτεύει την λειτουργίαν των τοιούτων δήμων. Οι δήμοι ούτοι υπόκεινται εις τους νόμους.

Το περιεχόμενον των διατάξεων του εδαφίου (ε) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 87 και του εδαφίου (β) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου δεν δύναται να θεωρηθεί ότι κωλύει τη δημιουργίαν μικτών και κοινών ιδρυμάτων του εις τας διατάξεις ταύτας οριζομένου είδους, εφ' όσον επιθυμούσι τούτο οι κάτοικοι.

Εν ή περιπτώσει η κεντρική διοίκησις θελήσει να ενεργήσει δυνάμει της ισχυούσης νομοθεσίας τον υπ' αυτής ασκούμενον έλεγχον των συνεργατικών, ιδρυμάτων ή δήμων, των αναφερομένων εις τα εδάφια (β) και (γ) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, ο τοιούτος έλεγχος θα ενεργείται υπό δημοσίων υπαλλήλων, ανηκόντων εις την αυτήν κοινότητα, εις ην ανήκουσιν αι συνεργατικαί, τα ιδρύματα ή οι δήμοι, περί ων πρόκειται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 90

Τηρουμένων των κατωτέρω διατάξεων του παρόντος άρθρου, εκατέρα Κοινοτική Συνέλευσις έχει αρμοδιότητα να προνοεί διά των νόμων αυτής περί της εφαρμογής των νόμων και αποφάσεων αυτής.

Η Κοινοτική Συνέλευσις δεν έχει αρμοδιότητα να επιβάλει δι' οιανδήποτε νόμων ή αποφάσεων αυτής ποινάς φυλακίσεως ή κράτησιν δι' οιανδήποτε παράβασιν αυτών ή παράλειψιν συμμορφώσεως προς οιασδήποτε οδηγίας υπ' αυτής διδομένας κατά την ενάσκησιν της εμπεπιστευμένης αυτή υπό του Συντάγματος αρμοδιότητος.

Αι Κοινοτικαί Συνελεύσεις δεν έχουσιν αρμοδιότητα να επιβάλωσιν αναγκαστικά μέτρα προς επίτευξιν της συμμορφώσεως προς τους αντιστοίχους κοινοτικούς νόμους ή αποφάσεις και προς τας αποφάσεις των δικαστηρίων, άτινα κρίνουσιν αστικάς διαφοράς αφορώσας εις την αντίστοιχον αρμοδιότητα αυτών περιλαμβανομένην προσωπικήν κατάστασιν και θρησκευτικά ζητήματα.

Οσάκις παρίσταται ανάγκη να γίνει χρήσις αναγκαστικών μέτρων προς επίτευξιν συμμορφώσεως προς οιονδήποτε νόμον ή απόφασιν Κοινοτικής Συνελεύσεως ή προς θέμα συναφές προς την άσκησιν ελέγχου ή εποπτείας υπό Κοινοτικής Συνελεύσεως, τα μέτρα ταύτα επιβάλλονται τη αιτήσει ή διά λογαριασμόν της Κοινοτικής Συνελεύσεως υπό των δημοσίων αρχών της Δημοκρατίας, αίτινες έχουσιν αποκλειστικήν αρμοδιότητα να επιβάλωσι τοιαύτα αναγκαστικά μέτρα.

Η εκτέλεσις οιασδήποτε αποφάσεως ή διαταγής δικαστηρίου, εν σχέσει προς οιονδήποτε ζήτημα της αποκλειστικής αρμοδιότητος Κοινοτικής Συνελεύσεως, ενεργείται διά των δημοσίων αρχών της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 91

Εκατέρα Κοινοτική Συνέλευσις συντάσσει και ψηφίζει κατ' έτος τον προϋπολογισμόν των εσόδων και εξόδων αυτής διά το επόμενον οικονομικόν έτος.

Ο προϋπολογισμός ούτος ψηφίζεται υπό της Κοινοτικής Συνελεύσεως προ της υπό του κοινοτικού νόμου καθοριζομένης ημερομηνίας ενάρξεως του κοινοτικού οικονομικού έτους.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 92

Ο αριθμός των μελών εκατέρας Κοινοτικής Συνελεύσεως καθορίζεται υπό κοινοτικού νόμου ψηφιζομένου διά πλειοψηφίας των δύο τρίτων του όλου αριθμού των μελών εκάστης Κοινοτικής Συνελεύσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 93

Η εκλογή των μελών αμφοτέρων των Κοινοτικών Συνελεύσεων ενεργείται διά καθολικής, αμέσου και μυστικής ψηφοφορίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 94

Τηρουμένων των διατάξεων της δευτέρας παραγράφου του παρόντος άρθρου, πας πολίτης της Δημοκρατίας, έχων συμπληρώσει το εικοστόν πρώτον έτος της ηλικίας αυτού και έχων τα υπό του αντιστοίχου κοινοτικού εκλογικού νόμου καθοριζόμενα προσόντα διαμονής, δικαιούται να εγγραφεί ως εκλογεύς εις τον αντίστοιχον εκλογικόν κοινοτικόν κατάλογον.

Τα μέλη της ελληνικής κοινότητος εγγράφονται μόνον εις τον ελληνικόν κοινοτικόν εκλογικόν κατάλογον και τα μέλη της τουρκικής κοινότητος εγγράφονται μόνον εις τον τουρκικόν κοινοτικόν εκλογικόν κατάλογον.

Ουδείς δικαιούται να εγγραφεί εις τον κοινοτικόν εκλογικόν κατάλογον ως εκλογεύς, εφ' όσον δεν κέκτηται τα υπό του αντιστοίχου κοινοτικού εκλογικού νόμου απαιτούμενα προς εγγραφήν προσόντα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 95

Παν άτομον δικαιούται να υποβάλει υποψηφιότητα διά την εκλογήν αυτού ως μέλους Κοινοτικής Συνελεύσεως, εφ' όσον κατά τον χρόνον της εκλογής:

(α) είναι πολίτης της Δημοκρατίας, εγγεγραμμένος εις τον αντίστοιχον κοινοτικόν εκλογικόν κατάλογον,

(β) έχει συμπληρώσει το εικοστόν πέμπτον έτος της ηλικίας αυτού,

(γ) δεν έχει καταδικασθεί κατά την ημέραν της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος ή μετ' αυτήν δι' αδίκημα ατιμωτικόν ή ηθικής αισχρότητος ή δεν έχει στερηθεί της εκλογιμότητος κατόπιν αποφάσεως αρμοδίου δικαστηρίου λόγω οιουδήποτε εκλογικού αδικήματος και

(δ) δεν πάσχει εκ διανοητικής νόσου καθιστώσης αυτό ανίκανον να ασκήσει τα καθήκοντα αυτού ως μέλους Κοινοτικής Συνελεύσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 96

Η θητεία των Κοινοτικών Συνελεύσεων είναι πενταετής αρχομένη από της ημερομηνίας, την οποίαν ορίζουσιν οι αντίστοιχοι κοινοτικοί νόμοι.

Η απερχομένη Κοινοτική Συνέλευσις συνεχίζει μέχρι της κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου ενάρξεως της θητείας της νέας Κοινοτικής Συνελεύσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 97

Γενικαί κοινοτικαί εκλογαί διεξάγονται δι' εκάστην των Κοινοτικών Συνελεύσεων τριάκοντα τουλάχιστον ημέρας προ της λήξεως της θητείας της απερχομένης Κοινοτικής Συνελεύσεως.

Οσάκις κενούται η έδρα μέλους τινός Κοινοτικής Συνελεύσεως, αύτη θα πληρούται δι' αναπληρωματικής εκλογής διεξαγομένης εντός προθεσμίας τεσσαράκοντα πέντε ημερών από της ημέρας, καθ' ην εκενώθη η έδρα.

Εάν η κατά την πρώτην ή δευτέραν παράγραφον του παρόντος άρθρου εκλογή δεν δύναται να διεξαχθεί κατά την υπό του Συντάγματος ή κατά την συμφώνως προς τούτο οριζομένην ημέραν, ένεκεν εξαιρετικών και απροβλέπτων περιστάσεων, ως σεισμού, πλημμύρας, γενικής επιδημίας και παρομοίων περιστάσεων, η εκλογή διενεργείται την αντίστοιχον ημέραν της επομένης εβδομάδος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 98

Εκατέρα Κοινοτική Συνέλευσις δύναται να διαλυθεί μόνον δι' αποφάσεως αυτής της ιδίας, λαμβανομένης δι' απολύτου πλειοψηφίας.

Παρά τας διατάξεις της πρώτης παραγράφου του άρθρου 96 και της πρώτης παραγράφου του άρθρου 97, η ως άνω απόφασις ορίζει την ημερομηνίαν της διενεργείας γενικής κοινοτικής εκλογής της εν λόγω Κοινοτικής Συνελεύσεως, ήτις δεν δύναται να απέχει ολιγώτερον των τριάκοντα ημερών και περισσότερον των τεσσαράκοντα ημερών από της ημέρας της λήψεως της αποφάσεως περί διαλύσεως, ως και την ημερομηνίαν της πρώτης συνεδριάσεως της νεοεκλεγομένης Κοινοτικής Συνελεύσεως, της ημερομηνίας ταύτης μη δυναμένης να απέχει πέραν των δέκα πέντε ημερών από της τοιαύτης κοινοτικής γενικής εκλογής. Μέχρι δε της τελευταίας ταύτης ημερομηνίας η απερχομένη Κοινοτική Συνέλευσις συνεχίζει.

Παρά τας διατάξεις της πρώτης παραγράφου του άρθρου 96 η θητεία της μετά διάλυσιν εκλογομένης Κοινοτικής Συνελεύσεως περιορίζεται εις τον υπολειπόμενον χρόνον της θητείας της διαλυθείσης Κοινοτικής Συνελεύσεως. Εν ή όμως περιπτώσει η διάλυσις εγένετο κατά το τελευταίον έτος της πενταετούς θητείας της Κοινοτικής Συνελεύσεως, η γενική κοινοτική εκλογή της Κοινοτικής Συνελεύσεως ταύτης προκηρύσσεται διά τε τον υπολειπόμενον χρόνον της θητείας της διαλυθείσης Κοινοτικής Συνελεύσεως και διά την επομένην πενταετή θητείαν της Κοινοτικής ταύτης Συνελεύσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 99

Οσάκις η Κοινοτική Συνέλευσις συνεχίζει μέχρι της ημέρας ενάρξεως της θητείας της νεοεκλεγομένης Κοινοτικής Συνελεύσεως, κατά τας διατάξεις της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 96 ή της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 98, αύτη δεν δύναται να ψηφίζει νόμους ή να λαμβάνει αποφάσεις επί οιουδήποτε θέματος, ειμή μόνον εν περιπτώσει επειγουσών και εξαιρετικών απροβλέπτων περιστάσεων, αίτινες δέον να μνημονεύονται ειδικώς εις τον σχετικόν νόμον ή απόφασιν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 100

Πριν ή αναλάβει τα καθήκοντα αυτού, παν μέλος Κοινοτικής Συνελεύσεως οφείλει να δώσει εν δημοσία συνεδριάσει αυτής την κάτωθι διαβεβαίωσιν: «Διαβεβαιώ επισήμως πίστιν και σεβασμόν εις το Σύνταγμα και τους συνάδοντας αυτώ νόμους και εις την διατήρησιν της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου».

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 101

1. Η ιδιότης του μέλους Κοινοτικής Συνελεύσεως είναι ασυμβίβαστος προς το αξίωμα του υπουργού ή του βουλευτού ή του μέλους δημοτικού συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένου και του δημάρχου ή προς την ιδιότητα προσώπου ανήκοντος εις τας ενόπλους δυνάμεις ή τας δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας ή προς οιονδήποτε δημόσιον ή δημοτικόν αξίωμα ή θέσιν, προκειμένου δε περί μέλους της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και προς το του θρησκευτικού λειτουργού.

2. Ο όρος «δημόσιον αξίωμα ή θέσις» εν τω παρόντι άρθρω περιλαμβάνει οιονδήποτε αξίωμα ή θέσιν επ' αμοιβή εν τη υπηρεσία της Δημοκρατίας ή Κοινοτικής Συνελεύσεως, η αμοιβή της οποίας τελεί υπό τον έλεγχον είτε της Δημοκρατίας είτε Κοινοτικής Συνελεύσεως, συμπεριλαμβανομένου παντός αξιώματος ή θέσεως εις οιονδήποτε νομικόν πρόσωπον δημοσίου δικαίου ή οργανισμόν δημοσίας ωφελείας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 102

Διά των κανονισμών αυτών αι Κοινοτικαί Συνελεύσεις ρυθμίζουσι παν θέμα διαδικασίας συμπεριλαμβανομένων των τακτικών και εκτάκτων συνεδριάσεων, των ημερομηνιών και της διαρκείας αυτών, του τρόπου ψηφοφορίας και της διεξαγωγής των εργασιών αυτών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 103

Αι συνεδριάσεις των Κοινοτικών Συνελεύσεων είναι δημόσιαι, τα δε πρακτικά των συνεδριάσεων αυτών δημοσιεύονται.

Εκατέρα Κοινοτική Συνέλευσις δύναται, εάν κρίνει τούτο αναγκαίον, να συνέρχηται εις μυστικήν συνεδρίασιν, κατόπιν αποφάσεως λαμβανομένης διά πλειοψηφίας των δύο τρίτων του όλου αριθμού των μελών αυτής.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 104

Οι υπό της ελληνικής και της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως ψηφιζόμενοι νόμοι ή αι λαμβανόμεναι αποφάσεις, αφού υπογραφώσιν υπό του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας αντιστοίχως, εντός δέκα πέντε ημερών από της παρ' αυτών λήψεως των νόμων ή αποφάσεων τούτων, δημοσιεύονται αμέσως εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Ο κοινοτικός νόμος ισχύει, πλην αν άλλη ημερομηνία ρητώς ορίζεται εν αυτών, από της εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας δημοσιεύσεως αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 105

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εν σχέσει προς την ελληνικήν Κοινοτικήν Συνέλευσιν και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εν σχέσει προς την τουρκικήν Κοινοτικήν Συνέλευσιν δύνανται εντός προθεσμίας δέκα πέντε ημερών από της υπ' αυτών λήψεως παντός νόμου ή αποφάσεως της αντιστοίχου Κοινοτικής Συνελεύσεως ν' αναπέμψωσι τον νόμον ή την απόφασιν ταύτην εις την Κοινοτικήν Συνέλευσιν προς επανεξέτασιν.

Εάν η ενδιαφερομένη Κοινοτική Συνέλευσις εμμείνει επί του αναπεμφθέντος νόμου ή αποφάσεως, ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, αναλόγως της περιπτώσεως, θα υπογράφωσι και δημοσιεύωσι τον νόμον ή την απόφασιν, συμφώνως προς τας διατάξεις του αμέσως προηγουμένου άρθρου.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 106

106. Τα μέλη των Κοινοτικών Συνελεύσεων δεν διώκονται ποινικώς και δεν ευθύνονται αστικώς ένεκεν οιασδήποτε εκφρασθείσης γνώμης ή ψήφου δοθείσης υπ' αυτών εν τη Κοινοτική Συνελεύσει.

Τα μέλη των Κοινοτικών Συνελεύσεων δεν διώκονται, συλλαμβάνονται ή φυλακίζονται, εφ' όσον χρόνον εξακολουθώσι να είναι μέλη αυτών άνευ αδείας του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Άδεια δεν απαιτείται επί ποινικού αδικήματος αυτοφώρου τιμωρουμένου διά φυλακίσεως πέντε ετών και άνω.

Εις την περίπτωσιν ταύτην το Ανώτατον Δικαστήριον ειδοποιούμενον παρευθύς υπό της αρμοδίας αρχής αποφασίζει επί της παροχής ή μη της αδείας συνεχίσεως της διώξεως ή της κρατήσεως, αναλόγως της περιπτώσεως, εφ' όσον ο αδικοπραγήσας εξακολουθεί να είναι μέλος της Κοινοτικής Συνελεύσεως.

Εάν το Ανώτατον Δικαστήριον αρνηθεί να παράσχει την άδειαν προς δίωξιν του μέλους της Κοινοτικής Συνελεύσεως, ο χρόνος, καθ' όν το μέλος τούτο δεν δύναται να διωχθεί, δεν συνυπολογίζεται εις τον χρόνον της παραγραφής του περί ού πρόκειται αδικήματος.

Εάν το Ανώτατον Δικαστήριον αρνηθεί να παράσχει την άδειαν προς εκτέλεσιν αποφάσεως φυλακίσεως, επιβληθείσης εις μέλος Κοινοτικής Συνελεύσεως υπό αρμοδίου δικαστηρίου, η εκτέλεσις της αποφάσεως ταύτης αναβάλλεται, μέχρις ού ο καταδικασθείς παύσει να είναι μέλος της Κοινοτικής Συνελεύσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 93(I)/2016

ΑΡΘΡΟΝ 107

Κενούται η έδρα μέλους Κοινοτικής Συνελεύσεως:

(α) λόγω θανάτου αυτού, ή

(β) δι' εγγράφου παραιτήσεως αυτού, ή

(γ) διά της επελεύσεως οιασδήποτε περιπτώσεως εκ των αναφερομένων εν τω εδαφίω (γ) ή (δ) του άρθρου 95 ή διά της απωλείας της ιθαγενείας της Δημοκρατίας ή εάν παύσει να έχει τα προσόντα να εγγραφεί εις τον αντίστοιχον εκλογικόν κοινοτικόν κατάλογον ως εκλογεύς, ή

(δ) διά της αναλήψεως αξιώματος ή θέσεως εκ των εν άρθρω 101 αναφερομένων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 108

Η ελληνική και η τουρκική κοινότης δικαιούνται να λαμβάνωσι παρά της ελληνικής ή της τουρκικής Κυβερνήσεως αντιστοίχως επιχορηγήσεις διά τα εκπαιδευτικά, μορφωτικά, αθλητικά και φιλανθρωπικά ιδρύματα, άτινα ανήκουσιν αντιστοίχως εις την ελληνικήν ή την τουρκικήν κοινότητα.

Επίσης, οσάκις η ελληνική ή η τουρκική κοινότης θεωρεί ότι δεν έχει τον αναγκαίον αριθμόν διδασκάλων, καθηγητών ή κληρικών διά την λειτουργίαν των ιδρυμάτων αυτής, η κοινότης θα δικαιούται να λάβει και χρησιμοποιήσει το απολύτως αναγκαίον προς αντιμετώπισιν των αναγκών αυτής προσωπικόν, όπερ η ελληνική ή η τουρκική Κυβέρνησις αντιστοίχως θέλουσι παράσχει.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 109

Εκάστη θρησκευτική ομάς, ήτις συμφώνως τη Τρίτη παραγράφω του άρθρου 2 επελέξατο εκατέραν κοινότητα, δικαιούται όπως αντιπροσωπεύηται εν τη Κοινοτική Συνελεύσει της κοινότητος, ήν η ομάς επελέξατο, ως ο οικείος κοινοτικός νόμος θέλει ορίσει, διά μέλους ή μελών της θρησκευτικής ομάδος εκλεγομένης υπό ταύτης.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 110

Η αυτοκέφαλος ελληνική ορθόδοξος Εκκλησία της Κύπρου θα συνεχίσει έχουσα το αποκλειστικόν δικαίωμα ρυθμίσεως και διοικήσεως των εσωτερικών αυτής υποθέσεων και της περιουσίας αυτής συμφώνως τοις Ιεροίς Κανόσι και τω εν ισχύϊ Καταστατικώ Χάρτη αυτής. Η ελληνική Κοινοτική Συνέλευσις δεν δύναται όπως ενεργεί αντιθέτως προς το ειρημένον δικαίωμα της ελληνικής ορθοδόξου Εκκλησίας της Κύπρου.

Το ίδρυμα του βακουφίου και αι αρχαί και οι νόμοι περί των βακουφίων ως και οι αναφερόμενοι εις βακούφια αναγνωρίζονται υπό του Συντάγματος. Παν θέμα καθ' οιονδήποτε τρόπον επηρεάζον ή σχέσιν έχον προς το ίδρυμα του βακουφίου ή των βακουφίων ή οιανδήποτε ιδιοκτησίαν των βακουφίων περιλαμβανομένης της ιδιοκτησίας των τεμενών και οιουδήποτε ετέρου μουσουλμανικού θρησκευτικού ιδρύματος διοικείται μόνον συμφώνως τοις νόμοις και αρχαίς των βακουφίων και τοις νόμοις και κανονισμοίς, ούς ψηφίζει η τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις. Ουδεμία νομοθετική, εκτελεστική ή άλλη πράξις επιτρέπεται όπως παραβεί τους εν λόγω νόμους ή αρχάς των βακουφίων και τους σχετικούς νόμους και κανονισμούς της τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως ή δύναται να επικρατήσει τούτων ή να επέμβει εις τούτους.

Εκάστη εκκλησία θρησκευτικής ομάδος, δι' ήν ισχύουσιν αι διατάξεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 2, θα συνεχίσει έχουσα από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος παν δικαίωμα σχετικόν προς θρησκευτικά θέματα όπερ έχει συμφώνως τω ισχύοντι αμέσως προ της ειρημένης ημερομηνίας νόμω της αποικίας της Κύπρου.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 111

(1).-Τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος παν ζήτημα των ανηκόντων εις την ελληνικήν ορθόδοξον Εκκλησίαν ή εις θρησκευτικήν ομάδα, δι' ήν ισχύουσιν αι διατάξεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 2, σχέσιν έχον προς τον αρραβώνα, τον γάμον, το κύρος του γάμου, διέπεται από της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος υπό του εκκλησιαστικού νόμου της ελληνικής ορθοδόξου Εκκλησίας ή υπό του εκκλησιαστικού νόμου εκάστης θρησκευτικής ομάδος, αναλόγως της περιπτώσεως.

Νόμος θέλει προβλέψει περί της ενώπιον Επισκόπου αποπείρας συνδιαλλαγής ή της πνευματικής λύσης του γάμου.

(2).-Α. Παν ζήτημα των ανηκόντων εις την ελληνικήν ορθόδοξον Εκκλησίαν, σχέσιν έχον προς το διαζύγιον, τον χωρισμόν από κοίτης και τραπέζης ή την συνοίκησιν των συζύγων ή τας οικογενειακάς σχέσεις διαγιγνώσκεται υπό οικογενειακών δικαστηρίων έκαστον των οποίων σύγκειται:

(α) Εις την περί διαζυγίου δίκην εκ τριών δικαστών, ο είς των οποίων είναι αξιωματούχος κληρικός, νομομαθής διοριζόμενος υπό της ελληνικής ορθοδόξου Εκκλησίας και προεδρεύσει τούτου, οι δε έτεροι δύο επιλέγονται μεταξύ νομομαθών ανωτάτου επαγγελματικού και ηθικού επιπέδου ανηκόντων εις την ελληνικήν ορθόδοξον Εκκλησίαν, και διορίζονται υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Εις ην περίπτωσιν το Ανώτατον Δικαστήριον διορίζει και τον Πρόεδρον του Δικαστηρίου.

(β) Εις πάσαν άλλην δίκην εξ' ενός δικαστού ως νόμος θέλει ορίσει.

Β. Το διαζύγιον χωρεί μόνον-

(α) Διά τους εις το Καταστατικόν της Αγιωτάτης Εκκλησίας της Κύπρου λόγους ως ούτοι ισχύουν κατά την ημερομηνίαν ψηφίσεως υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων του περί της Πρώτης Τροποποιήσεως του Συντάγματος Νόμου του 1989, εφ' όσον ούτοι δεν αντίκεινται προς το Σύνταγμα·

(β) όταν αι μεταξύ των συζύγων σχέσεις έχουν κλονισθή τόσον ισχυρώς από λόγον ο οποίος αφορά το πρόσωπον του εναγόμενου ή και των δύο συζύγων, ώστε βασίμως η εξακολούθησις της εγγάμου σχέσεως να είναι αφόρητος διά τον ενάγοντα· και

(γ) δι' οιονδήποτε έτερον λόγον ως νόμος θέλει ορίσει, αφού ακουσθώσιν αι απόψεις της ελληνικής ορθοδόξου Εκκλησίας της Κύπρου.

(3).- Παν ζήτημα των ανηκόντων εις θρησκευτικήν ομάδα δι' ην ισχύουσιν αι διατάξεις της τρίτης παραγράφου του άρθρου 2, σχέσιν έχον προς το διαζύγιον, τον χωρισμόν από κοίτης και τραπέζης ή την συνοίκησιν των συζύγων ή τας οικογενειακάς σχέσεις διαγιγνώσκεται υπό οικογενειακού δικαστηρίου, περί της ιδρύσεως, της συνθέσεως και της δικαιοδοσίας του οποίου νόμος θέλει ορίσει, τηρουμένων των αναλογιών προς τα ανωτέρω.

(4).- Νόμος θέλει προβλέψει περί της εφέσεως κατά των αποφάσεων των οικογενειακών δικαστηρίων, περί της συνθέσεως των δικαζόντων και αποφασιζόντων επί των εφέσεων τούτων, εκ και περί της δικαιοδοσίας και της εξουσίας των δευτεροβάθμιων τούτων δικαστηρίων. Νόμος συμφώνως ταις διατάξεσι της παρούσης παραγράφου δύναται να ορίση ότι το δευτεροβάθμιον δικαστήριον δύναται να απαρτίζηται εξ' ενός ή πλειόνων δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, συνεδριαζόντων μόνων ή μετ' άλλου ή άλλων δικαστών της δικαστικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ως ο νόμος θέλει ορίσει.

(5).- Ανεξαρτήτων των διατάξεων της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου εις τους ανήκοντας εις την Ελληνικήν Κοινότητα προσφέρεται η ελεύθερη επιλογή πολιτικού γάμου.

(6).-Ουδέν εκ των εν τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου διαλαμβανομένων δύναται να παρεμποδίσει την εφαρμογήν των διατάξεων της πέμπτης παραγράφου του άρθρου 90 προκειμένης εκτελέσεως οιασδήποτε αποφάσεως ή διαταγής παντός εκκλησιαστικού δικαστηρίου.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 95/1989

ΜΕΡΟΣ 6 Περί των Ανεξάρτητων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι - Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας και ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας

ΑΡΘΡΟΝ 112

Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζουσιν από κοινού δύο εκ των κεκτημένων τα προσόντα του διορισμού ως δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου πρόσωπα ως γενικόν εισαγγελέα της Δημοκρατίας και βοηθόν γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, τηρουμένων δεν θα ανήκωσιν εις την αυτήν κοινότητα.

Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας προΐσταται της νομικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας και ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας έπεται τούτω. Η νομική υπηρεσία της Δημοκρατίας είναι ανεξάρτητος υπηρεσία μή υπαγομένη εις οιονδήποτε υπουργείον.

Ο γενικός εισαγγελεύς και ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας έχουσι το δικαίωμα να ακούονται υπό παντός δικαστηρίου ή δικαστού και προηγούνται ιεραρχικώς οιουδήποτε άλλου προσώπου εμφανιζομένου ενώπιον οιουδήποτε δικαστηρίου ή δικαστού, τηρουμένου του κανόνος ότι ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας προηγείται πάντοτε ιεραρχικώς του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας.

Ο γενικός εισαγγελεύς και ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είναι μέλη της μονίμου νομικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας και υπηρετούσιν, υφ' ούς όρους οι δικασταί του Ανωτάτου Δικαστηρίου πλην του προέδρου τούτου και δεν απολύονται, ειμή υφ' ούς όρους και καθ' όν τρόπον οι δικασταί ούτοι.

Επί παντός ζητήματος αφορώντος εις πρόσωπα ανήκοντα εις την κοινότητα του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, αναλόγως της περιπτώσεως, ο εις συμβουλεύεται τον έτερον προ της λήψεως αποφάσεως υπό του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας τηρουμένου του κανόνος ότι εις διώξεις ενώπιον δικαστηρίων εχόντων ποινικήν δικαιοδοσίαν, συντεθειμένων δε εκ δικαστών ανηκόντων εις μίαν κοινότητα, θα έχει την ενεργόν διαχείρισιν της υποθέσεως ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας ή ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, αναλόγως της περιπτώσεως, ο ανήκων εις την κοινότητα ταύτην.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 113

Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας, βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου και των υπουργών, ασκεί δε πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον καθοριζόμενον ή ανατιθέμενον εις αυτόν διά του Συντάγματος ή διά νόμου.

Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας έχει εξουσίαν κατά την κρίσιν αυτού προς το δημόσιον συμφέρον να κινεί, διεξάγει, επιλαμβάνηται και συνεχίζει ή διακόπτει οιανδήποτε διαδικασίαν ή διατάσσει δίωξιν καθ' οιουδήποτε προσώπου εν τη Δημοκρατία δι' οιονδήποτε αδίκημα. Η τοιαύτη εξουσία δύναται να ασκείται υπό του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είτε αυτοπροσώπως είτε δι' υπαλλήλων υπαγομένων εις αυτόν ενεργούντων υπό και συμφώνως προς τας οδηγίας αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 114

Ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας έχει την εξουσίαν και ασκεί τας υπηρεσίας και τα καθήκοντα, άτινα κανονικώς εμπίπτουσιν εις την αρμοδιότητα του αξιώματός του. Ούτος ωσαύτως δύναται να ασκεί πάσαν εξουσίαν και να εκτελεί πάσαν υπηρεσίαν ή καθήκον εμπεπιστευμένον εις τον γενικόν εισαγγελέα της Δημοκρατίας δυνάμει του Συντάγματος ή των νόμων υποκείμενος εις τας οδηγίας του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας.

Ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας αναπληροί τον γενικόν εισαγγελέα της Δημοκρατίας εν τη ενασκήσει των καθηκόντων αυτού εν περιπτώσει απουσίας ή προσκαίρου κωλύματος αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ - Ο γενικός ελεγκτής και ο βοηθός γενικού ελεγκτού

ΑΡΘΡΟΝ 115

Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζουσιν από κοινού δύο ικανά και κατάλληλα πρόσωπα ως γενικόν ελεγκτήν και βοηθόν γενικού ελεγκτού τηρουμένου του κανόνος ότι ο γενικός ελεγκτής και ο βοηθός γενικού ελεγκτού δεν θα ανήκωσιν εις την αυτήν κοινότητα.

Ο γενικός ελεγκτής είναι προϊστάμενος της ελεγκτικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας και ο βοηθός γενικού ελεγκτού έπεται αυτώ. Η ελεγκτική υπηρεσία της Δημοκρατίας είναι ανεξάρτητος υπηρεσία της Δημοκρατίας μη υπαγομένη εις οιονδήποτε υπουργείον.

Ο γενικός ελεγκτής και ο βοηθός γενικού ελεγκτού είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι της Δημοκρατίας και δεν αποχωρούσι της υπηρεσίας ούτε απολύονται εκ της θέσεως αυτών, ειμή υφ' ούς όρους και καθ' όν τρόπον οι δικασταί του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 116

Ο γενικός ελεγκτής βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού ελεγκτού ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας πάσαν πληρωμήν ή είσπραξιν και πάντα λογαριασμόν χρηματικών διαθεσίμων ή λοιπού ενεργητικού ή αναληφθεισών υπό της Δημοκρατίας ή διά λογαριασμόν αυτής υποχρεώσεων, του οποίου η διαχείρισις γίνεται υπό της Δημοκρατίας ή εν ονόματι αυτής θεωρών και ελέγχων συνάμα πάντα τοιούτον λογαριασμόν. Προς τον σκοπόν τούτον έχει το δικαίωμα της επιθεωρήσεως απάντων των σχετικών προς τοιούτους λογαριασμούς βιβλίων, αρχείων και καταστάσεων και των τόπων ένθα φυλάσσεται το περί ού ο λόγος ενεργητικόν.

Ο γενικός ελεγκτής βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού ελεγκτού ασκεί πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον καθοριζόμενον ή ανατιθέμενον εις αυτόν διά νόμου.

Αι εις το παρόν κεφάλαιον οριζόμεναι εξουσίαι και τα καθήκοντα του γενικού ελεγκτού δύνανται ν' ασκώνται και η καθοριζόμενη υπηρεσία να εκτελείται υπ' αυτού είτε αυτοπροσώπως είτε δι' υπαλλήλων υπαγομένων υπ' αυτόν και ενεργούντων υπό και συμφώνως προς τας οδηγίας αυτού.

Ο γενικός ελεγκτής υποβάλλει ετησίως έκθεσιν επί της ασκήσεως των εν των παρόντι κεφαλαίω αναφερομένων υπηρεσιών και καθηκόντων αυτού προς τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, οίτινες μεριμνώσι περί της καταθέσεως αυτής ενώπιον της Βουλής.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 117

1. Ο βοηθός γενικού ελεγκτού έχει την εξουσίαν και εκτελεί τας υπηρεσίας και τα καθήκοντα, άτινα κανονικώς εμπίπτουσιν εις την αρμοδιότητα του αξιώματός του. Ούτος ωσαύτως δύναται, υποκείμενος εις τας οδηγίας του γενικού ελεγκτού, να ασκή πάσαν εξουσίαν και να εκτελή πάν καθήκον ή υπηρεσίαν εμπεπιστευμένην εις τον γενικόν ελεγκτήν δυνάμει του Συντάγματος ή του νόμου.

2. Ο βοηθός γενικού ελεγκτού αναπληροί τον γενικόν ελεγκτήν εν τη ενασκήσει των καθηκόντων αυτού, εν περιπτώσει απουσίας ή πρωσκαίρου κωλύματος αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ - Ο διοικητής και ο υποδιοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας

ΑΡΘΡΟΝ 118

1. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζουσιν από κοινού δύο ικανά και κατάλληλα πρόσωπα ως διοικητήν και υποδιοικητήν της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας, τηρουμένου του κανόνος ότι ο διοικητής και ο υποδιοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας δεν θα ανήκωσιν εις την αυτήν κοινότητα.

2. Ο διοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας προΐσταται της Εκδοτικής Τραπέζης και ο υποδιοικητής έπεται αυτώ. Η Τράπεζα αυτή δεν υπάγεται εις οιονδήποτε υπουργείον.

3. Ο διοικητής και ο υποδιοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας θα διορίζωνται υπό όρους καθοριζομένους δια των εγγραφών του διορισμού αυτών.

4. Ο διοικητής και ο υποδιοικητής της Εκδοτικής Τράπεζας της Δημοκρατίας παύονται από το κατά την παράγραφο 8 του άρθρου 153 συνιστώμενο συμβούλιο, υπό όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται σε νόμο, που διέπει τη λειτουργία της Εκδοτικής Τράπεζας της Δημοκρατίας.

5. [Καταργήθηκε].

6. Οιονδήποτε πειθαρχικόν ζήτημα σχετικόν προς την άσκησιν της υπηρεσίας του διοικητικού και του υποδιοικητικού της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας υπάγεται εις την αρμοδιότητα του κατά την ογδόην παράγραφον του άρθρου 153 συνιστωμένου συμβουλίου

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 104(I)/2002

ΑΡΘΡΟΝ 119

1. Ο διοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας βοηθούμενος υπό του υποδιοικητού, εφαρμόζει τους νομισματικούς νόμους της Δημοκρατίας, είναι επιφορτισμένος με την διοίκησιν της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας, ασκεί πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον εμπίπτον εις την αρμοδιότητα της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας.

2. Ο διοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας βοηθούμενος υπό του υποδιοικητού ασκεί πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί παν έτερον καθήκον ή υπηρεσίαν καθοριζομένην ή ανατιθεμένην αυτώ δια νόμου.

3. Αι εν τω παρόντι κεφαλαίω, οριζόμενοι εξουσίαι και καθήκοντα του διοικητού της Εκδοτικής Τραπέζης δύνανται να ασκώνται και η καθοριζόμενη υπηρεσία να εκτελήται υπ' αυτού είτε αυτοπροσώπως είτε δι' υπαλλήλων υπαγομένων υπ' αυτόν και ενεργούντων υπό και συμφώνως προς τας οδηγίας αυτού.

4. [Καταργήθηκε].

5. Ο διοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας υποβάλλει εξαμηνιαίας εκθέσεις επί της καταστάσεως του νομίσματος, των κεφαλαίων και αξιών της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρον και τον Αντιπροέδρον της Δημοκρατίας, οίτινες μεριμνώσι περί της καταθέσεως των εκθέσεων ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 104(I)/2002

ΑΡΘΡΟΝ 120

1. Ο υποδιοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας έχει την εξουσίαν και εκτελεί τας υπηρεσίας και τα καθήκοντα, άτινα κανονικώς εμπίπτουσιν εις την αρμοδιότητα αυτού. Ούτος ωσαύτως δύναται να ασκή υποκείμενος τις τα οδηγίας του διοικητικού πάσαν εξουσίαν και να εκτελή πάν καθήκον ή υπηρεσίαν ανατιθεμένην εις τον διοικητή της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας δυνάμει του Συντάγματος ή του νόμου.

2. Ο υποδιοικητής αναπληροί τον διοικητήν της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας εν τη ενασκήσει των καθηκόντων αυτού εν περιπτώσει απουσίας ή προσκαίρου κωλύματος αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 121

Ουδέν εκ των εν τω παρόντι κεφαλαίω περιλαμβανομένων δύναται να ερμηνευθή ως κωλύον την μετατροπήν της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας εις Κεντρικήν Τράπεζαν υπό τον όρον ότι εν τοιαύτη περιπτώσει τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου ο διοικητής και ο υποδιοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας θα καταστώσιν αντιστοίχως διοικητής και υποδιοικητής της Κεντρικής Τραπέζης της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 7 Περί της Δημόσιας Υπηρεσίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι - Γενικαί Διατάξεις

ΑΡΘΡΟΝ 122

Εν τω κεφαλαίω οι κάτωθι όροι, εκτός εάν εκ της εν δεδομένη αλληλουχία χρήσεως όρου τίνος προκύπτει άλλο τι, σημαίνουσι:

Ο όρος «δημόσια θέσις ή αξίωμα» σημαίνει θέσιν ή αξίωμα εν τη δημόσια υπηρεσία.

Ο όρος «δημόσιος υπάλληλος» δηλοί τον κατέχοντα μονίμως ή προσωρινώς δημοσίαν θέσιν ή αξίωμα ή τον αναπληρούντα τον μόνιμον κάτοχον.

Ο όρος «δημόσια υπηρεσία» σημαίνει υπηρεσίαν υπαγομένην εις την Δημοκρατίαν, πλην της υπηρεσίας εν τω στρατώ ή εν τοις σώμασιν ασφαλείας της Δημοκρατίας και περιλαμβάνει υπηρεσίαν παρά τω Οργανισμώ Εσωτερικών Τηλεπικοινωνιών Κύπρου, τω Ραδιοφωνικώ Ιδρύματι Κύπρου και τω Οργανισμώ Ηλεκτρισμού Κύπρου και παρ' οιωδήποτε ετέρω νομικώ προσώπω δημοσίου δικαίου ή παρ' οιωδήποτε ετέρω οργανισμώ δημοσίου δικαίου άνευ νομικής προσωπικότητος, ιδρυομένοις προς το δημόσιον συμφέρον υπό νόμου, των οποίων τα κεφάλαια είτε παρέχονται είτε είναι ηγγυημένα υπό της Δημοκρατίας, εν ή δε περιπτώσει η επιχείρησις ασκείται αποκλειστικώς υπό τοιούτου νομικού προσώπου ή οργανισμού, εφ' όσον η διοίκησις αυτού τελεί υπό τον έλεγχον της Δημοκρατίας. Ο εν αρχή όρος δεν περιλαμβάνει όμως υπηρεσίαν εις θέσιν ή αξίωμα ου ο διορισμός ή η πλήρωσις δυνάμει του Συντάγματος ενεργείται από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, ουδέ υπηρεσίαν εργατών, εκτός εάν ούτοι απασχολώνται τακτικώς ως εργάται εις μόνιμα έργα της Δημοκρατίας ή οιουδήποτε εκ των ειρημένων νομικών προσώπων ή οργανισμών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 123

1. Η δημόσια υπηρεσία αποτελείται κατά εβδομήκοντα επί τοις εκατόν εξ Ελλήνων και κατά τριάκοντα επί τοις εκατόν εκ Τούρκων.

2. Η ποσοτική αυτή κατανομή εφαρμόζεται, καθ' ο μέτρον καθίσταται τούτο πρακτικώς δυνατόν, εις άπαντας τους βαθμούς της ιεραρχίας εν τη δημοσία υπηρεσία.

3. Εις περιοχής ή τοποθεσίας, ένθα εκατέρα κοινότης αποτελεί πλειοψηφίαν προσεγγίζουσαν τα εκατόν επί τοις εκατόν, οι δημόσιοι υπάλληλοι οι τοποθετημένοι ή επιφορτισμένοι δι' υπηρεσίας εις τοιαύτας περιοχάς ή τοποθεσίας δέον να ανήκωσιν εις την εν λόγω κοινότητα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 124

1. Συνιστάται επιτροπή δημοσίας υπηρεσίας συγκειμένη εξ ενός προέδρου και εννέα άλλων μελών διοριζομένων από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

2. Επτά εκ των μελών της επιτροπής είναι Έλληνες και τρεις Τούρκοι.

3. Έκαστον μέλος της επιτροπής διορίζεται δια περίοδον εξ ετών, δύναται όμως να υποβάλη οποτεδήποτε ιδιογράφως παραίτησιν απευθυνομένην προς τον Πρόεδρον και τον Αντιπροέδρον της Δημοκρατίας.

4. Η αντιμισθία ως και οι έτεροι όροι υπηρεσίας μέλους της επιτροπής θέλουσιν ορισθή δια νόμου και δεν δύναται να μεταβληθώσι δυσμενώς δια το μέλος μετά τον διορισμόν αυτού.

5. Τα μέλη της επιτροπής δεν δύνανται να απολυθώσιν, ειμή υφ' ούς όρους και καθ' ον τρόπον οι δικασταί του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

6. (1) Ουδείς δύναται να διορισθή ως μέλος της επιτροπής, εάν δεν είναι υπήκοος της Δημοκρατίας, δεν είναι αμέμπτου χαρακτήρος και δεν έχη τα προσόντα εκλογής αυτού ως βουλευτού.

(2) Ουδείς δύναται να διορισθή ή να παραμείνη ως μέλος της επιτροπής εφ' όσον διατελεί ή διετέλεσε κατά τους δώδεκα προηγουμένους του διορισμού αυτού μήνας προκειμένου του προέδρου αυτής, ή κατά τους εξ προηγούμενους του διορισμού αυτού μήνας προκειμένου περί οιουδήποτε ετέρου μέλους:

(α) υπουργός

(β) βουλευτής ή μέλος εκατέρας Κοινοτικής Συνελεύσεως,

(γ) δημόσιος υπάλληλος ή πρόσωπον ανήκον εις τας ενόπλους δυνάμεις,

(δ) υπάλληλος οιασδήποτε τοπικής αρχής ή νομικού προσώπου ή οργανισμού κοινής ωφελείας ιδρυθέντος δια νόμου προς το δημόσιον συμφέρον, και

(ε) μέλος συντεχνίας ή σωματείου ή οργανώσεως ανηκούσης εις αυτήν.

7. Εάν οιονδήποτε μέλος της επιτροπής τελή εν αδεία ή αδυνατή να ασκήση τα καθήκοντα αυτού ένεκεν απουσίας αυτού εκτός των ορίων της Δημοκρατίας ή ένεκεν οιουδήποτε άλλου λόγου, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δύνανται από κοινού να διορίσωσιν οιονδήποτε πρόσωπον, όπερ συγκεντροί τα απαιτούμενα προσόντα εις την θέσιν του απουσιάζοντος ή κωλυομένου προς άσκησιν των καθηκόντων αυτού, εφ' όσον χρόνον διαρκεί η απουσία ή το κώλυμα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 125

1. Επιφυλασσομένης πάσης ετέρας εν τω Συντάγματι ρητής διατάξεως περί οιουδήποτε των εν τη παρούση παραγράφω θεμάτων και τηρουμένων των διατάξεων οιουδήποτε νόμου, η επιτροπή δημοσίας υπηρεσίας οφείλει να κατανέμη τας δημοσίας θέσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων και να διορίζη, μονιμοποιή, εντάσση εις την δύναμιν των μονίμων ή των δικαιουμένων συντάξεως υπαλλήλων, προάγη, μεταθέτη, καθιστά συνταξιούχους δημοσίους υπαλλήλους και να ασκή πειθαρχικήν εξουσίαν επ' αυτών, περιλαμβανομένων της απολύσεως ή της απαλλαγής από των καθηκόντων αυτών.

2. Ο πρόεδρος συγκαλεί εις συνεδρίασιν την επιτροπήν και προεδρεύει των συνεδριάσεων αυτής, τηρουμένων των κάτωθι, ήτοι ότι:

(α) ουδεμία συνεδρίασις γίνεται, εφ' όσον δεν έχουσι προηγουμένως ειδοποιηθή περί ταύτης άπαντα τα μέλη της επιτροπής.

(β) εις περίπτωσιν ισοψηφίας ο πρόεδρος δεν δικαιούται δευτέρας ή νικώσης ψήφου.

3. (1) Τηρουμένων των επομένων διατάξεων της παρούσης παραγράφου οιαδήποτε απόφασις της επιτροπής λαμβάνεται δι' απολύτου πλειοψηφίας των μελών αυτής.

(2) Εν περιπτώσει διορισμού ή προβιβασμού όρος πλήρωσιν κενής ή το πρώτον συσταθείσης θέσεως ή απόφασις ως προς την πλήρωσιν ταύτης συμφώνως ταις διατάξεσι του Συντάγματος υπό Έλληνος ή Τούρκου λαμβάνεται δ' απολύτου πλειοψηφίας, εις ην δέον να περιλαμβάνωνται αι ψήφοι τουλάχιστον δύο εκ των τουρκικών μελών της επιτροπής εάν όμως τοιαύτη απόφασις δεν δύναται να ληφθή δια της ανωτέρω οριζόμενης πλειοψηφίας, το ζήτημα παραπέμπεται υπό της επιτροπής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ίνα τούτο αποφασίση σχετικώς. Η απόφασις του Δικαστηρίου τούτου είναι οριστική δεσμεύουσα την επιτροπήν.

(3) Οσάκις η απόφασις αφορά αποκλειστικώς εις Τούρκον, αύτη λαμβάνεται δι' απολύτου πλειοψηφίας, εις ην δέον να περιλαμβάνωνται αι ψήφοι τουλάχιστον δύο τουρκικών μελών της επιτροπής. Οσάκις η απόφασις αφορά αποκλειστικώς εις Έλληνα αυτή λαμβάνεται δι' απολύτου πλειοψηφίας, εις ην δέον να περιλαμβάνωνται αι ψήφοι τουλάχιστον τεσσάρων ελληνικών μελών της επιτροπής.

(4) Οσάκις η απόφασις αφορά εις επιλογήν Έλληνος ή Τούρκου προς διορισμόν ή προαγωγήν, αυτή λαμβάνεται τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (3) της παρούσης παραγράφου δι' απολύτου πλειοψηφίας παρά ταύτα η ομόφωνος πρότασις πέντε ελληνικών μελών της επιτροπής προκειμένου περί επιλογής Έλληνος ή η ομόφωνος πρότασις τριών τουρκικών μελών προκειμένου περί επιλογής Τούρκου δεσμεύουσι την επιτροπήν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ - Ο γενικός λογιστής και ο βοηθός γενικού λογιστού

ΑΡΘΡΟΝ 126

Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζουσιν από κοινού δύο ικανά και κατάλληλα πρόσωπα ως γενικόν λογιστήν και βοηθόν γενικού λογιστού, τηρουμένου του κανόνος ότι ο γενικός λογιστής και ο βοηθός γενικού λογιστού δεν θα ανήκωσιν εις την αυτήν κοινότητα.

1. Ο γενικός λογιστής είναι ο προϊστάμενος του θησαυροφυλακείου και ο βοηθός γενικού λογιστού έπεται αυτώ.

2. Ο γενικός λογιστής και ο βοηθός λογιστού είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι της Δημοκρατίας.

3. Η εκ της υπηρεσίας αποχώρησις και πας πειθαρχικός έλεγχος, περιλαμβανομένης της απολύσεως και της απομακρύνσεως εκ της υπηρεσίας του γενικού λογιστού και του βοηθού λογιστού υπάγονται εις την αρμοδιότητα της επιτροπής δημοσίας υπηρεσίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 127

1. Ο γενικός λογιστής βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού λογιστού διευθύνει και επιβλέπει πάσαν λογιστικήν εργασίαν σχετικήν προς τα χρηματικά διαθέσιμα και το λοιπόν ενεργητικόν, ων η διαχείρισις γίνεται υπό της Δημοκρατίας ή εν ονόματι αυτής, και προς τας αναληφθείσας υπό της Δημοκρατίας ή δια λογαριασμόν αυτής υποχρεώσεις. Τηρουμένων δε των διατάξεων του Συντάγματος ή οιουδήποτε νόμου, δέχεται και ενεργεί πάσαν πληρωμήν χρημάτων της Δημοκρατίας.

2. Ο γενικός λογιστής βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού λογιστού ασκεί πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάν έτερον καθήκον ή υπηρεσίαν καθοριζομένην ή ανατιθεμένην εις τούτον δια νόμου.

3. Αι εν τω παρόντι κεφαλαίω οριζόμεναι εξουσίαι και καθήκοντα του γενικού λογιστού δύνανται να ασκώνται και η καθοριζομένη υπηρεσία να εκτελήται είτε αυτοπροσώπως είτε δι' υπαλλήλων υπαγομένων υπ' αυτόν και ενεργούντων υπό και συμφώνως προς τας οδηγίας αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 128

1. Ο βοηθός γενικού λογιστού έχει την εξουσίαν και εκτελεί τας υπηρεσίας και καθήκοντα, άτινα κανονικώς εμπίπτουσιν εις την αρμοδιότητα αυτού. Ούτος ωσαύτως δύναται υποκείμενος εις τας οδηγίας του γενικού λογιστού να ασκή πάσαν εξουσίαν και να εκτελή πάσαν υπηρεσίαν και καθήκον εμπεπιστευμένον εις τον γενικόν λογιστήν δυνάμει του Συντάγματος ή του νόμου.

2. Ο βοηθός γενικού λογιστού αναπληροί τον γενικόν λογιστήν εν τη ενασκήσει των καθηκόντων αυτού εν περιπτώσει απουσίας ή προσκαίρου κωλύματος αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 8 Περί των Ενόπλων Δυνάμεων της Δημοκρατίας

ΑΡΘΡΟΝ 129

1. Η Δημοκρατία έχει στρατόν δύο χιλιάδων ανδρών, εκ των οποίων εξήκοντα επί τοις εκατόν είναι Έλληνες και τεσσαράκοντα επί τοις εκατόν είναι Τούρκοι.

2. Υποχρεωτική στρατιωτική θητεία δεν δύναται να επιβληθή, ειμή κατόπιν κοινής συμφωνίας του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 130

1. Αι δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας αποτελούνται εκ της αστυνομίας και της χωροφυλακής και έχουσι δύναμιν δύο χιλιάδων ανδρών, ήτις δύναται να μειωθή ή αυξηθή κατόπιν κοινής συμφωνίας του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

2. Αι δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας συντίθενται κατά εβδομήκοντα επί τοις εκατόν εξ Ελλήνων και κατά τριάκοντα επί τοις εκατόν εκ Τούρκων κατά την αρχικήν όμως περίοδον και ίνα μη απολυθώσιν οι Τούρκοι, οίτινες υπηρέτουν εις το αστυνομικόν σώμα την 11ην Φεβρουαρίου, 1959, μη περιλαμβανομένων των υπηρετούντων εις την επικουρικήν αστυνομίαν, το ποσοστόν των Τούρκων δύναται να διατηρηθή κατ' ανώτατον όριον εις τεσσαράκοντα επί τοις εκατόν και συνεπώς το ποσοστόν των Ελλήνων δύναται να μειωθή μέχρι εξήκοντα επί τοις εκατόν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 131

1. Οι αρχηγοί και υπαρχηγοί του στρατού, της αστυνομίας και της χωροφυλακής της Δημοκρατίας διορίζονται από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

2. Εις των αρχηγών του στρατού, της αστυνομίας και της χωροφυλακής είναι Τούρκος και οσάκις ο αρχηγός του στρατού ή της αστυνομίας ή της χωροφυλακής ανήκει εις την μίαν κοινότητα, ο υπαρχηγός ανήκει εις την ετέραν κοινότητα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 132

Δυνάμεις σταθμεύουσαι εις τμήματα του εδάφους της Δημοκρατίας κατωκημένα εν αναλογία προσεγγιζούση τα εκατόν επί τοις εκατόν αποκλειστικώς υπό μελών μιας μόνης κοινότητος δέον να ανήκωσιν εις την κοινότητα ταύτην.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 9 Περί του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου

ΑΡΘΡΟΝ 133

1. (1) Καθιδρύεται Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον της Δημοκρατίας συγκείμενον εξ ενός Έλληνος, ενός Τούρκου και ενός ουδετέρου δικαστού. Πρόεδρος του Δικαστηρίου είναι ο ουδέτερος δικαστής.

(2) Ο πρόεδρος και οι λοιποί δικασταί του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου διορίζονται από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας εν περιπτώσει όμως κενώσεως μιας μόνης θέσεως, είτε του Έλληνος είτε του Τούρκου δικαστού, υπερισχύει η πρότασις του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, εις την κοινότητα του οποίου ανήκει ο διορισθησόμενος δικαστής, εάν ο Πρόεδρος και ο Αντιπροέδρος της Δημοκρατίας δεν συμφωνήσωσιν επί του διορισμού τούτου εντός μιας εβδομάδος από της προτάσεως ταύτης.

2. Έδρα του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι η πρωτεύουσα της Δημοκρατίας.

3. Ο ουδέτερος δικαστής δεν δύναται να είναι υπήκοος ή πολίτης της Δημοκρατίας ή του Βασιλείου της Ελλάδος ή της Τουρκικής Δημοκρατίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου και των αποικιών αυτού.

4. Ο Έλλην και ο Τούρκος δικαστής του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου δέον να είναι πολίται της Δημοκρατίας.

5. Ο πρόεδρος και οι λοιποί δικασταί του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου διορίζονται επιλεγόμενοι μεταξύ νομομαθών ανωτάτου επαγγελματικού και ηθικού επιπέδου.

6. (1) Ο πρόεδρος του Δικαστηρίου διορίζεται δια χρονικήν περίοδον εξ ετών.

(2) Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας του προέδρου του Δικαστηρίου δέον να αναφέρωνται εν τω εγγράφω του διορισμού αυτού.

(3) Οι όροι υπηρεσίας του προέδρου του Δικαστηρίου, οι αναφερόμενοι εν τω εγγράφω του διορισμού αυτού κατά το εδάφιον (2) της παρούσης παραγράφου, δέον να περιλαμβάνωσι:

(α) όρον περί αποχωρήσεως αυτού εκ της υπηρεσίας δια τους αυτούς λόγους, δι' ούς αποχωρεί ο Έλλην ή ο Τούρκος δικαστής κατά το εδάφιον (3) της εβδόμης παραγράφου του παρόντος άρθρου, και

(β) όρον περί απολύσεως αυτού δια τον αυτόν λόγον, δι' ον δύναται να απολυθή ο Έλλην ή ο Τούρκος δικαστής, κατά το εδάφιον (4) της εβδόμης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

7. (1) Ο Έλλην και ο Τούρκος δικαστής είναι μόνιμα μέλη της δικαστικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας και παραμένουσιν εν υπηρεσία μέχρι του εξηκοστού ογδόου έτους συμπεπληρωμένου.

(2) Ο Έλλην και ο Τούρκος δικαστής δύναται να υποβάλη ιδιογράφως την παραίτησιν αυτού προς τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, διατηρουμένων των δικαιωμάτων αυτού επί οιουδήποτε επί τη αποχωρήσει αυτού χορηγουμένου επιδόματος, συντάξεως, προσθέτου χορηγήματος ή άλλου παρομοίου ωφελήματος, το οποίον τυχόν απέκτησε βάσει οιουδήποτε νόμου.

(3) Ο Έλλην ή ο Τούρκος δικαστής του Δικαστηρίου αποχωρεί εκ της υπηρεσίας λόγω πνευματικής ή σωματικής ανικανότητας ή αναπηρίας, καθιστώσης αυτόν ανίκανον να εκπληρώση τα καθήκοντα αυτού είτε μονίμως είτε επί τοσούτον χρόνον, ώστε να καθίσταται ανέφικτος η συνέχισις της υπηρεσίας αυτού. Ο ούτω αποχωρών δικαστής δικαιούται πάντων των ωφελημάτων και απολαυών των προβλεπομένων υπό του κατά τον χρόνον της αποχωρήσεως αυτού ισχύοντος νόμου.

(4) Ο Έλλην ή ο Τούρκος δικαστής του δικαστηρίου απολύονται εκ της υπηρεσίας λόγω αναρμόστου συμπεριφοράς

8. (1) Καθιδρύεται συμβούλιον, συγκείμενον εκ του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου ως προέδρου, του αρχαιότερου κατά διορισμόν Έλληνος δικαστού και του Τούρκου δικαστού του Ανωτάτου Δικαστηρίου ως μελών.

(2) Το συμβούλιον τούτο κέκτηται αποκλειστικήν αρμοδιότητα να αποφασίζη επί παντός θέματος αναφερομένου:

(α) εις την αποχώρησιν, την απόλυσιν ή τον καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπον τερματισμόν της υπηρεσίας του προέδρου του Δικαστηρίου, συμφώνως προς τους όρους υπηρεσίας, τους περιλαμβανομένους εν τω εγγράφω του διορισμού αυτού,

(β) εις την αποχώρησιν ή την απόλυσιν του Έλληνος ή του Τούρκου δικαστού του Δικαστηρίου δια τους εν εδαφίοις (3) και (4) της εβδόμης παραγράφου του παρόντος άρθρου προβλεπομένους λόγους.

(3) Η κατά το εδάφιον (2) της παρούσης παραγράφου διαδικασία ενώπιον του συμβουλίου είναι δικαστικής φύσεως, ο δε υπό κρίσιν δικαστής δικαιούται να ακουσθή και να υποστηρίξη την υπόθεσιν αυτού ενώπιον του συμβουλίου.

(4) Η απόφασις του συμβουλίου λαμβανομένη κατά πλειοψηφίαν είναι δεσμευτική δια τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, οίτινες προβαίνουσιν από κοινού εις τας δέουσας ενεργείας συμφώνως προς την απόφασιν ταύτην.

9. Εν περιπτώσει προσωρινής απουσίας ή ανικανότητος του προέδρου ή του Έλληνος ή του Τούρκου δικαστού του Δικαστηρίου, ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή ο κατά διορισμόν αρχαιότερος εκ των δύο ελλήνων δικαστών ή ο Τούρκος δικαστής αυτού αντιστοίχως αναπληρούσιν αυτούς κατά την διάρκειαν της τοιαύτης προσωρινής απουσίας ή ανικανότητος.

10. Αποκλείεται οιαδήποτε αγωγή κατά του προέδρου ή οιουδήποτε δικαστού του Δικαστηρίου δια πάσαν πράξιν γενομένην ή πάσαν γνώμην εκφρασθείσαν κατά την ενάσκησιν των δικαστικών αυτού καθηκόντων.

11. Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας του Έλληνος και του Τούρκου δικαστού του δικαστηρίου καθορίζονται δια νόμου.

12. Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας οιουδήποτε δικαστού του Δικαστηρίου δεν δύνανται να μεταβληθώσι δυσμενώς δι' αυτόν μετά τον διορισμόν αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 134

1. Πάσαι αι συνεδριάσεις του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι δημόσιαι, το Δικαστήριον όμως δύναται να αποφασίση να συνεδριάση παρουσία μόνον των διαδίκων, αν υπάρχωσι τοιούτοι, και των υπαλλήλων του Δικαστηρίου, εάν θεωρή ότι τούτο επιβάλλει το συμφέρον της ομαλής διεξαγωγής της διαδικασίας ή η ασφάλεια της Δημοκρατίας ή τα δημόσια ήθη.

2. Εάν προσφυγή τις εμφανίζηται ως προδήλως αβάσιμος, το Δικαστήριον δύναται μετ' ακρόασιν των διαδίκων, να απορρίψη ταύτην δι' ομοφώνως λαμβανομένης αποφάσεως, άνευ δημοσίας συζητήσεως, εάν πείθηται ότι η προσφυγή αυτή είναι προδήλως αβάσιμος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 135

Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον εκδίδει διαδικαστικόν κανονισμόν του Δικαστηρίου, δι' ου ρυθμίζει την ενώπιον αυτού ακολουθητέαν διαδικασίαν και την ενάσκησιν της εις αυτό υπό του Συντάγματος ανατεθειμένης δικαιοδοσίας, καθορίζει τους τύπους των δικογράφων και τα δικαστικά τέλη και δαπανήματα της ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασίας, την σύνθεσιν της γραμματείας αυτού και ρυθμίζει τα δικαιώματα και καθήκοντα των υπαλλήλων αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 136

Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κέκτηται αποκλειστικήν δικαιοδοσίαν να αποφασίζη οριστικώς και αμετακλήτως επί πάντων των αντικειμένων περί ων εν τοις επομένοις άρθροις.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 137

1. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, ενεργούντες ιδία εκάτερος ή από κοινού δικαιούνται να προσφύγωσιν ενώπιον του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, κατά τους όρους του παρόντος άρθρου, επί τω λόγω ότι νόμος ή απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων ή διάταξίς τις αυτών ποιείται δυσμενή διάκρισιν εις βάρος μιας εκ των δύο κοινοτήτων.

2. Η κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου προσφυγή δέον να ασκηθή εντός προθεσμίας εβδομήκοντα πέντε ημερών από της εκδόσεως του νόμου ή της αποφάσεως.

3. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εντός είκοσι τεσσάρων ωρών από της καταθέσεως της προσφυγής δημοσιεύουσιν εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας ανακοίνωσιν περί της ασκήσεως της προσφυγής. Από της επομένης της εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας δημοσιεύσεως της τοιαύτης ανακοινώσεως αναστέλλεται η ισχύς του προσβληθέντος νόμου ή της αποφάσεως, μέχρις ου τον Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον αποφασίση επί της προσφυγής.

4. Επί τοιαύτης προσφυγής το Δικαστήριον δύναται να επικυρώση ή ακυρώση τον προσβληθέντα νόμον ή απόφασιν ή οιανδήποτε διάταξιν αυτών ή να αναπέμψη τούτον ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων προς επανεξέτασιν εν όλω ή εν μέρει' εν περιπτώσει όμως ακυρώσεως του νόμου ή της αποφάσεως ή οιασδήποτε διατάξεως αυτών, ή ακύρωσις αυτή επενεργεί από της κατά την πέμπτην παράγραφον του παρόντος άρθρου δημοσιεύσεως της αποφάσεως του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, μη θιγομένου ποσώς του κύρους οιασδήποτε πράξεως ή παραλείψεως γενομένης υπό το κράτος του νόμου ή της αποφάσεως ή διατάξεως τινός αυτών.

5. Πάσα απόφασις του Δικαστηρίου ανακοινούται αμέσως εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπροέδρον της Δημοκρατίας, και εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρου της Δημοκρατίας υποχρεουμένων να δημοσιεύσωσι ταύτην παραχρήμα εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 138

1. Εν η περιπτώσει κατά την υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων επιψήφισιν του προϋπολογισμού, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, ενεργούντες ιδία εκάτερος ή από κοινού, ανέπεμψαν προς αυτήν τούτον επί τω λόγω ότι κατά την ιδίαν αυτών κρίσιν γίνεται εν αυτώ δυσμενής διάκρισις η δε Βουλή των Αντιπροσώπων επέμεινεν επί της αποφάσεως αυτής, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δικαιούνται ιδία εκάτερος ή από κοινού αναλόγως της περιπτώσεως να προσφύγωσιν επί τω ανωτέρω λόγω ενώπιον του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου.

2. Η προσφυγή αυτή ασκείται εντός της υπό του Συντάγματος οριζομένης προθεσμίας εκδόσεως των νόμων ή αποφάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων.

3. Επί τοιαύτης προσφυγής το Δικαστήριον δύναται να ακυρώση ή επικυρώση τον προϋπολογισμόν ή να αναπέμψη τούτον εν όλω ή εν μέρει εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων.

4. Πάσα απόφασις του Δικαστηρίου ανακοινούται αμέσως εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας και εις τον Πρόεδρον και Αντιπρόεδρον της Βουλής των Αντιπροσώπων και δημοσιεύεται παραχρήμα εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 139

1. Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κέκτηται αρμοδιότητα να αποφασίζη οριστικώς και αμετακλήτως επί πάσης προσφυγής αφορώσης σύγκρουσιν ή αμφισβήτησιν εξουσίας ή αρμοδιότητος εγειρομένης μεταξύ της Βουλής των Αντιπροσώπων και των Κοινοτικών Συνελεύσεων ή εκατέρας αυτών, ως και μεταξύ οιωνδήποτε οργάνων ή αρχών της Δημοκρατίας. Η παρούσα όμως διάταξις δεν έχει εφαρμογήν επί των μεταξύ των δικαστηρίων ή δικαστικών αρχών της Δημοκρατίας συγκρούσεων ή αμφισβητήσεων, αίτινες επιλύονται υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Ο όρος «δικαστήρια ή δικαστικαί αρχαί της Δημοκρατίας» εν τη παρούση παραγράφω δεν περιλαμβάνει το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον.

2. Οσάκις αναφύεται ζήτημα αρμοδιότητος του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, τούτο, επί οιουδήποτε θέματος, επιλύει πάν ζήτημα της αρμοδιότητός του.

3. Η κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου προσφυγή ασκείται ενώπιον του Δικαστηρίου:

(α) υπό του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, ή

(β) υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, ή

(γ) υπό εκάτερας ή αμφοτέρων των Κοινοτικών Συνελεύσεων, ή

(δ) υπό παντός άλλου οργάνου της Δημοκρατίας ή αρχήν εν τη Δημοκρατία, εφ' όσον άπαντες οι ανωτέρω είναι ενδιαφερόμενα εν τη συγκρούσει ή τη αμφισβητήσει μέρη.

4. Η προσφυγή ασκείται εντός τριάκοντα ημερών, αφ' ης η εν λόγω εξουσία ή αρμοδιότης αμφισβητείται.

5. Επί τοιαύτης προσφυγής το Δικαστήριον δύναται να αποφανθή ότι το αντικείμενον της προσφυγής, νόμος ή απόφασις ή πράξις, είναι άκυρον και άνευ οιουδήποτε απολύτως νομικού αποτελέσματος, είτε αφ' ου χρονικού σημείου η σύγκρουσις εγένετο ή η αμφισβήτησις ηγέρθη, είτε εξ υπαρχής, είτε εν όλω είτε εν μέρει, επί τω λόγω ότι ο τοιούτος νόμος ή πράξις εγένετο ή η απόφασις ελήφθη άνευ εξουσίας ή αρμοδιότητος και εν εκατέρα περιπτώσει το Δικαστήριον δύναται να αποφασίση όσον αφορά την ισχύν οιασδήποτε πράξεως ή παραλείψεως γενομένης δυνάμει του τοιούτου νόμου ή αποφάσεως ή πράξεως.

6. Η επί τοιαύτης προσφυγής εκδιδομένη απόφασις του Δικαστηρίου κοινοποιείται αμέσως προς πάντα τα ενδιαφερόμενα μέρη και προς τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, οίτινες οφείλουσι να δημοσιεύωσι ταύτην παραχρήμα εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας.

7. Ασκηθείσης τοιαύτης προσφυγής, το Δικαστήριον δύναται να διατάξη την αναστολήν του αντικειμένου της προσφυγής, νόμου ή αποφάσεως ή πράξεως αναλόγως της περιπτώσεως, μέχρις ου αποφανθή το Δικαστήριον η τοιαύτη περί αναστολής απόφασις δημοσιεύεται παραχρήμα εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 140

1. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας από κοινού προ της εκδόσεως νόμου ή αποφάσεώς τινος της Βουλής των Αντιπροσώπων δικαιούνται να αναφερθώσιν εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ίνα γνωματεύση τούτο, κατά πόσον ο εν λόγω νόμος, απόφασις ή ωρισμένη διάταξις αυτών ευρίσκεται εις αντίθεσιν ή είναι ασύμφωνος προς διάταξίν τινα του Συντάγματος δι' οιονδήποτε άλλον λόγον πλην της δυσμενούς εις βάρος εκατέρας κοινότητας διακρίσεως ή ευρίσκεται σε αντίθεση ή είναι ασύμφωνος προς το δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

2. Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ερευνά το υπό την κρίσιν αυτού τεθέν κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου ζήτημα και αφ' ου ακούση τας απόψεις του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και της Βουλής των Αντιπροσώπων εκδίδει την γνωμάτευσιν αυτού επί του τεθέντος αυτώ ζητήματος και κοινοποιεί ταύτην εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, ως και εις την Βουλήν των Αντιπροέδρων.

3. Εις ην περίπτωσιν το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον γνωματεύση ότι ο νόμος ή η απόφασις ή διάταξίς τις αυτών ευρίσκεται εις αντίθεσιν ή ασυμφωνίαν προς διάταξίν τινα του Συντάγματος, ή του δικαίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, ο νόμος ή η απόφασις δεν δύναται να εκδοθή υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 127(I)/2006

ΑΡΘΡΟΝ 141

1. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δύναται προ της εκδόσεως νόμου επιβάλλοντος διατυπώσεις, όρους ή περιορισμούς του δια του άρθρου 25 ηγγυημένου δικαιώματος ν' αναφερθή εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ίνα γνωματεύση τούτο κατά πόσον αι διατυπώσεις, οι όροι ή οι περιορισμοί τίθενται ή όχι προς το δημόσιον συμφέρον ή είναι αντίθετοι προς τα συμφέροντα της κοινότητας αυτού.

2. Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ερευνά το υπό την κρίσιν αυτού τεθέν ζήτημα και αφ' ου ακούση τας απόψεις του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας αναλόγως της περιπτώσεως, ως και τας απόψεις της Βουλής των Αντιπροσωπών, εκδίδει την γνωμάτευσιν αυτού και κοινοποιεί ταύτην εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας και εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων.

3. Εις ην περίπτωσιν το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον γνωματεύση ότι οι εν λόγω όροι, περιορισμοί ή διατυπώσεις δεν ετέθησαν προς το δημόσιον συμφέρον ή είναι αντίθετοι προς τα συμφέροντα της ενδιαφερομένης κοινότητος, ο ειρημένος νόμος ή ωρισμένη διάταξις αυτού θεσπίζουσα όρους, περιορισμούς ή διατυπώσεις δεν δύναται να εκδοθή υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 142

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εν σχέσει προς οιονδήποτε νόμον ή απόφασιν της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εν σχέσει προς οιονδήποτε νόμον ή απόφασιν της Τουρκικής Κοινοτικής Συνελεύσεως δύναται, προ της δημοσιεύσεως του νόμου ή της αποφάσεως αυτής, ν' αναφερθώσιν εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ίνα τούτο γνωματεύση, κατά πόσον ο εν λόγω νόμος ή η απόφασις ή ωρισμένη διάταξις αυτών ευρίσκεται εις αντίθεσιν ή ασυμφωνίαν προς τινα διάταξιν του Συντάγματος.

2. Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ερευνά παν υπό την κρίσιν αυτού τεθέν κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου ζήτημα και αφ' ου ακούση τας απόψεις του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας αναλόγως της περιπτώσεως, ως και τας απόψεις της ενδιαφερομένης Κοινοτικής Συνελεύσεως, εκδίδει την γνωμάτευσιν αυτού επί του τεθέντος αυτώ ζητήματος και κοινοποιεί ταύτην εις τον Πρόεδρον ή τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας αναλόγως της περιπτώσεως και εις την ενδιαφερομένην Κοινοτικήν Συνέλευσιν.

3. Εις ην περίπτωσιν το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον γνωματεύση ότι ο νόμος ή η απόφασις ή διάταξις αυτών ευρίσκεται εις αντίθεσιν ή ασυμφωνίαν προς διάταξίν τινα του Συντάγματος, ο νόμος ή η απόφασις ή ωρισμένη διάταξις αυτών δεν δύναται να δημοσιευθή υπό του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας αναλόγως της περιπτώσεις.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 143

1. Ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ή βουλευταί αντιπροσωπεύοντες τουλάχιστον το εν πέμπτον του συνολικού αριθμού των βουλευτών της νεοεκλεγομένης Βουλής δικαιούνται να προσφύγωσιν εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ίνα αποφανθή τούτο, αν συντρέχωσι τοιαύται επείγουσαι και εξαιρετικαί απρόβλεπτοι περιστάσεις, δικαιολογούσαι την υπό της Βουλής, ήτις συνεχίζει μέχρι της ενάρξεως της περιόδου της νέας Βουλής ψήφισιν νόμων ή λήψιν αποφάσεων κατά το άρθρον 68.

2. Η προσφυγή του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας δέον να ασκήται εντός της υπό του Συντάγματος οριζομένης προθεσμίας εκδόσεως των νόμων και αποφάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων, η δε προσφυγή των ως άνω βουλευτών δέον να ασκήται εντός δέκα πέντε ημερών από της πρώτης συνεδριάσεως της νέας Βουλής.

3. Η απόφασις του Δικαστηρίου κοινοποιείται αμέσως εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας και εις τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Βουλής των Αντιπροσώπων και δημοσιεύεται παραχρήμα εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 144

1. Πας διάδικος δικαιούται, καθ' οιονδήποτε στάδιον της διαδικασίας συμπεριλαμβανομένης και της κατ' έφεσιν, να εγείρη ζήτημα αντισυνταγματικότητος νόμου ή αποφάσεως η διατάξεώς τινος αυτών ουσιώδους δια την διάγνωσιν της εκκρεμούς ενώπιον του δικαστηρίου υποθέσεως. Το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εγείρεται το ζήτημα, παραπέμπει παρευθύς τούτο ενώπιον του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και αναστέλλει την πρόοδον της διαδικασίας, μέχρις ου αποφανθή επ αυτού το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριο.

2. Μετ' ακρόασιν των διαδίκων το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον ερευνά το παραπεμφθέν αυτώ ζήτημα και αποφασίζει επ' αυτού, διαβιβάζει δε την απόφασιν αυτού εις το δικαστήριον, όπερ είχε παραπέμψει το ζήτημα.

3. Η κατά την δευτέραν παράγραφον του παρόντος άρθρου απόφασις του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου δεσμεύει το παραπέμψαν το ζήτημα δικαστήριον και τους εν τη δίκη διαδίκους, εν η δε περιπτώσει δέχεται ότι ο νόμος ή η απόφασις ή διάταξίς τις αυτών είναι αντισυνταγματική, επιφέρει την μη εφαρμογήν μόνο εν τη εκκρεμεί ταύτη δίκη του νόμου τούτου ή της αποφάσεως η της σχετικής διατάξεως αυτών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 145

Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κέκτηται αποκλειστικήν δικαιοδοσία να αποφασίζη οριστικώς και αμετακλήτως επί πάσης εκλογικής εντάσεως, ασκουμένης κατά τον εκλογικόν νόμον, αναφερόμενης δε εις την εκλογήν του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας ή των βουλευτών ή των μελών των Κοινοτικών Συνελεύσεων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 146

1. Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κέκτηται αποκλειστικήν δικαιοδοσίαν να αποφασίζη επί πάσης εφέσεως κατά απόφασης Διοικητικού Δικαστηρίου το οποίο έχει αποκλειστική δικαιοδοσία να αποφασίζει σε πρώτο βαθμό επί πάσης προσφυγής υποβαλλομένης κατ' αποφάσεως, πράξεως ή παραλείψεως οιουδήποτε οργάνου, αρχής ή προσώπου ασκούντων εκτελεστικήν ή διοικητικήν λειτουργίαν επί τω λόγω ότι αυτή είναι αντίθετος προς τας διατάξεις του Συντάγματος ή τον νόμον ή εγένετο καθ' υπέρβασιν ή κατάχρησιν της εξουσίας της εμπεπιστευμένης εις το όργανον ή την αρχήν ή το πρόσωπον τούτο.

1Α. Τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος άρθρου, νόμος ήθελε ορίσει περί της ίδρυσης, της δικαιοδοσίας και των εξουσιών Διοικητικού Δικαστηρίου.

2. Η προσφυγή ασκείται υπό παντός προσώπου, του οποίου προσεβλήθη ευθέως δια της αποφάσεως, της πράξεως ή της παραλείψεως, ίδιον, ενεστώς έννομον συμφέρον, όπερ κέκτηται τούτο είτε ως άτομον είτε ως μέλος κοινότητός τινος.

3. Η προσφυγή ασκείται εντός εβδομήκοντα πέντε ημερών από της ημέρας της δημοσιεύσεως της αποφάσεως ή της πράξεως ή, εν περιπτώσει μη δημοσιεύσεως ή εν περιπτώσει παραλείψεως, από της ημέρας καθ' ην η πράξις ή παράλειψις περιήλθεν εις γνώσιν του προσφεύγοντος, εκτός εάν προβλέπεται διά νόμου, ρητά, διαφορετική προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά απόφασης πράξης ή παράλειψης.

4. Επί τοιαύτης προσφυγής το Διοικητικό Δικαστήριο δύναται, δια της αποφάσεως αυτού:

(α) να επικυρώση, εν όλω ή εν μέρει, την τοιαύτην απόφασιν ή πράξιν ή παράλειψιν· ή

(β) να κηρύξη την απόφασιν ή την πράξιν, εν όλω ή εν μέρει, άκυρον και εστερημένην οιουδήποτε αποτελέσματος· ή

(γ) να κηρύξη την παράλειψιν εν όλω ή εν μέρει άκυρον και ό,τι πάν το παραλειφθέν έδει να είχεν εκτελεσθή· ή

(δ) να τροποποιήσει εν όλω ή εν μέρει την απόφαση ή την πράξη, ως νόμος για Διοικητικό Δικαστήριο ήθελε ορίσει, νοουμένου ότι αυτή αφορά φορολογικό ζήτημα ή είναι απόφαση αφορώσα σε διαδικασία διεθνούς προστασίας κατά το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Η κατά την τετάρτην παράγραφον του παρόντος άρθρου απόφασις ή, σε περίπτωση που έχει ασκηθεί έφεση, η απόφαση επί της έφεσης δεσμεύει παν δικαστήριον, όργανον ή αρχήν εν τη Δημοκρατία, και τα περί ων πρόκειται όργανα, αρχαί ή πρόσωπα υποχρεούνται εις ενεργόν συμμόρφωσιν προς ταύτην.

5Α. Τηρουμένων των διατάξεων του παρόντος άρθρου, δικαστήριο το οποίο εκδίδει απόφαση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5, έχει δικαιοδοσία ως νόμος ήθελε ορίσει, να εξετάζει και να αποφασίζει κατά πόσον υπήρξε ενεργός συμμόρφωση σε απόφασή του δυνάμενο να επιβάλει κυρώσεις εναντίον μη συμμορφουμένου.

6. Παν πρόσωπον ζημιωθέν εξ αποφάσεως ή πράξεως ή παραλείψεως κηρυχθείσης ακύρου κατά το παρόν άρθρο δικαιούται, εφ' όσον η αξίωσις αυτού δεν ικανοποιήθη υπό του περί ου πρόκειται οργάνου, αρχής ή προσώπου, να επιδιώξη δικαστικώς αποζημίωσιν ή άλλην θεραπείαν επί τω τέλει, όπως επιδικασθή εις τούτο δικαία και εύλογος αποζημίωσις καθοριζομένη υπό του δικαστηρίου ή παρασχεθή εις τούτο άλλη δικαία και εύλογος θεραπεία ην το δικαστήριον έχει την εξουσίαν να παράσχη.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 130(Ι)/2015 135(Ι)/2020

ΑΡΘΡΟΝ 147

Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κέκτηται αποκλειστικήν δικαιοδοσίαν να αποφαίνηται οριστικώς και αμετακλήτως τη αιτήσει του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας και του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας συμφώνως τη τρίτη παραγράφω του άρθρου 44 επί της υπάρξεως μονίμου ή προσωρινής ανικανότητας ή μη προσωρινής απουσίας του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, κωλυούσης την ενεργόν εκπλήρωσιν των καθηκόντων αυτού, ως προβλέπεται εν εδαφίω (δ) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 44.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 148

Τηρουμένων των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του άρθρου 144 πάσα απόφασις του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου επί οιουδήποτε ζητήματος εμπίπτοντος εις την δικαιοδοσίαν ή την αρμοδιότητα αυτού δεσμεύει παν δικαστήριον, όργανον, αρχήν ή πρόσωπον εν τη Δημοκρατία.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 149

Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κέκτηται αποκλειστικήν δικαιοδοσίαν:

(α) επιλύσεως οιασδήποτε αντιφάσεως των δύο κειμένων του Συντάγματος, δι' αναφοράς εις το κείμενο του σχεδίου Συντάγματος το υπογραφέν εν τη Μικτή Συνταγματική Επιτροπή εν Λευκωσία την 6ην Απριλίου, 1960, ως και εν τω παραρτήματι τροποποιήσεων αυτού, το υπογραφέν την 6ην Ιουλίου, 1960, υπό αντιπροσώπων του Βασιλείου της Ελλάδος, της Τουρκικής Δημοκρατίας και της Ελληνικής και

Τουρκικής κοινότητος, λαμβανομένου υπ' όψιν και του κειμένου των συμφωνιών Ζυρίχης της 11ης Φεβρουαρίου, 1959, και Λονδίνου της 19ης Φεβρουαρίου, 1959, κατά τε το γράμμα και το πνεύμα αυτών, και

(β) ερμηνείας του παρόντος Συντάγματος εν περιπτώσει ασαφείας, λαμβανομένου υπ' όψιν και του κειμένου των συμφωνιών Ζυρίχης της 11ης Φεβρουαρίου, 1959, και Λονδίνου της 19ης Φεβρουαρίου, 1959, κατά τε το γράμμα και το πνεύμα αυτών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 150

Το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κέκτηται δικαιοδοσίαν να επιβάλλη ποινάς ένεκεν περιφρονήσεως του Δικαστηρίου τούτου.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 151

1. Παρά τας προηγούμενας διατάξεις του παρόντος μέρους το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον κέκτηται αποκλειστικήν αρμοδιότητα να αποφασίζη οριστικώς και αμετακλήτως επί αναφοράς της επιτροπής δημοσίας υπηρεσίας συμφώνως τω εδαφίω (β) της τρίτης παραγράφου του άρθρου 125.

2. Η κατά το παρόν άρθρον αρμοδιότης του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου δεν αποκλείει την κατά το άρθρον 146 άσκησιν προσφυγής στρεφομένης κατ' αποφάσεως, πράξεως ή παραλείψεως της επιτροπής δημοσίας υπηρεσίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 10 Περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και των υπό τούτου Τεταγμένων Δικαστηρίων

ΑΡΘΡΟΝ 152

1. Η δικαστική εξουσία, εξαιρουμένης της ασκουμένης κατά το έννατον μέρος υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και κατά την δευτέραν παράγραφον του παρόντος άρθρου υπό των δικαστηρίων των προβλεπομένων υπό κοινοτικού νόμου, ασκείται υπό Ανωτάτου Δικαστηρίου και υπό κατωτέρων δικαστηρίων, τα οποία θα ιδρυθώσι δια νόμου, τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος.

2. Η δικαστική εξουσία επί αστικών διαφορών αφορωσών εις τον προσωπικόν θεσμόν και θρησκευτικά ζητήματα, άτινα υπάγονται κατά το άρθρο 87 εις τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις, ασκείται υπό των δικαστηρίων, περί ων θέλει προβλέψει κοινοτικός νόμος κατά τας διατάξεις του Συντάγματος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 153

1. (1) Καθιδρύεται Ανώτατον Δικαστήριον, συγκείμενον εκ δύο Ελλήνων δικαστών, ενός Τούρκου και ενός ουδέτερου δικαστού. Πρόεδρος του Δικαστηρίου είναι ο ουδέτερος, όστις θα διαθέτη δύο ψήφους.

(2) Ο πρόεδρος και οι λοιποί δικασταί του Ανωτάτου Δικαστηρίου διορίζονται από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας.

Εν περιπτώσει κενώσεως μιας μόνης θέσεως Ελλήνος τίνος ή Τούρκου δικαστού, υπερισχύει η πρότασις του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, εις την κοινότητα του οποίου ανήκει ο διορισθησόμενος δικαστής, εάν ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας δεν συμφωνήσουν επί του διορισμού τούτου εντός μίας εβδομάδας από της προτάσεως ταύτης.

2. Έδρα του Ανωτάτου Δικαστηρίου είναι η πρωτεύουσα της Δημοκρατίας.

3. Ο ουδέτερος δικαστής δεν δύναται να είναι υπήκοος ή πολίτης της Δημοκρατίας ή του Βασιλείου της Ελλάδος ή της Τουρκικής Δημοκρατίας ή του Ηνωμένου Βασιλείου και των αποικιών αυτού.

4. Οι έλληνες δικασταί και ο τούρκος δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου δέον να είναι πολίται της Δημοκρατίας.

5. Ο πρόεδρος και οι λοιποί δικασταί του Ανωτάτου Δικαστηρίου διορίζονται επιλεγόμενοι μεταξύ νομομαθών ανωτάτου επαγγελματικού και ηθικού επιπέδου.

6. (1) Ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου διορίζεται δια χρονικήν περίοδον εξ ετών.

(2) Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου δέον ν' αναφέρωνται εν τω εγγράφω του διορισμού αυτού.

(3) Οι όροι υπηρεσίας του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου οι αναφερόμενοι εν τω εγγράφω του διορισμού αυτού κατά το εδάφιον (β) της παρούσης παραγράφου, δέον να περιλαμβάνωσι:

(α) όρον περί αποχωρήσεως αυτού εκ της υπηρεσίας δια τους αυτούς λόγους, δι' ούς αποχωρεί Έλλην ή ο Τούρκος δικαστής, κατά το εδάφιον

(γ) της εβδόμης παραγράφου του παρόντος άρθρου, και

(β) όρον περί απολύσεως αυτού δια τον αυτόν λόγον, δι' ον δύναται να απολυθή Έλλην ή ο Τούρκος δικαστής κατά το εδάφιον

(δ) της εβδόμης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

7. (1) Οι Έλληνες δικασταί και ο Τούρκος δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου είναι μόνιμα μέλη της δικαστικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας και παραμένουσιν εν τη υπηρεσία μέχρι του εξηκοστού ογδόου έτους συμπεπληρωμένου.

(2) Οι Έλληνες δικασταί ή ο Τούρκος δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου, δύνανται να υποβάλωσι ιδιογράφως την παραίτησιν αυτών προς τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας, διατηρουμένων των δικαιωμάτων αυτών επί οιουδήποτε επί τη αποχωρήσει αυτών χορηγουμένου επιδόματος, συντάξεως, προσθέτου χορηγήματος ή άλλου παρομοίου ωφελήματος, το οποίον τυχόν απέκτησε βάσει οιουδήποτε νόμου.

(3) Οι Έλληνες ή ο Τούρκος δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αποχωρούσιν εκ της υπηρεσίας λόγω πνευματικής ή σωματικής ανικανότητος ή αναπηρίας, καθιστώσης αυτούς ανικάνους θα εκπληρώσωσι τα καθήκοντα αυτών είτε μονίμως είτε επί τοσούτον χρόνον, ώστε να καθίσταται ανέφικτος η συνέχισις της υπηρεσίας αυτών. Ο ούτως αποχωρών δικαστής δικαιούται πάντα των ωφελημάτων και αμοιβών των προβλεπομένων υπό του κατά τον χρόνον της αποχωρήσεως αυτού ισχύοντος νόμου.

(4) Έλλην ή ο Τούρκος δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου απολύεται λόγω αναρμόστου συμπεριφοράς.

8. (1) Καθιδρύεται συμβούλιον συγκείμενον εκ του προέδρου του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου ως προέδρου και του Έλληνος και του Τούρκου δικαστού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου ως μελών.

(2) Το συμβούλιον τούτο κέκτηται αποκλειστικήν αρμοδιότητα να αποφασίζη επί παντός θέματος αναφερομένου:

(α) εις την αποχώρησιν, την απόλυσιν ή τον καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπον τερματισμόν του διορισμού του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου συμφώνως προς τούς όρους υπηρεσίας τους περιλαμβανομένους εν τω εγγράφω του διορισμού αυτού.

(β) εις την αποχώρησιν ή την απόλυσιν των Ελλήνων δικαστών ή Τούρκου δικαστού του Ανωτάτου Δικαστηρίου δια τους εν εδαφίοις (3) και (4) της εβδόμης παραγράφου του παρόντος άρθρου προβλεπομένους λόγους.

(3) Η κατά το εδάφιον (2) της παρούσης παραγράφου διαδικασία ενώπιον του συμβουλίου είναι δικαστικής φύσεως, ο δε υπό κρίσιν δικαστής δικαιούται να ακουσθή και να υποστηρίξη την υπόθεσιν αυτού ενώπιον του συμβουλίου.

(4) Η απόφασις του συμβουλίου λαμβανομένη κατά πλειοψηφίαν είναι δεσμευτική δια τον Πρόεδρον και τον Αντιπροέδρον της Δημοκρατίας, οίτινες προβαίνουν από κοινού εις τα δεούσας ενεργείας συμφώνως προς την απόφασιν ταύτην.

9. Εν περιπτώσει προσωρινής απουσίας ή ανικανότητος του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή τινος εκ των Ελλήνων δικαστών ή του Τούρκου δικαστού αυτού ο πρόεδρος του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου ή ο Έλλην δικαστής ή ο Τούρκος δικαστής αυτού αντιστοίχως αναπληρούσιν αυτούς κατά την διάρκειαν της τοιαύτης προσωρινής απουσίας ή ανικανότητος· εν η περιπτώσει όμως είναι ανέφικτος ή δυσχερής η υπό του Έλληνος ή του Τούρκου δικαστού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου αναπλήρωσις, ο εν ενεργεία ανώτερος κατά βαθμόν Έλλην ή Τούρκος δικαστής της δικαστικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας αντιστοίχως αναπληροί αυτόν.

10. Αποκλείεται οιαδήποτε αγωγή κατά του προέδρου ή οιουδήποτε δικαστού του Ανωτάτου Δικαστηρίου δια πάσαν πράξιν γενομένην ή πάσαν γνώμην εκφρασθείσαν κατά την ενάσκησιν των δικαστικών αυτού καθηκόντων.

11. Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας των ελλήνων δικαστών και του Τούρκου δικαστού του Ανωτάτου Δικαστηρίου καθορίζονται δια νόμου.

12. Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας οιουδήποτε δικαστού του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν δύναται να μεταβληθώσι δυσμενώς δι' αυτόν μετά τον διορισμόν αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 154

Αι συνεδριάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου είναι δημόσιαι, το Δικαστήριον όμως δύναται να αποφασίση να συνεδρίαση παρουσία μόνον των διαδίκων, αν υπάρχωσι τοιούτοι, και των υπαλλήλων του Δικαστηρίου, εάν θεωρή ότι τούτο επιβάλλει το συμφέρον της ομαλής διεξαγωγής της διαδικασίας ή η ασφάλεια της Δημοκρατίας ή τα δημόσια ήθη.

ΑΡΘΡΟΝ 155

1. Το Ανώτατον Δικαστήριον είναι το ανώτατον δευτεροβάθμιον δικαστήριον εν τη Δημοκρατία και κέκτηται δικαιοδοσίαν να κρίνη και αποφασίζη κατά τας διατάξεις του Συντάγματος και τον δυνάμει τούτου συντασσόμενον διαδικαστικόν κανονισμόν επί πάσης εφέσεως κατ' αποφάσεως οιουδήποτε άλλου δικαστηρίου, πλην του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου.

2. Τηρουμένης της τρίτης και της τετάρτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, το Ανώτατον Δικαστήριον ασκεί δικαιοδοσίαν εις πρώτον και εις δεύτερον βαθμόν, καθ' ά ορίζεται εν τω Συντάγματι ή θέλει ορισθή υπό νόμου' εις ας περιπτώσεις όμως απονέμεται εις το Ανώτατον Δικαστήριον δικαιοδοσία πρώτου βαθμού, η δικαιοδοσία αυτή θα ασκήται, τηρουμένης της διατάξεως του άρθρου 159 υπό δικαστού ή δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου ούς θέλει τούτο ορίσει. Παρέχεται όμως το δικαίωμα εφέσεως ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατά των ως ανωτέρω εκδιδομένων αποφάσεων.

3. Το Ανωτάτον Δικαστήριον κατ' αποκλεισμόν παντός άλλου δικαστηρίου καθορίζει την σύνθεσιν του δικαστηρίου, όπερ κρίνει πάσαν αστικήν υπόθεσιν, εις ην ενάγων και εναγόμενος ανήκουσιν εις διαφορετικάς κοινότητας και του δικαστηρίου, όπερ κρίνει πάσαν ποινικήν υπόθεσιν, εις ην κατηγορούμενος και βλαβέν πρόσωπον ανήκουσιν εις διαφόρους κοινότητας. Το δικαστήριον τούτο θα απαρτίζηται εκ δικαστών ανηκόντων εις αμφοτέρας, την ελληνικήν και την τουρκικήν, κοινότητας.

4. Το Ανωτάτον Δικαστήριον έχει αποκλειστικήν δικαιοδοσίαν να εκδίδη εντάλματα της φύσεως του habeas corpus, mandamus, prohibition, quo warranto και certiorari.

ΑΡΘΡΟΝ 156

Τα κατωτέρω αδικήματα εκδικάζονται κατά πρώτον βαθμόν υπό δικαστηρίου προεδρευομένου υπό του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου και συντεθειμένου εκ δικαστών ανηκόντων εις αμφοτέρας τας κοινότητας, ως θέλει ορίσει το Ανώτατον Δικαστήριον:

(α) εσχάτη προδοσία και άλλα αδικήματα κατά της ασφαλείας της Δημοκρατίας,

(β) αδικήματα κατά του Συντάγματος και της συνταγματικής τάξεως. Η έφεσις κατά των εκδιδομένων κατά τα ανωτέρω αποφάσεων εκδικάζεται υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου προεδρευομένου όμως, αντί του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, υπό του προέδρου του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, ασκούντος εν τοιαύτη περιπτώσει πάσαν εξουσίαν ανήκουσαν εις τον πρόεδρον του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

ΑΡΘΡΟΝ 157

1. Επιφυλασσόμενων των περί του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου διατάξεων του Συντάγματος, το Ανώτατον Δικαστήριον αποτελεί το Ανώτατον Δικαστικόν Συμβούλιον, ο δε πρόεδρος αυτού έχει δύο ψήφους.

2. Εις την αποκλειστικήν αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου υπάγονται ο διορισμός, η προαγωγή, η μετάθεσις, ο τερματισμός της υπηρεσίας και η απόλυσις των δικαστών, ως και η πειθαρχική εξουσία επί τούτων.

3. Ουδενός δικαστού αποφασίζεται η αποχώρησις ή η απόλυσις, ειμή υφ' ούς όρους και καθ' ον τρόπον προβλέπεται εν των Συντάγματι δια τους δικαστάς του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

ΑΡΘΡΟΝ 158

1. Τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος, νόμος θέλει ορίσει περί της ιδρύσεως, της δικαιοδοσίας και των εξουσιών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων, πλην των δικαστηρίων, περί ων θέλει ορίση κατά το άρθρον 160 κοινοτικός νόμος.

2. Πάς τοιούτος νόμος θέλει προβλέψει δια την ίδρυσιν αποχρώντων δικαστηρίων εις επαρκή αριθμόν δια την πρόσφορον και άνευ καθυστερήσεων απονομήν της δικαιοσύνης και δια την διασφάλισιν, εντός των ορίων της δικαιοδοσίας αυτών, της πιστής εφαρμογής των διασφαλιζουσών τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίας διατάξεων του Συντάγματος.

3. Νόμος θέλει προβλέψει περί της αντιμισθίας και των άλλων όρων υπηρεσίας των δικαστών των κατά την πρώτην παράγραφον του παρόντος άρθρου ιδρυθησομένων δικαστηρίων. Η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας οιουδήποτε δικαστού δεν δύναται να μεταβληθώσι δυσμενώς δι' αυτόν μετά τον διορισμόν αυτού.

ΑΡΘΡΟΝ 159

1. Οσάκις έν τινι υποθέσει ο ενάγων και ο εναγόμενος ανήκουσιν εις την αυτήν κοινότητα, το επί της υποθέσεως ταύτης ασκούν πολιτικής φύσεως δικαιοδοσίαν δικαστήριον απαρτίζεται εκ δικαστού ή δικαστών ανηκόντων εις την κοινότητα ταύτην.

2. Οσάκις έν τινι υποθέσει ο κατηγορούμενος και το βλαβέν πρόσωπον ανήκουσιν εις την αυτήν κοινότητα, η οσάκις δεν υφίσταται βλαβέν πρόσωπον, απαρτίζεται το επί της υποθέσεως ταύτης ασκούν ποινικής φύσεως δικαιοδοσίαν δικαστήριον εκ δικαστού ή δικαστών ανηκόντων εις την κοινότητα ταύτην.

3. Οσάκις έν τινι αστική υποθέσει, ο ενάγων και ο εναγόμενος ανήκουσιν εις διαφόρους κοινότητας, το δικαστήριον απαρτίζεται εκ δικαστών ανηκόντων εις αμφοτέρας τας κοινότητας, ως θέλει ορίσει το Ανώτατον Δικαστήριον.

4. Οσάκις έν τινι ποινική υποθέσει ο κατηγορούμενος και το βλαβέν πρόσωπον ανήκουσιν εις διαφορετικάς κοινότητας, το δικαστήριον απαρτίζεται εκ δικαστών ανηκόντων εις αμφοτέρας τας κοινότητας, ως θέλει ορίσει το Ανώτατον Δικαστήριον.

5. Επί θανατικής ανακρίσεως, εάν μεν ο αποθανών ανήκεν εις την ελληνικήν κοινότητα, η ανάκρισις διεξάγεται υπό Έλληνος θανατικού ανακριτού, εάν δε ο αποθανών ανήκεν εις την τουρκικήν κοινότητα, η ανάκρισις διεξάγεται υπό Τούρκου θανατικού ανακριτού. Οσάκις οι αποθανόντες είναι πλείονες του ενός και ανήκουσιν εις διαφόρους κοινότητας, η ανάκρισις διεξάγεται υπό θανατικού ανακριτού οριζομένου υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

6. Η εκτέλεσις πάσης αποφάσεως ή διαταγής δικαστηρίου ασκούντος αστικήν ή ποινικήν δικαιοδοσίαν ενεργείται υπό ελλήνων δικαστικών υπαλλήλων, εάν το εκδόν ταύτην δικαστήριον απαρτίζηται εξ Έλληνος ή Ελλήνων δικαστών, υπό τούρκων δε δικαστικών υπαλλήλων, εάν το εκδόν ταύτην δικαστήριον απαρτίζηται εκ Τούρκου ή Τούρκων δικαστών, εις πάσαν δε άλλην περίπτωσιν η εκτέλεσις ενεργείται υπό δικαστικών υπαλλήλων, τους οποίους ορίζει το εκδόν την απόφασιν δικαστήριον.

ΑΡΘΡΟΝ 160

1. Τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος, κοινοτικός νόμος, ψηφιζόμενος υπό Κοινοτικής Συνελεύσεως, θέλει προβλέψει περί της ιδρύσεως, της συνθέσεως και της δικαιοδοσίας δικαστηρίων, άτινα θα δικάζωσι τας αστικάς διαφοράς, τας αφορώσας εις τον προσωπικόν θεσμόν και εις θρησκευτικά ζητήματα, τα οποία υπάγονται κατά τας διατάξεις του Συντάγματος εις την αρμοδιότητα των Κοινοτικών Συνελεύσεων.

2. Τοιούτος νόμος θέλει προβλέψει περί της εφέσεως κατά των αποφάσεων των δικαστηρίων τούτων, περί της συνθέσεως των δικαστηρίων, των δικαζόντων και αποφασιζόντων επί των συνθέσεως των δικαστηρίων, των δικαζόντων και αποφασιζόντων επί των εφέσεων τούτων, ως και περί της δικαιοδοσίας και της εξουσίας των δευτεροβαθμίων τούτων δικαστηρίων. Κοινοτικός νόμος συμφώνως ταις διατάξεσι της παρούσης παραγράφου δύναται να ορίση ότι το δευτεροβάθμιον δικαστήριον δύναται να απαρτίζηται εξ ενός ή πλειόνων δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, συνεδριαζόντων μόνων ή μετ' άλλου ή άλλων δικαστών της δικαστικής υπηρεσίας της Δημοκρατίας ως ο νόμος θέλει ορίσει.

3. Εν τη ενασκήσει της δικαιοδοσίας αυτών τα ανωτέρω δικαστήρια εφαρμόζουσι τούς υπέρ της οικείας Κοινοτικής Συνελεύσεως ψηφιζομένους νόμους' αι διατάξεις όμως της παραγράφου ταύτης δεν αποκλείουσι το δικαίωμα δικαστηρίου της Δημοκρατίας να εφαρμόση τον σχετικόν κοινοτικόν νόμον επί υποθέσεως, καθ' ην παρεμπιπτόντως εγείρεται ζήτημα προσωπικού θεσμού ή θρησκευτικόν ζήτημα.

ΑΡΘΡΟΝ 161

Τηρουμένων των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του άρθρου 160 τα δικαστήρια της Δημοκρατίας έχουσιν εξουσίαν να εφαρμόζωσι και τους οικείους κοινοτικούς νόμους πλην των περί προσωπικού θεσμού και των θρησκευτικών θεμάτων νόμων.

ΑΡΘΡΟΝ 162

Το Ανώτατον Δικαστήριον κέκτηται δικαιοδοσίαν να επιβάλλη ποινάς ένεκεν περιφρονήσεως του Δικαστηρίου τούτου και πάν έτερον δικαστήριον της Δημοκρατίας, περιλαμβανομένων και των κατά το άρθρον 160 ιδρυομένων υπό κοινοτικού νόμου τοιούτων, έχει εξουσίαν να διατάσση την φυλάκισιν οιουδήποτε προσώπου μη υπακούοντος εις απόφασιν ή διαταγήν αυτού μέχρι της συμμορφώσεως αυτού προς την απόφασιν ή διαταγήν ταύτην, εν πάση όμως περιπτώσει η φυλάκισις δεν δύναται να υπερβή τους δώδεκα μήνας.

Παρά τας διατάξεις του άρθρου 90 νόμος ή κοινοτικός νόμος, αναλόγως της περιπτώσεως, δύναται να χορηγήση δικαιοδοσίαν επιβολής ποινής δια περιφρόνησιν του δικαστηρίου.

ΑΡΘΡΟΝ 163

1. Το Ανώτατον Δικαστήριον εκδίδει διαδικαστικόν κανονισμόν επί σκοπώ ρυθμίσεως της διαδικασίας ενώπιον αυτού ως και ενώπιον παντός άλλου δικαστηρίου ιδρυομένου δυνάμει των διατάξεων του παρόντος μέρους του Συντάγματος, πλην των εν άρθρω 160 προβλεπομένου.

2. Μη θιγομένης της γενικής διατάξεως της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου το Ανώτατον Δικαστήριον δύναται να εκδίδη διαδικαστικόν κανονισμόν δια τούς κατωτέρω αναφερομένους σκοπούς:

(α) την ρύθμισιν των συνεδριάσεων των δικαστηρίων και την δι 'οιονδήποτε σκοπόν επιλογήν δικαστών,

(β) την συνοπτικήν εκδίκασιν οιασδήποτε εφέσεως, ήτις θεωρείται υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου αυτή είναι εκκρεμή, ως προδήλως αβάσιμος ή προπετής ή ως ασκηθείσα προς τον σκοπόν παρελκύσεως της απονομής της δικαιοσύνης ωσαύτως δε την συνοπτικήν διεξαγωγήν πάσης ετέρας διαδικασίας ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή ετέρου δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί ένδικον μέσον προδήλως αβάσιμον ή προπετές ή ασκηθέν προς τον σκοπόν της παρελκύσεως της απονομής της δικαιοσύνης.

(γ) τον καθορισμόν των τύπων των δικογράφων και των δικαστικών τελών και δαπανημάτων της ενώπιον των δικαστηρίων διαδικασίας.

(δ) τον καθορισμόν και την ρύθμισιν της συνθέσεως της γραμματείας των δικαστηρίων και των εξουσιών και καθηκόντων και εξουσιών των δικαστικών υπαλλήλων,

(ε) τον καθορισμόν των προθεσμιών, εντός των οποίων αξιούται συμμόρφωσις προς τας διατάξεις του διαδικαστικού κανονισμού.

(στ) τον καθορισμόν της διαδικασίας, ήτις δέον να τηρήται ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου κατά την ενάσκησιν της πειθαρχικής αρμοδιότητος αυτού επί των δικαστικών λειτουργών.

3. Ο κατά το παρόν άρθρον διαδικαστικός κανονισμός δύναται να ορίση τον αριθμόν των δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, οίτινες θα δικάζωσι συγκεκριμένον θέμα εν τη ενασκήσει όμως της δυνάμει του Συντάγματος αναγνωριζομένης εις το Ανώτατον Δικαστήριον δικαιοδοσίας ουδεμία υπόθεσις δύναται να κριθή, ειμή συμφώνως ταις διατάξεσι του άρθρου 159, εν τη εκδικάσει δε οιασδήποτε εφέσεως συμπεριλαμβανομένης και τοιαύτης συμφώνως τω άρθρω 156, το Ανώτατον Δικαστήριον δέον να απαρτίζηται εκ πάντων των μελών αυτού, τηρουμένων των διατάξεων της δευτέρας παραγράφου του άρθρου 160.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 164

1. Τα κατά την δευτέραν παράγραφον του άρθρου 160 συνιστώμενα δευτεροβάθμια δικαστήρια εκδίδουσι διαδικαστικόν κανονισμόν επί σκοπώ ρυθμίσεως της ενώπιον αυτών διαδικασίας, ως και της διαδικασίας ενώπιον των δικαστηρίων ων αι αποφάσεις εκκαλούνται ενώπιον αυτών.

2. Μη θιγομένης της γενικής διατάξεως της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου τα ανωτέρω δευτεροβάθμια δικαστήρια δύνανται ιδία να εκδίδωσι δι' εαυτά ή δια τα δικαστήρια, ων αι αποφάσεις εκκαλούνται ενώπιον αυτών, διαδικαστικόν κανονισμόν δια τους κατωτέρω αναφερομένους σκοπούς:

(α) την ρύθμισιν των συνεδριάσεων των δικαστηρίων τούτων,

(β) τον καθορισμόν των τύπων των δικογράφων και των δικαστικών τελών και δαπανημάτων της ενώπιον αυτών διαδικασίας,

(γ) τον καθορισμόν και ρύθμισιν της συνθέσεως της γραμματείας των δικαστηρίων τούτων και των εξουσιών και καθηκόντων των δικαστικών υπαλλήλων, και

(δ) τον καθορισμόν των προθεσμιών, εντός των οποίων αξιούται συμμόρφωσις προς τας διατάξεις του κανονισμού του δικαστηρίου.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 11 Δημοσιονομικαί Διατάξεις

ΑΡΘΡΟΝ 165

1. Πάν έσοδον και πάν χρηματικόν ποσόν καθ' οιονδήποτε τρόπον συλλεγόμενον ή εισπραττόμενον υπό της Δημοκρατίας κατατίθεται, τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος και των νόμων, εις λογαριασμόν του Δημοσίου καλούμενον "λογαριασμός παγίου ταμείου της Δημοκρατίας".

2. Πάν έσοδον και πάν χρηματικόν ποσόν καθ' οιονδήποτε τρόπον συλλεγόμενον ή εισπραττόμενον υπό εκατέρας Κοινοτικής Συνελεύσεως κατατίθεται, τηρουμένων των κοινοτικών νόμων, εις λογαριασμόν καλούμενον "λογαριασμός παγίου ταμείου Κοινοτικής Συνελεύσεως".

3. Πάσα εν των Συντάγματι μνεία του όρου "λογαριασμός παγίου ταμείου" δέον να ερμηνεύηται ως αναφερομένη εις τον λογαριασμόν παγίου ταμείου της Δημοκρατίας, περί ου η πρώτη παράγραφος του παρόντος άρθρου, εκτός εάν ο όρος χρησιμοποιήται εν τοιαύτη αλληλουχία, ώστε να προκύπτη άλλο τι.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 166

1. Επιπροσθέτως των χορηγημάτων, αντιμισθιών και άλλων χρηματικών ποσών, ων η χρέωσις ρυθμίζεται υπό οιαδήποτε ετέρας διατάξεως του Συντάγματος ή νόμου, ο λογαριασμός παγίου ταμείου χρεούται δια των κάτωθι δαπανών:

(α) πάσης συντάξεως και παντός χορηγήματος, δια την καταβολήν των οποίων είναι υπόχρεως η Δημοκρατία,

(β) των χορηγιών του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και της αντιμισθίας των δικαστών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και του Ανωτάτου Δικαστηρίου, του γενικού εισαγγελέως και του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, του γενικού ελεγκτού και του βοηθού γενικού ελεγκτού, του διοικητού και του υποδιοικητού της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας και των μελών της επιτροπής δημοσίας υπηρεσίας,

(γ) πάσης οφειλής εκ χρεών, δι ά είναι υπόχρεως η Δημοκρατία, και

(δ) παντός χρηματικού ποσού καταβλητέου εις εκτέλεσιν δικαστικής αποφάσεως ή διαταγής εκδοθείσης κατά της Δημοκρατίας υπό οιουδήποτε δικαστηρίου.

2. Εν τω παρόντι άρθρω ο όρος "οφειλαί εκ χρεών" περιλαμβάνει τόκους, κρατήσεις προς δημιουργίαν εξοφλητικού αποθέματος, την εξόφλησιν των χρεωλυσίων του δημοσίου χρέους και απάσας τας δαπάνας τας σχετικάς προς την σύναψιν δανείων τη εγγυήσει του λογαριασμού παγίου ταμείου ως και την εξυπηρέτησιν και εξόφλησιν του εκ της συνάψεως του δανείου δημιουργουμένου χρέους.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 167

1. Ο υπουργός των οικονομικών ευθύς ως λάβη τας προβλέψεις εκάστου υπουργείου και εκάστης ανεξαρτήτου υπηρεσίας της Δημοκρατίας, μεριμνά δια την σύνταξιν εν σχέσει προς έκαστον οικονομικόν έτος πλήρους προϋπολογισμού της Δημοκρατίας δια το εν λόγω έτος, όστις μετ' έγκρισιν αυτού υπό του Υπουργικού Συμβουλίου κατατίθεται εις την Βουλή των Αντιπροσώπων.

2. Αι προβλέψεις των δαπανών εν τω προϋπολογισμώ απεικονίζουσι κεχωρισμένως:

(α) τα συνολικά κονδύλια τα απαιτούμενα δια την αντιμετώπισιν των δαπανών, δι' ων χρεούται ο λογαριασμός παγίου ταμείου, και

(β) τα ποσά, άτινα απαιτούνται αντιστοίχως δια την αντιμετώπισιν ετέρων δαπανών.

3. Ο προϋπολογισμός απεικονίζει, καθ' ο μέτρον είναι πρακτικώς δυνατόν, το ενεργητικόν και το παθητικόν της Δημοκρατίας κατά την λήξιν του συμπληρωθέντος προηγουμένου οικονομικού έτους, τον τρόπον, καθ' ον το ενεργητικόν είναι επενδεδυμένον ή τηρείται, και λεπτομερείας όσον αφορά εις τας εκκρεμείς υποχρεώσεις.

4. Αι δαπάναι αίτινες αντιμετωπίζονται εκ του λογαριασμού παγίου ταμείου, αι μη χρεούμεναι εις βάρος αυτού, υποβάλλονται προς ψήφισιν εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων και εφ' όσον ψηφισθώσιν υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων συμπεριλαμβάνονται εις τον προϋπολογισμόν του οικονομικού έτους, εις ο αναφέρονται.

5. Εάν κατά τι οικονομικόν έτος διαπιστωθή ότι το ψηφισθέν υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων δι' οιονδήποτε σκοπόν κονδύλιον είναι ανεπαρκές ή ότι παρίσταται ανάγκη διαθέσεως κονδυλίου δια σκοπόν, δι' ον ουδέν κονδύλιον έχει ψηφισθή, κατατίθεται εις την Βουλήν των Αντιπροσώπων προς ψήφισιν συμπληρωματικός προϋπολογισμός εμφαίνων τα απαιτούμενα χρηματικά ποσά και εφ' όσον ούτος ψηφισθή υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, συμπεριλαμβάνεται το κονδύλιον εις τον προϋπολογισμόν του οικονομικού έτους, εις ο αναφέρεται.

6. Η Βουλή ων Αντιπροσώπων δύναται να ψηφίση ή να αρνηθή την ψήφισιν οιασδήποτε δαπάνης περιλαμβανομένης εις συμπληρωματικόν προϋπολογισμόν, δεν δύναται όμως να ψηφίση αύξηση δαπάνης ή μεταβολήν του σκοπού, δι' ον αύτη προορίζεται.

7. Ο προϋπολογισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων, συντασσόμενος υπό του Προέδρου της Βουλής συμφώνως των ευρύτερων δημοσιονομικών συνθηκών και τηρουμένων των εκάστοτε καθοριζομένων από την Εκτελεστική Εξουσία ανωτάτων ορίων δαπανών, συνιστά διακριτό μέρος του προϋπολογισμού της Δημοκρατίας, υποβάλλεται στη Βουλή προς έγκρισιν δι' αποφάσεως λαμβανομένης κατά τη συνήθη διαδικασία υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που αναφέρονται στη σύνταξή του, ακολούθως δε καταχωρίζεται αυτούσιος στον προϋπολογισμό της Δημοκρατίας για το οικονομικό έτος στο οποίο ούτος αφορά και με τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας καθίσταται κατά πάντα εκτελεστός.

8. Νόμος θέλει προβλέψει τα περί της εκτελέσεως του προϋπολογισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων και περί της καθιδρύσεως αποτελεσματικών μηχανισμών ελέγχου, ως και περί οποιουδήποτε άλλου συναφούς ζητήματος επί τω σκοπώ διασφαλίσεως της πλήρους οικονομικής αυτονομίας της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 100(I)/2019

ΑΡΘΡΟΝ 168

1. Ουδεμία δαπάνη ενεργείται εκ του λογαριασμού παγίου ταμείου ή ετέρου λογαριασμού του Δημοσίου, ειμή βάσει εντάλματος πληρωμής υπογεγραμμένου υπό του υπουργού των οικονομικών ο υπουργός των οικονομικών όμως δεν δύναται να αρνηθή την υπογραφήν εντάλματος πληρωμής δαπάνης προβλεπόμενης εν τω προϋπολογισμώ.

2. Τηρουμένων των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου ουδέν ένταλμα πληρωμής εκδίδεται, εάν η σχετική δαπάνη δεν έχη περιληφθή εις τον προϋπολογισμόν του οικονομικού έτους, εις ο αναφέρεται το ένταλμα πληρωμής.

3. Εάν ο προϋπολογισμός δεν έχη ψηφισθή υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων μέχρι της ημέρας ενάρξεως του οικονομικού έτους, εις ο ούτος αφορά, η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται, τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος, δι' αποφάσεως αυτής να παράσχη εξουσιοδότησιν ενεργείας οιασδήποτε απαιτουμένης δαπάνης επί χρονικόν διάστημα μη υπερβαίνον τον ένα μήνα εκάστοτε και εν πάση περιπτώσει τους δύο μήνας εν συνόλω εκ του λογαριασμού παγίου ταμείου ή οιουδήποτε ετέρου λογαριασμού του Δημοσίου, εφ' όσον ήθελε θεωρήσει τούτο αναγκαίον δια την συνέχισιν των εν τω προϋπολογισμώ προβλεπομένων δημοσίων υπηρεσιών και δη μέχρις εκπνοής του ειρημένου χρονικού διαστήματος αλλ' η κατά τα ανωτέρω εγκρινομένη δαπάνη δι' οιανδήποτε υπηρεσίαν δεν δύναται να υπερβαίνη το αναλογούν εις το ειρημένον χρονικόν διάστημα τμήμα του συνολικώς διά την εν λόγω υπηρεσίαν ψηφισθέντος δια του προϋπολογισμού του προηγουμένου οικονομικού έτους ποσού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 12 Διαφόροι Διατάξεις

ΑΡΘΡΟΝ 169

Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 50 και της τρίτης παραγράφου του άρθρου 57

1. Πάσα διεθνής συμφωνία μετ' άλλων κρατών ή οιουδήποτε διεθνούς οργανισμού αφορώσα εις εμπορικά θέματα, οικονομικήν συνεργασίαν, περιλαμβανομένων πληρωμών και πιστώσεων και modus vivendi, συνολομολογούνται κατόπιν αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Η διαπραγμάτευσις πάσης ετέρας συνθήκης, συμβάσεως ή διεθνούς συμφωνίας ως και η υπογραφή αυτών γίνεται κατόπιν αποφάσεως του Υπουργικού Συμβουλίου, δεν τίθεται όμως εν ισχύϊ και δεν δεσμεύουσι την Δημοκρατίαν, ειμή μόνον εφ' όσον κυρωθώσι δια νόμου ψηφιζομένου υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, ότε και συνομολογούνται.

3. Συνθήκαι, συμβάσεις και συμφωνίαι συνομολογούμεναι συμφώνως ταις ειρημέναις διατάξεσι του παρόντος άρθρου έχουσιν από της δημοσιεύσεως αυτών εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας ηυξημένην ισχύν έναντι οιουδήποτε ημεδαπού νόμου, υπό τον όρον ότι αι τοιαύται συνθήκαι, συμβάσεις και συμφωνίαι εφαρμόζονται αντιστοίχως και υπό του αντισυμβαλλομένου.

4. Η Δημοκρατία δύναται να ασκεί κάθε της επιλογή και διακριτική ευχέρεια που προβλέπεται στις Συνθήκες περί Ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και σε οποιεσδήποτε συνθήκες τροποποιούν ή αντικαθιστούν αυτές και η Δημοκρατία συνομολογεί.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 127(I)/2006

ΑΡΘΡΟΝ 170

1. Η Δημοκρατία θέλει παραχωρήσει κατόπιν συμφωνίας υπό καταλλήλους όρους την ρήτραν του μάλλον ευνοουμένου Κράτους εις το Βασίλειον της Ελλάδος, την Τουρκικήν Δημοκρατίαν και το Ηνωμένον Βασίλειον ης Μεγάλης Βρετανnίας και Βορείου Ιρλανδίας εις πάσαν συμφωνίαν οιασδήποτε φύσεως.

2. Αι διατάξεις της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται ως προς την συνθήκην την αναφερομένην εις την εγκαθίδρυσιν της Δημοκρατίας της Κύπρου και συναφθείσαν μεταξύ της Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ελλάδος, της Δημοκρατίας της Τουρκίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανnίας και Βορείου Ιρλανδίας, τας αφορώσας εις τας βάσεις και τας στρατιωτικάς διευκολύνσεις τας παραχωρηθείσας εις το Ηνωμένον Βασίλειον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 171

1. Εις τας ραδιοφωνικάς και τηλεοπτικάς εκπομπάς μεταδίδονται προγράμματα δι' αμφοτέρας τας κοινότητας, την ελληνικήν και την τουρκικήν.

2. Η διάρκεια των ραδιοφωνικών προγραμμάτων δια την τουρκικήν κοινότητα δεν θα είναι βραχυτέρα των εβδομήκοντα πέντε ωρών εβδομαδιαίως, κατανεμημένων εις κανονικάς ημερησίας εκπομπάς καθ' απάσας τας ημέρας της εβδομάδος' εάν όμως επιβληθή μείωσις της συνολικής διαρκείας των εκπομπών ούτως ώστε η διάρκεια των προγραμμάτων δια την ελληνικήν κοινότητα να καταστή βραχυτέρα των εβδομήκοντα πέντε ωρών εβδομαδιαίως, τότε η καθ' οιανδήποτε εβδομάδα διάρκεια των προγραμμάτων δια την τουρκικήν κοινότητα μειούται κατά τον αυτόν αριθμόν ωρών, κατά τον οποίον εμειώθη η διάρκεια των προγραμμάτων δια την ελληνικήν κοινότητα' εάν αντιθέτως η διάρκεια των προγραμμάτων δια την ελληνικήν κοινότητα αυξηθή πέραν των εκατόν τεσσαράκοντα ωρών εβδομαδιαίως, τότε η διάρκεια των προγραμμάτων δια την τουρκικήν κοινότητα θ' αυξάνηται κατ' αναλογίαν τριών ωρών δια την τουρκικήν κοινότητα έναντι επτά ωρών δια την ελληνικήν κοινότητα.

3. Εις την τηλεόρασιν θα διατίθενται εκπομπαί τριών ημερών καθ' εκάστην περίοδον δέκα συνεχών ημερών εις προγράμματα δια την τουρκική κοινότητα και η συνολική διάρκεια των προγραμμάτων τούτων καθ' εκάστην τοιαύτην δεκαήμερον περίοδον ορίζεται κατ' αναλογίαν τριών ωρών προγράμματος δια την τουρκικήν κοινότητα έναντι επτά ωρών προγράμματος δια την ελληνικήν κοινότητα.

4. Όλαι αι επίσημοι ραδιοφωνικαί και τηλεοπτικαί εκπομπαί γίνονται εις αμφοτέρας τας γλώσσας την ελληνικήν και την τουρκικήν και δεν συνυπολογίζονται εις την διάρκειαν των εκπομπών περί ων το παρόν άρθρον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 172

Η Δημοκρατία ευθύνεται δια πάσαν ζημιογόνον άδικον πράξιν ή παράλειψιν των υπαλλήλων ή αρχών της Δημοκρατίας εν τη ασκήσει των καθηκόντων αυτών ή κατ' επίκλησιν ασκήσεως των καθηκόντων αυτών. Νόμος θέλει καθορίσει τα περί της ευθύνης της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 173

1. Χωριστοί δήμοι θα δημιουργηθώσιν εις τας πέντε μεγαλυτέρας πόλεις της Δημοκρατίας, ήτοι την Λευκωσίαν, Λεμεσόν, Αμμόχωστον, Λάρνακα και Πάφον υπό των τούρκων κατοίκων αυτών, υπό τον όρον ότι ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας θέλουσιν εντός τεσσάρων ετών από της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος εξετάσει το ζήτημα, αν ο χωρισμός ούτος των δήμων των ειρημένων πόλεων θα συνεχισθή ή όχι.

2. Εις οιανδήποτε των ως άνω πόλεων το συμβούλιον του ελληνικού δήμου εκλέγεται υπό των ελλήνων εκλογέων της πόλεως, το δε συμβούλιον του τουρκικού δήμου εκλέγεται υπό των τούρκων εκλογέων της πόλεως.

3. Εις εκάστην των ως άνω πόλεων συνιστάται οργανισμός συντονισμού αποτελούμενος εκ δύο μελών εκλεγομένων υπό του συμβουλίου του ελληνικού δήμου, δύο μελών εκλεγομένων υπό του συμβουλίου του τουρκικού δήμου και ενός πρόεδρου εκλεγομένου κοινή συμφωνία υπό των δύο συμβουλίων των εν λόγω δήμων της πόλεως. Ο οργανισμός συντονισμού προνοεί περί πάσης εργασίας, ήτις απαιτείται να ενεργήται από κοινού, παρέχει εντός της πόλεως εις τους δημότας αμφοτέρων των δήμων υπηρεσίας ανατεθειμένας αυτώ κατόπιν συμφωνίας των συμβουλίων των δύο δήμων, και μεριμνά περί των θεμάτων, άτινα καθιστώσιν εις ωρισμένον βαθμόν αναγκαίαν την συνεργασίαν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 174

Εντός των ορίων οιασδήποτε εκ των ως άνω πόλεων ουδείς δημοτικός φόρος, φόρος ακινήτου ιδιοκτησίας, τέλος ή οιονδήποτε έτερον έσοδον επιβάλλεται, βεβαιούται ή εισπράττεται παρ' οιουδήποτε προσώπου υπό οιουδήποτε εκ των ως άνω δήμων, εάν το πρόσωπον τούτο δεν ανήκη εις την αυτήν προς την του ενδιαφερομένου δήμου κοινότητα, εξαιρουμένων:

(α) των τελών των καταβαλλομένων δια την χρήσιν δημοτικών αγορών, σφαγείων και ετέρων δημοτικών χώρων, απάντων κειμένων εντός της περιοχής, εν τη οποία το συμβούλιον ενός εκ των ως άνω δήμων οιασδήποτε των ειρημένων πόλεων ασκεί την αρμοδιότητα αυτού,

(β) των τελών δημοσίων θεαμάτων, των καταβλητέων εντός ακινήτων ή χώρων κειμένων εντός της περιοχής, εν τη οποία το συμβούλιον ενός εκ των ως άνω δήμων οιασδήποτε των ειρημένων πόλεων ασκεί την αρμοδιότητα αυτού, και

(γ) των τελών, άτινα κατόπιν συμφωνίας των δύο συμβουλίων των ως άνω δήμων οιασδήποτε των ειρημένων πόλεων καταβάλλονται δι' οιανδήποτε υπηρεσίαν παρεχομένη εις πρόσωπον μη ανήκον εις την κοινότητα του δήμου καθ' υπέρβασιν του μέτρου της συνήθως παρεχομένης υπό δήμου υπηρεσίας, άτινα πάντα καταβάλλονται εις το συμβούλιον του περί ου πρόκειται δήμου? εις την περίπτωσιν όμως καθ' ην οιαδήποτε υπηρεσία υπό μορφήν ελέγχου ή επιθεωρήσεως ως και υπηρεσία παρομοίας φύσεων παρέχεται υπό δήμου εις οιανδήποτε εκ των ειρημένων πόλεων εις πρόσωπον ανήκον εις την κοινότητα του ετέρου δήμου παν σχετικόν τέλος καταβάλλεται εις τον παρέχονται την υπηρεσίαν δήμον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 175

Ουδεμία άδεια χορηγείται υπό δήμου οιασδήποτε εκ των ειρημένων πόλεων εις πρόσωπον μη ανήκον εις την κοινότητα του δήμου τούτου, άδειαι όμως σχετικαί προς ακίνητα, χώρους ή οικοδομικάς εργασίας εντός της περιοχής, εν τη οποία δήμος οιασδήποτε των ειρημένων πόλεων ασκεί την αρμοδιότητα αυτού, εκδίδονται υπό του δήμου τούτου, εν σχέσει δε προς την εκδιδομένην άδειαν ο αυτός δήμος, ο οποίος εισπράττει τα καταβλητέα σχετικά τέλη, παρέχει πάσαν υπηρεσίαν ενεργεί πάσαν επίβλεψιν και πάντα έλεγχον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 176

Ουδέν εν τοις άρθροις 173 έως 178 συμπεριλαμβανομένοις δύναται να ερμηνευθή ως αποκλείον την έκδοσιν νόμου περί σχεδίου πόλεων εφαρμοζομένου εις οιονδήποτε εκ των ως άνω δήμων τηρουμένων των κάτωθι όρων:

(α) η καταρτίζουσα τα πολεοδομικά σχέδια αρχή δι' οιανδήποτε εκ των ειρημένων πόλεων αποτελείται εκ δεκαμελούς επιτροπής συντεθειμένης εξ επτά Ελλήνων και τριών Τούρκων,

(β) αι αποφάσεις της αρχής ταύτης λαμβάνονται δι' απολύτου πλειοψηφίας ουδεμία όμως απόφασις αφορώσα εις ελληνικόν δήμον λαμβάνεται, εάν η ως άνω πλειοψηφία δεν περιλαμβάνη τας ψήφους τουλάχιστον τεσσάρων Ελλήνων και ουδεμία απόφασις αφορώσα τουρκικόν δήμον λαμβάνεται εάν η ανωτέρω ειρημένη πλειοψηφία δεν περιλαμβάνει τας ψήφους τουλάχιστον δύο Τούρκων.

(γ) παν θέμα πολεοδομικής φύσεως οιασδήποτε των προμνησθεισών πόλεων ως και πας πολεοδομικός διακανονισμός ανήκουσιν εις την αποκλειστικήν αρμοδιότητα της εν λόγω αρχής.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 177

Τηρουμένων των διατάξεων των άρθρων 173 έως 178 συμπεριλαμβανομένων, έκαστος δήμος οιασδήποτε των ειρημένων πόλεων ασκεί την αρμοδιότητα και απάσας τας λειτουργίας αυτού εντός περιοχής, της οποίας τα όρια θα καθορισθώσι δι' έκαστον δήμον δια συμφωνίας του Προέδρου και του Αντιπροέδρου τα Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 178

Δια τας λοιπάς περιοχάς δέον να ληφθή ειδική πρόνοια δια την συγκρότησιν των οργάνων των δήμων επί τη βάσει του κανόνος της εν τω μέτρω του δυνατού αναλογικής εκπροσωπήσεως των δύο κοινοτήτων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΜΕΡΟΣ 13 Τελικαί Διατάξεις

ΑΡΘΡΟΝ 179

1. Τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 1Α, το Σύνταγμα είναι ο υπέρτατος νόμος της Δημοκρατίας.

2. Ουδείς νόμος ή απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων ή εκατέρας Κοινοτικής Συνελεύσεων ως και ουδεμία πράξις ή απόφασις ιουδήποτε οργάνου, αρχής ή προσώπου εν τη Δημοκρατία ασκούντος εκτελεστικήν εξουσίαν ή οιονδήποτε διοικητικόν λειτούργημα δύναται να είναι καθ' οιονδήποτε τρόπον αντίθετος ή ασύμφωνος προς οιανδήποτε των διατάξεων του Συντάγματος ή προς οποιαδήποτε υποχρέωση επιβάλλεται στη Δημοκρατία ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της ως κράτους μέλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 127(Ι)/2006

ΑΡΘΡΟΝ 180

1. Αμφότερα, το ελληνικόν και το τουρκικόν κείμενον του Συντάγματος, είναι πρωτότυπα και έχουσι το αυτό κύρος και την αυτήν νομική ισχύν.

2. Οιαδήποτε αντίφασις μεταξύ των δύο κειμένων του Συντάγματος επιλύεται υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου δι' αναφοράς εις το κείμενον του σχεδίου Συντάγματος το υπογραφέν εν τη Μικτή Συνταγματική Επιτροπή εν Λευκωσία την 6ην Απριλίου, 1960, ως και εν τω παραρτήματι τροποποιήσεων αυτού, το υπογραφέν την 6ην Ιουλίου, 1960, υπό αντιπροσώπων του Βασιλείου της Ελλάδος, της Τουρκικής Δημοκρατίας και της Ελληνικής και Τουρκικής κοινότητος, λαμβανομένου υπ' όψιν και του κειμένου των συμφωνιών Ζυρίχης της 11ης Φεβρουαρίου, 1959, και Λονδίνου της 19ης Φεβρουαρίου, 1959, κατά τε το γράμμα και πνεύμα αυτών.

3. Εν περιπτώσει ασαφείας, το Σύνταγμα ερμηνεύεται υπό του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου λαμβανομένου υπόψη και του κειμένου των συμφωνιών Ζυρίχης της 11ης Φεβρουαρίου, 1959, και Λονδίνου της 19ης Φεβρουαρίου, 1959, κατά τε το γράμμα και το πνεύμα αυτών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 181

Η συνθήκη εγγυήσεως της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητος και του Συντάγματος της Δημοκρατίας, ή συνομολογηθείσα μεταξύ της Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ελλάδος, της Τουρκικής Δημοκρατίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρεταννίας και Βορείου Ιρλανδίας ως και η συνθήκη στρατιωτικής συμμαχίας ή συνομολογηθείσα μεταξύ της Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ελλάδος και της Τουρκικής Δημοκρατίας, τα κείμενα των οποίων είναι προσηρτημένα τω παρόντι Συντάγματι ως παραρτήματα Ι και ΙΙ κέκτηνται συνταγματική ισχύν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 182

1. Τα άρθρα ή τα μέρη των άρθρων του Συντάγματος τα περιλαμβανόμενα εν των συνημμένω τω παρόντι παραρτήματα ΙΙΙ, ενσωματωθέντα εις το Σύνταγμα εκ της συμφωνίας Ζυρίχης της 11ης Φεβρουαρίου, 1959, αποτελούσι θεμελιώδη άρθρα του Συντάγματος και δεν δύνανται, καθ' οιονδήποτε τρόπον, να τροποποιηθώσι δια μεταβολής, προσθήκης ή καταργήσεως.

2. Τηρουμένων των διατάξεων της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου πάσα διάταξις του Συντάγματος δύναται να τροποποιηθή δια μεταβολής, προσθήκης ή καταργήσεως ως εν τη Τρίτη παραγράφω του παρόντος άρθρου ορίζεται.

3. Δια την ψήφισιν οιουδήποτε νόμου περί τροποποιήσεως απαιτείται πλειοψηφία περιλαμβάνουσα τουλάχιστον τα δύο τρίτα του όλου αριθμού των εις την ελληνικήν κοινότητα ανηκόντων βουλευτών και τουλάχιστον τα δύο τρίτα του όλου αριθμού των εις την τουρκική κοινότητα ανηκόντων βουλευτών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 183

1. Εν περιπτώσει πολέμου ή ετέρου δημοσίου κινδύνου απειλούντος την ύπαρξιν της Δημοκρατίας ή οιονδήποτε τμήμα αυτής το Υπουργικόν Συμβούλιον κέκτηται την εξουσίαν να προκηρύξη δι' αποφάσεως αυτού την κήρυξιν καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης' ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, όμως, ιδία εκάτερος ή από κοινού έχουσι δικαίωμα αρνησικυρίας οιασδήποτε τοιαύτης αποφάσεως ασκούμενον εντός τεσσαράκοντα οκτώ ωρών από της ημέρας, καθ' ην η απόφασις εκοινοποιήθη εις το γραφείον εκατέρου.

2. Πάσα τοιαύτη προκήρυξις καθορίζει τα άρθρα του Συντάγματος, άτινα αναστέλλονται, καθ' όλην την διάρκειαν της καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης' μόνον όμως τα κάτωθι αναφερόμενα άρθρα του Συντάγματος δύνανται να ανασταλώσι δια της προκηρύξεως: το άρθρον 7, μόνον καθ' όσον αφορά εις θάνατον προκληθέντα εκ θεμιτής πολεμικής ενεργείας, η δευτέρα και τρίτη παράγραφος του άρθρου 10, τα άρθρα 11, 13, 16, 17, 19, 21, το εδάφιον (δ) της ογδόης παραγράφου του άρθρου 23 και τα άρθρα 25 και 27.

3. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδουσι παραχρήμα δια δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας την προκήρυξιν, εκτός εάν ιδία εκάτερος ή από κοινού έχωσιν ασκήσει το δικαίωμα της αρνησικυρίας, ως εν τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου ορίζεται.

4. Προκήρυξις εκδοθείσα συμφώνως ταις ανωτέρω διατάξεσι του παρόντος άρθρου κατατίθεται αμέσως ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων. Εάν η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν διατελή εν συνόδω, συγκαλείται αύτη ίνα αποφασισθή όσον οιόν τε ταχύτερον περί τούτου.

5. Η Βουλή των Αντιπροσώπων δικαιούται να απορρίψη ή εγκρίνη την προκήρυξιν περί κηρύξεως καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης. Εν περιπτώσει απορρίψεως ή προκήρυξις περί κηρύξεως καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης δεν έχει ουδεμίαν νομική ισχύν. Εν περιπτώσει εγκρίσεως ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδουσι παραχρήμα δια δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα ης Δημοκρατίας την απόφασιν της Βουλής των Αντιπροσώπων.

6. Η προκήρυξις περί κηρύξεως καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης παύει να ισχύη άμα τη παρελεύσει δύο μηνών από της εγκρίσεως αυτής υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων, εκτός εάν η Βουλή των Αντιπροσώπων τη αιτήσει του Υπουργικού Συμβουλίου αποφασίση να παρατείνη την διάρκειαν της καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης, οπότε ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας ιδία εκάτερος ή από κοινού έχουσι δικαίωμα αρνησικυρίας της αποφάσεως περί παρατάσεως της διαρκείας τα καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης ασκούμενον συμφώνως τω άρθρω 50.

7. (1) Παρά τας διατάξεις του Συντάγματος, εφ' όσον χρόνον ισχύει προκήρυξις περί κηρύξεως καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης, το Υπουργικόν Συμβούλιον κρίνον ότι απαιτείται άμεσος ενέργεια εκδίδει διατάγματα αυστηρώς συναρτώμενα προς την κατάστασιν εκτάκτου ανάγκης έχοντα ισχύν νόμου και υποκείμενα εις το δικαίωμα αρνησικυρίας του Προέδρου και του Αντιπροέδρου ενεργούντων εκατέρου ιδία ή από κοινού, συμφώνως τω άρθρω 57.

(2) Εάν δεν ασκηθή συμφώνως τω πρώτω εδαφίω της παρούσης παραγράφου δικαίωμα αρνησικυρίας, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδουσι παραχρήμα δια δημοσιεύσεως εις την επίσημον εφημερίδα της Δημοκρατίας τα ειρημένα διατάγματα.

(3) Τα ανωτέρω διατάγματα αποβάλλουσι την ισχύν αυτών άμα τη λήξει της καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης, εφ' όσον δεν θα έχωσιν ανακληθή ενωρίτερον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 184

1. Οσάκις διάταγμα εκδοθέν συμφώνως τω εδαφίω (2) της εβδόμης παραγράφου του άρθρου 183 επιτρέπει την επιβολήν προληπτικής προσωπικής κρατήσεως

(α) η αρχή, τη διαταγή της οποίας κρατείται οιονδήποτε πρόσωπον κατ' εφαρμογήν του διατάγματος, δέον όσον οιόν τε ταχύτερον να πληροφορήση τον κρατούμενον περί των λόγων της κρατήσεως αυτού και, τηρουμένων των διατάξεων της τρίτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, περί των ισχυρισμών ως προς α πραγματικά γεγονότα εφ' ων βασίζεται η διαταγή και να παράσχη αυτώ την ευχέρειαν υποβολής, όσον οιόν τε ταχύτερον, αντιρρήσεων κατά της διαταγής κρατήσεως, και

(β) ουδείς πολίτης κρατείται εις εκτέλεσιν διατάγματος επί χρόνον υπερβαίνοντα τον ένα μήνα, εκτός εάν γνωμοδοτικόν συμβούλιον συντεθειμένον, ως εν τη Δευτέρα παραγράφω του παρόντος άρθρου ορίζεται, μετ' εξέτασιν των υποβληθεισών συμφώνως τω εδαφίω (α) της παρούσης παραγράφου υπό του κρατουμένου αντιρρήσεων γνωμοδοτή προ της παρελεύσεως του μηνός ότι θεωρεί υφιστάμενον ικανόν λόγον δικαιολογούντα την κράτησιν.

2. Γνωμοδοτικόν συμβούλιον καθιστάμενον δια την εφαρμογήν του παρόντος

3. άρθρου συντίθεται εξ ενός προέδρου διοριζομένου από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας και επιλεγομένου εκ προσώπων τελούντων ή διατελεσάντων δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου ή κεκτημένων τα προσόντα προς διορισμόν αυτών ως δικαστών του Δικαστηρίου τούτου και εκ δύο ετέρων μελών διοριζομένων από κοινού υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, αφού προηγουμένως συμβουλευθώσι τον πρόεδρον του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

4. Το παρόν άρθρον δεν επιβάλλει εις οιανδήποτε αρχήν να αποκαλύψη γεγονότα, ων η αποκάλυψις κατά την κρίσιν αυτής θα ήτο αντίθετος προς το εθνικόν συμφέρον.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 185

1. Το έδαφος της Δημοκρατίας είναι ενιαίον και αδιαίρετον.

2. Η καθολική ή μερική ένωσις της Κύπρου μεθ' οιουδήποτε άλλου κράτους ή η χωριστική ανεξαρτησία αποκλείονται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 186

1. Εν τω Συντάγματι, πλην εάν ορίζηται ρητώς άλλως ή εάν εκ της εν δεδομένη αλληλουχία χρήσεως όρου τινός προκύπτει άλλο τι –

(α) "Κοινότης" σημαίνει την ελληνικήν ή την τουρκική κοινότητα, το "δικαστήριον" συμπεριλαμβάνει και πάντα δικαστήν αυτού, "Έλλην" είναι ο ανήκων εις την ελληνικήν κοινότητα, ως εν άρθρω 2 ορίζεται, "νόμος" σημαίνει νόμον της Δημοκρατίας, οσάκις ο όρος χρησιμοποιείται εν σχέσει προς περίοδον χρόνου επομένην της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος, το "πρόσωπον" συμπεριλαμβάνει πάσαν εταιρείαν, συνεταιρισμόν, ένωσιν, σωματείον, ίδρυμα ή οργάνωσιν προσώπων, μετά ή άνευ νομικής προσωπικότητος, "Δημοκρατία" σημαίνει την Δημοκρατίαν της Κύπρου· "Τούρκος" ή "τουρκικός" είναι ο ανήκων εις την τουρκικήν κοινότητα, ως εν άρθρω 2 ορίζεται,

(β) λέξεις δηλούσαι το αρσενικόν γένος συμπεριλαμβάνουσι το θηλυκόν γένος και λέξεις εις τον ενικόν αριθμόν συμπεριλαμβάνουσι τον πληθυντικόν και τανάπαλιν.

2. Εις ας περιπτώσεις το Σύνταγμα παρέχει εξουσίαν προς έκδοσιν πάσης φύσεως διαταγμάτων, κανονισμών διοικήσεως ή διαχειρίσεως και οιωνδήποτε οδηγιών, η εξουσία αύτη δέον να ερμηνεύηται ως περιλαμβάνουσα και εξουσίαν καθ' όμοιον τρόπον ασκουμένην, προς τροποποίησιν ή ανάκλησιν οιουδήποτε των ειρημένων διαταγμάτων, κανονισμών ή οδηγιών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Μεταβατικαί Διατάξεις

ΑΡΘΡΟΝ 187

1. Οι εκλεγέντες -

(α) ως πρώτος Πρόεδρος ή Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας,

(β) ως βουλευταί ή ως μέλη εκατέρας Κοινοτικής Συνελεύσεως, συμφώνως προς τας διατάξεις οιουδήποτε νόμου ισχύοντος αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος θεωρούνται ότι είναι οι νομίμως κατά την έννοιαν των διατάξεων του Συντάγματος εκλεγέντες αντιστοίχως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, βουλευταί και μέλη των Κοινοτικών Συνελεύσεων.

2. Πάντες οι εκλογικοί νόμοι και κανονισμοί, ων η ισχύς έληξεν αυτοδικαίως κατά την ημερομηνίαν ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος, θέλουσιν εξακολουθήσει να ισχύωσι, μέχρις ου ψηφισθή νέος εκλογικός νόμος υπό της Βουλής των Αντιπροσώπων ή υφ' οιασδήποτε Κοινοτικής Συνελεύσεως αναλόγως της περιπτώσεως, εν πάση περιπτώσει όμως ουχί πέραν των δέκα οκτώ μηνών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος. Η παράτασις αύτη της ισχύος αφορά εις πάσαν αναπληρωματική εκλογήν διενεργουμένην προς πλήρωσιν διαρκούσης της ειρημένης χρονικής περιόδου, κενουμένου λειτουργήματος του Προέδρου της Δημοκρατίας ή του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας ή αξιώματος βουλευτού ή θέσεως μέλους Κοινοτικής Συνελεύσεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 188

1. Τηρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος και των ακολουθουσών διατάξεων του παρόντος άρθρου, πας κατά την ημερομηνίαν της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος ισχύων νόμος θέλει εξακολουθήσει να ισχύη κατά την ρηθείσαν ημερομηνίαν και μετ' αυτήν, μέχρις ου τροποποιηθή, δια μεταβολής, προσθήκης ή καταργήσεως δι' οιουδήποτε νόμου ή κοινοτικού τοιούτου ψηφιζομένου κατά το Σύνταγμα, από δε της ημερομηνίας ταύτης θα ερμηνεύηται και θα εφαρμόζηται προσαρμοζόμενος, καθ' ο μέτρον είναι αναγκαίον, προς το Σύνταγμα.

2. Επιφυλασσομένης πάσης διαφόρου ρυθμίσεως εν ταις μεταβατικαίς διατάξεσιν ουδεμία διάταξις τοιούτου νόμου αντικειμενική ή ασύμφωνος προς οιανδήποτε διάταξιν του Συντάγματος και ουδείς νόμος, δι' ον απαιτείται κατά το άρθρον 78 χωριστή πλειοψηφία, θα εξακολουθήση να ισχύη· οι νόμοι όμως οι αφορώντες εις τους δήμους θα εξακολουθήσωσιν ισχύοντες επί χρονικόν διάστημα εξ μηνών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος, οιοσδήποτε δε νόμος επιβάλλων φόρους ή τέλη θα εξακολουθήση ισχύων μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου, 1960.

3. Δι' οιονδήποτε τοιούτον νόμον διατηρούμενος εν ισχύϊ συμφώνως τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου, ισχύουσι τα ακόλουθα, εκτός εάν εκ της χρήσεως όρου εν δεδομένη τινί αλληλουχία προκύπτει διάφορον τι:

(α) οιαδήποτε μνεία της αποικίας της Κύπρου ή του «Στέμματος» ερμηνεύεται εν σχέσει προς οιανδήποτε χρονικήν περίοδον αρχομένην από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος και εφεξής ως σημαίνουσα την Δημοκρατίαν,

(β) οιαδήποτε μνεία του Κυβερνήτου ή του Κυβερνήτου εν Συμβουλίω ερμηνεύεται, εν σχέσει προς οιανδήποτε τοιαύτην χρονική περίοδον, ως σημαίνουσα τον Πρόεδρον και τον Αντιπρόεδρον της Δημοκρατίας συμφώνως ταις ρηταίς διατάξεσι του Συντάγματος ιδία εκάτερον ή από κοινού, την Βουλήν των Αντιπροσώπων προκειμένου περί θεμάτων σχετικών προς άσκησιν νομοθετικής εξουσίας, εξαιρουμένων των θεμάτων των ρητώς υπαχθέντων εις τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις, τας Κοινοτικάς Συνελεύσεις προκειμένου περί παντός θέματος υπαγομένου συμφώνως τω Συντάγματι εις την αρμοδιότητα αυτών και το Υπουργικόν Συμβούλιον προκειμένου περί θεμάτων σχετικών προς άσκησιν της εκτελεστικής εξουσίας,

(γ) οιαδήποτε μνεία του διοικητικού γραμματέως ή του δημοσιονομικού γραμματέως ερμηνεύεται, εν σχέσει προς οιανδήποτε τοιαύτην χρονική περίοδον, ως σημαίνουσα το υπουργείον ή την ανεξάρτητον υπηρεσίαν της Δημοκρατίας εις ην το γε νυν έχον έχουσιν ανατεθή τα θέματα, εφ ων ήσαν αρμόδιοι οι ως άνω γραμματείς,

(δ) οιαδήποτε μνεία του γενικού εισαγγελέως ή του αντιεισαγγελέως ερμηνεύεται εν σχέσει προς οιανδήποτε τοιαύτην χρονική περίοδον ως σημαίνουσα αντιστοίχως τον γενικόν εισαγγελέα της Δημοκρατίας ή τον βοηθόν γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας, και

(ε) οιαδήποτε μνεία οιουδήποτε ετέρου προσώπου κατέχοντες δημόσιον αξίωμα ή θέσιν ή οιασδήποτε αρχής ή οιουδήποτε οργανισμού ερμηνεύεται εν σχέσει προς οιανδήποτε τοιαύτην χρονικήν περίοδον ως σημαίνουσα τον αντίστοιχον δημόσιον υπάλληλον ή την αντίστοιχον αρχήν ή υπηρεσίαν ή τον αντίστοιχον οργανισμόν της Δημοκρατίας.

4. Οιονδήποτε δικαστήριον της Δημοκρατίας εφαρμόζον τας διατάξεις οιουδήποτε νόμου, διατηρουμένου εν ισχύϊ συμφώνως τη πρώτη παραγράφω του παρόντος άρθρου, εξακολουθεί να εφαρμόζη αυτόν εν σχέσει προς οιανδήποτε τοιαύτην χρονική περίοδον μετά των αναγκαίων προσαρμογών προς συμμόρφωσιν αυτού προς τας διατάξεις του Συντάγματος περιλαμβανομένων και των μεταβατικών διατάξεων αυτού.

5. Εν τω παρόντι άρθρω-

(α) ο όρος «νόμος» περιλαμβάνει πάσαν διοικητικήν πράξιν καταρτισθείσαν δυνάμει του νόμου τούτου προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος.

(β) ο όρος «προσαρμογή» περιλαμβάνει τροποποίησιν, ευθυγράμμισιν και κατάργησιν.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 189

Παρά τας διατάξεις του άρθρου 3 και δια χρονική περίοδον πέντε ετών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος-

(α) άπαντες οι κατά το άρθρον 188 διατηρούμενοι εν ισχύϊ νόμοι δύνανται να παραμείνωσιν εις την αγγλικήν γλώσσαν, και

(β) η αγγλική γλώσσα δύναται να είναι εν χρήσει εις πάσαν διαδικασίαν ενώπιον οιουδήποτε δικαστηρίου της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 190

1. Τηρουμένων των επομένων διατάξεων του παρόντος άρθρου παν δικαστήριον υφιστάμενον αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος, θα εξακολουθή παρά τας διατάξεις του Συντάγματος να λειτουργή ως μέχρι τούδε, αλλ' υπό συγκρότησιν, συνάδουσαν κατά το δυνατόν προς τας διατάξεις του Συντάγματος από της ειρημένης ημερομηνίας και μέχρις ου ψηφισθή νέος νόμος περί συγκροτήσεως των δικαστηρίων της Δημοκρατίας, πάντως όμως ουχί πέραν των τεσσάρων μηνών από της ημερομηνίας ταύτης. Εκκρεμείς όμως ακροαματικαί διαδικασίαι, πολιτικαί ή ποινικαί, αίτινες κατά την ημερομηνίαν ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος είχον μερικώς συμπληρωθή, συνεχίζονται και περαιούνται ενώπιον του παρ' ω εκκρεμούσι δικαστηρίου συγκεκροτημένου ως πρότερον ανεξαρτήτως οιασδήποτε διατάξεως του Συντάγματος.

2. Παρά τας διατάξεις του Συντάγματος και μέχρις ου οργανωθή το δι' αυτού καθιδρυόμενον Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον και επί χρονικήν περίοδον μη υπερβαίνουσαν τους τρεις μήνας από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος, το πρωτόκολλον του Ανωτάτου Δικαστηρίου θα λειτουργή και ως πρωτόκολλον του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου.

3. Το πρωτόκολλον του Ανωτάτου Δικαστηρίου θα λειτουργή ως πρωτόκολλον και του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου εν σχέσει προς παν θέμα, περιλαμβανομένης και της προσφυγής, μέχρις ου συγκροτηθή το Δικαστήριον τούτο' η συγκρότησις του Δικαστηρίου θα πραγματοποιηθή ουχί βραδύτερον των τριών μηνών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος.

4. Δια τον υπολογισμόν οιασδήποτε προθεσμίας εν σχέσει προς προσφυγήν τινα ενώπιον του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου κατά τας διατάξεις του Συντάγματος, δεν συνυπολογίζεται ο χρόνος από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος μέχρι της κατά τα ανωτέρω συγκροτήσεως του Δικαστηρίου.

5. Το υφιστάμενον αμέσως προς της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος Ανώτατον Δικαστήριον θεωρείται, μέχρι της συγκροτήσεως του Ανωτάτου Δικαστηρίου συμφώνως ταις διατάξεσι του Συντάγματος, ότι αποτελεί το κατά το Σύνταγμα καθιδρυόμενον Ανώτατον Δικαστήριον. Η συγκρότησις του κατά το Σύνταγμα Ανωτάτου Δικαστηρίου θα γίνη ουχί βραδύτερον των τριών μηνών από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος? η μνεία όμως του αρχιδικαστού θα σημαίνη το αρχαιότερον μέλος του Δικαστηρίου και το υφιστάμενον Ανώτατον Δικαστήριον θα θεωρήται ως εγκύρως συγκεκροτημένον διαρκούσης της ειρημένης χρονικής περιόδου ανεξαρτήτως της ελαττώσεως των μελών αυτού κάτω του αριθμού των τεσσάρων.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 191

Οιαδήποτε διαδικασία εκκρεμούσα κατά την ημερομηνίαν ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος εν τη οποία ο γενικός εισαγγελεύς εν ονόματι της Κυβερνήσεως της αποικίας της Κύπρου ή οιουδήποτε τμήματος ή υπαλλήλου αυτής είναι διάδικος θα συνεχίζηται κατά την ημερομηνίαν ταύτην και εφεξής, υποκαθισταμένης ως διαδίκου της Δημοκρατίας ή της αντιστοίχου υπηρεσίας ή του υπαλλήλου αυτής.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 192

1. Επιφυλασσομένης πάσης ετέρας διατάξεως του Συντάγματος, παν πρόσωπον, όπερ αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος κατέχει θέσιν ή αξίωμα εν τη δημοσία υπηρεσία, δικαιούται να τύχη μετά την ημερομηνίαν ταύτην των αυτών όρων υπηρεσίας, των δι' αυτό ισχυόντων προ της ημερομηνίας ταύτης. Οι τοιούτοι όροι δεν δύνανται να μεταβληθώσι δυσμενώς δι' αυτόν διαρκούσης της συνεχίσεως της υπηρεσίας αυτού εν τη δημοσία υπηρεσία της Δημοκρατίας κατά την ειρημένην ημερομηνίαν ή εφεξής.

2. Επιφυλασσομένων των διατάξεων της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, οι δικασταί του Ανωτάτου Δικαστηρίου πλην του αρχιδικαστού και οι δικασταί και ειρηνοδίκαι ή πταισματοδίκαι των κατωτέρων δικαστηρίων, κατέχοντες τα αξιώματα ή τας θέσεις αυτών αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος θέλουσιν εξακολουθήσει κατέχοντες, παρά τας διατάξεις των άρθρων 153 και 157, τα αντίστοιχα αξιώματα ή θέσεις αυτών, ως εάν είχον διορισθή εις τας θέσεις ή τα αξιώματα αυτών κατά τας διατάξεις των άρθρων τούτων και δη, μέχρις ου λάβουν χώραν διορισμοί συμφώνως ταις διατάξεσι των ειρημένων άρθρων, και κατ' ακολουθίαν εφαρμόζονται ως προς τούτους αι διατάξεις του Συντάγματος.

3. Εάν ο κατέχων θέσιν ή αξίωμα τι εκ των εν τη πρώτη και Δευτέρα παραγράφω του παρόντος άρθρου αναφερομένων δεν διορισθή εν τη δημοσία υπηρεσία της Δημοκρατίας, δικαιούται, διατηρομένων των ισχυόντων περί αυτού όρων υπηρεσίας, να τύχη δικαίας αποζημιώσεως ή συντάξεως βάσει των περί συντάξεως εν περιπτώσει καταργήσεως της θέσεως ή αξιώματος διατάξεων, επιλεγομένης της επωφελεστέρας μεταξύ των δύο τοιούτων και καταβαλλομένης εκ του δημοσίου ταμείου της Δημοκρατίας.

4. Μη επηρεαζομένης της ισχύος της πέμπτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, πας κατέχων θέσιν εκ των εν τη πρώτη και τη Δευτέρα παραγράφω αναφερομένων, υπαγομένην κατ' εφαρμογήν του Συντάγματος εις την αρμοδιότητα Κοινοτικής Συνελεύσεως δύναται, εάν επιθυμή τούτο, να παραιτηθή των συμφώνως τη Τρίτη παραγράφω του παρόντος άρθρου δικαιωμάτων αυτού και να επιλέξη υπηρεσίαν υπαγομένην εις Κοινοτικήν Συνέλευσιν. Εν τοιαύτη περιπτώσει ο κάτοχος της ειρημένης θέσεως ή αξιώματος δικαιούται να λάβη παρά της Δημοκρατίας οιονδήποτε επίδομα λόγω αποχωρήσεως εκ της υπηρεσίας, σύνταξιν, πρόσθετον χορήγημα ή άλλο παρόμοιον ωφέλημα, του οποίου θα εδικαιούτο συμφώνως τω ισχύοντι αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος νόμω και δη αναφορικώς προς περίοδον χρόνου υπηρεσίας προ της ειρημένης ημερομηνίας, εάν η περίοδος αύτη καθ' εαυτήν ή ομού μεθ' οιασδήποτε περιόδου χρόνου υπηρεσίας υπαγομένης εις Κοινοτική Συνέλευσιν παρείχεν αυτώ το δικαίωμα, συμφώνως τω μνημονευθέντι νόμω, απολήψεως οιουδήποτε τοιούτου ωφελήματος.

5. Πας εκπαιδευτικός, όστις αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος ετέλει εν ενεργώ διδακτική υπηρεσία και ελάμβανεν αντιμισθίαν καταβαλλομένην εκ του δημοσίου ταμείου της αποικίας της Κύπρου και του οποίου η θέσις κατ' εφαρμογήν του Συντάγματος υπάγεται εις την αρμοδιότητα Κοινοτικής Συνελεύσεως, δικαιούται να λάβη παρά της Δημοκρατίας οιονδήποτε επίδομα λόγω αποχωρήσεως εκ της υπηρεσίας, σύνταξιν, πρόσθετον χορήγημα ή έτερον παρόμοιον ωφέλημα του οποίου θα εδικαιούτο συμφώνως τω ισχύοντι προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος νόμω και δη αναφορικώς προς περίοδον χρόνου υπηρεσίας προ τα ειρημένης ημερομηνίας, εάν η περίοδος αύτη καθ' εαυτήν ή ομού μεθ' οιασδήποτε περιόδου υπηρεσίας υπαγομένης εις Κοινοτικήν Συνέλευσιν παρείχεν αυτώ το δικαίωμα, συμφώνως τω μνημονευθέντι νόμω, απολήψεως οιουδήποτε τοιούτου ωφελήματος.

6. Πας όστις αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος ήτο δημόσιος υπάλληλος της αποικίας της Κύπρου, και ευρίσκετο επ' αδεία λόγω αποχωρήσεως εκ της υπηρεσίας ή υπό μετάθεσιν εκ της υπηρεσίας εις οιανδήποτε ετέραν υπηρεσίαν εκτός της τοιαύτης της Δημοκρατίας, θα δικαιούται των αυτών όρων υπηρεσίας οίτινες υπό τας αυτάς συνθήκας θα ισχύουν ως προς αυτόν προ της ειρημένης ημερομηνίας, αδιακρίτως του εάν είναι ή όχι υπήκοος της Δημοκρατίας, οι δε όροι υπηρεσίας ούτοι δεν επιτρέπεται να μεταβληθώσι δυσμενώς δι' αυτόν.

7. Εν τω παρόντι άρθρω οι κάτωθι όροι έχουσι την έναντι αυτών σημειουμένην έννοιαν:

(α) «δημόσια υπηρεσία» εν σχέσει προς τον προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος χρόνον σημαίνει υπηρεσίαν υποκειμένην εις την Κυβέρνησιν της αποικίας της Κύπρου, εν σχέσει δε προς υπηρεσίαν μετά την ημερομηνίαν ταύτην σημαίνει πολιτικήν υπηρεσίαν, υποκειμένην εις την Κυβέρνησιν της Δημοκρατίας και περιλαμβάνει υπηρεσίαν εν τοις σώμασιν ασφαλείας της Δημοκρατίας.

(β) οι «όροι υπηρεσίας» περιλαμβάνουν επιφερομένων των αναγκαίων προσαρμογών συμφώνως ταις διατάξεσι του Συντάγματος, τα αφορώντα εις την αντιμισθίαν, άδειαν, παύσιν ή αποχώρησιν, σύνταξιν, πρόσθετα χορηγήματα ή άλλα παρόμοια επιδόματα.

8. Επιφυλασσομένων των διατάξεων της έκτης παραγράφου του παρόντος άρθρου ουδέν εκ των εν τω παρόντι άρθρω διαλαμβανομένων εφαρμόζεται προκειμένου περί οιουδήποτε, όστις δεν είναι υπήκοος της Δημοκρατίας.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 193

Πας όστις αμέσως προ της ημερομηνίας της ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος ελάμβανεν εκ του δημοσίου ταμείου της αποικίας της Κύπρου περιλαμβανομένου του ταμείου συντάξεων χηρών και ορφανών οιανδήποτε σύνταξιν ή έτερον επίδομα λόγω αποχωρήσεως εκ της υπηρεσίας θα εξακολουθή από της ημερομηνίας της ισχύος του Συντάγματος λαμβάνων την σύνταξιν ή το επίδομα λόγω αποχωρήσεως εκ της υπηρεσίας εκ του δημοσίου ταμείου της Δημοκρατίας, υπό τας προϋποθέσεις και τους όρους τους ισχύοντας περί των συντάξεων ή των ετέρων ειρημένων επιδομάτων αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος ή υπό προϋποθέσεις και όρους θεσπιζομένους μεταγενεστέρως, ουχί όμως ολιγώτερον ευμενείς δια τον δικαιούχον και εφαρμοζομένους εις την περίπτωσιν αυτού.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 194

Το επί συντάξεως εκ του ταμείου συντάξεων χηρών και ορφανών δικαίωμα οιουδήποτε προσώπου από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος και εφεξής θα εξακολουθή να υπόκειται εις τας προϋποθέσεις και τους όρους συνταξιοδοτήσεως τους ισχύοντας αμέσως προ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος, δεν δύνανται δε να μεταβληθώσιν ούτοι δυσμενώς δι' οιονδήποτε πρόσωπον, εφ' όσον χρόνον υφίσταται δικαίωμα αυτού επί της συντάξεως.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 195

Παρά τα οριζόμενα εν τω Συντάγματι οι εκλεγέντες ως πρώτος Πρόεδρος της Δημοκρατίας και ως πρώτος Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, οίτινες δυνάμει του άρθρου 187 αναγνωρίζονται ως πρώτος Πρόεδρος και ως πρώτος Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, πριν ή εγκατασταθώσιν εις το λειτούργημα αυτών ή μετά την τοιαύτην εγκατάστασιν, ως εν άρθρω 42 ορίζεται, έχουσι και θεωρούνται ότι έσχον, από κοινού, το αποκλειστικόν δικαίωμα και την εξουσίαν να υπογράψωσι και συνομολογήσωσιν εν ονόματι της Δημοκρατίας την συνθήκην εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου, μεταξύ της Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ελλάδος, της Δημοκρατίας της Τουρκίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρεταννίας και Βορείου Ιρλανδίας, ομού μετά των ανταλλαγών διακοινώσεων των συνταχθεισών προς υπογραφήν μετά της συνθήκης ταύτης και την συνθήκην εγγυήσεως της ανεξαρτησίας, εδαφικής ακεραιότητας και του Συντάγματος της Δημοκρατίας, μεταξύ της Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ελλάδος, της Δημοκρατίας της Τουρκίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρεταννίας και Βορείου Ιρλανδίας, την συνθήκην στρατιωτικής συμμαχίας μεταξύ της Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ελλάδος και της Δημοκρατίας της Τουρκίας και την συμφωνίαν μεταξύ της Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Ελλάδος και της Δημοκρατίας της Τουρκίας περί εφαρμογής της μεταξύ των Κρατών τούτων συναφθείσης συνθήκης συμμαχίας και αι συνθήκαι, αι συμφωνίαι και αι ανταλλαγείσαι διακοινώσεις αύται θα συνομολογηθώσιν ούτω εγκύρως εν ονόματι της Δημοκρατίας, και τιθέμεναι εν ισχύϊ καθίστανται δεσμευτικαί από της ημερομηνίας της κατά τα ανωτέρω υπογραφής αυτών.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 196

Η θητεία των πρώτων Κοινοτικών Συνελεύσεων άρχεται από της ημερομηνίας της ενάρξεως ισχύος του Συντάγματος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 197

1. Πάσα αμέσως προ της ημερομηνίας της ισχύος του Συντάγματος υπέρ οιουδήποτε σχολείου ή οργανισμού ή ιδρύματος, υπαγομένου δυνάμει των διατάξεων του Συντάγματος εις την αρμοδιότητα Κοινοτικής Συνελεύσεως ή δια λογαριασμόν αυτού ή ως καταπίστευμα υπέρ αυτού κατεχομένη κινητή ή ακίνητος ιδιοκτησία ή οιονδήποτε δικαίωμα ή συμφέρον επ' αυτής, είτε ανήκουσα εις την Κυβέρνησιν της αποικίας της Κύπρου ή εις οιονδήποτε οργανισμόν ή έτερον πρόσωπον, είτε εγγεγραμμένη επ' ονόματι αυτών, από της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος το Συντάγματος μεταβιβάζεται και παραδίδεται εις την κατοχήν των προσώπων, αρχών ή οργανισμών ους ο νόμος της οικείας Κοινοτικής Συνελεύσεως θέλει ορίσει, τηρουμένων των προϋποθέσεων και των όρων ους θέλει θεσπίσει ο νόμος ούτος. Ο τοιούτος νόμος όμως δεν δύναται να ορίση ότι οιαδήποτε τοιαύτη ιδιοκτησία θα μεταβιβασθή εις αυτήν ταύτην την Κοινοτικήν Συνέλευσιν ή θα παραδοθή εις την κατοχήν αυτής ταύτης της Κοινοτικής Συνελεύσεως.

2. Ουδέν εκ των εν τω παρόντι άρθρω διαλαμβανομένων δύναται να ισχύση προκειμένου περί κληροδοτημάτων ή άλλων δωρεών διοικουμένων υπό διαχειριστών ή προκειμένου περί οιουδήποτε βακουφίου, και αφορώντων εις εκπαιδευτικούς σκοπούς.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 198

1. Αι επόμεναι διατάξεις ισχύουσι, μέχρις ου ψηφισθή νόμος περί ιθαγενείας περιλαμβάνων τας διατάξεις ταύτας:

(α) παν θέμα αναφερόμενον εις την ιθαγένειαν διέπεται υπό των διατάξεων του παραρτήματος Δ της συνθήκης εγκαθιδρύσεως, και

(β) ο γεννώμενος εν Κύπρω κατά την ημερομηνίαν ενάρξεως της ισχύος του Συντάγματος ή μετ' αυτήν αποκτά δια της γεννήσεως την ιθαγένειαν της Δημοκρατίας, εάν ο πατήρ αυτού είχεν αποκτήσει την ιθαγένειαν της Δημοκρατίας, κατά την ημερομηνίαν ταύτην ή θα απέκτα τοιαύτην ιθαγένειαν δυνάμει των διατάξεων του παραρτήματος Δ της συνθήκης εγκαθιδρύσεως, εάν δεν είχεν αποθάνει.

2. Εν τω παρόντι άρθρω «συνθήκη εγκαθιδρύσεως» σημαίνει την συνθήκην μεταξύ της Δημοκρατίας της Κύπρου, του Βασιλείου της Ελλάδος, της Δημοκρατίας της Τουρκίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρεταννίας και Βορείου Ιρλανδίας, την αναφερομένην εις την εγκαθίδρυσιν της Δημοκρατίας της Κύπρου.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΡΘΡΟΝ 199

1. Η Τουρκική Κοινοτική Συνέλευσις δικαιούται όπως εισπράξη παρά της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρεταννίας και Βορείου Ιρλανδίας τα εν ταις ανταλλαγείσαις διακοινώσεσι μεταξύ του Κυβερνήτου της αποικίας της Κύπρου εκ μέρους της κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου και αντιπροσώπων της Τουρκικής κοινότητος της Κύπρου αίτινες συνετάχθησαν προς υπογραφήν κατά την 6ην Ιουλίου 1960 αναφερόμενα ποσά.

2. Ουδεμία των προβλέψεων του παρόντος άρθρου δύναται να ερμηνευθή ως περιορίζουσα το δικαίωμα εκατέρας των δύο κοινοτήτων επί τη βάσει του Συντάγματος.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι (Άρθρον 181)

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ (Εν μεταφράσει εκ του αυθεντικού αγγλικού και γαλλικού κειμένου)

Η Δημοκρατία της Κύπρου αφ' ενός και η Ελλάς, η Τουρκία και το Ηνωμένον Βασίλειον της Μεγάλης Βρεττανίας και της Βορείου Ιρλανδίας αφ' ετέρου-Ι. έχουσαι υπ' όψιν ότι η αναγνώρισις και η διατήρησις της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητος και της ασφάλειας της Δημοκρατίας της Κύπρου, ως εγκαθιδρύθη και καθορίζεται δια των θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματος αυτής, είναι προς το κοινόν αυτών συμφέρον, ΙΙ. επιθυμούσαι όπως συνεργασθούν ίνα διασφαλίσωσι τον σεβασμόν της δημιουργηθείσης δια του εν λόγω Συντάγματος καταστάσεως, συνεφώνησαν ως ακολούθως:

Άρθρον Ι

Η Δημοκρατία της Κύπρου αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως διασφαλίζη την διατήρησιν της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητος και της ασφάλειας αυτής ως και τον σεβασμόν του Συντάγματος αυτής.

Η Δημοκρατία της Κύπρου αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως μη συμμετέχη, καθολικώς ή μερικώς, εις πολιτική ή οικονομική τινα ένωσιν μεθ' οιουδήποτε κράτους. Κατά συνέπειαν κηρύσσει απηγορευμένην πάσαν δράσιν δυναμένην, αμέσως ή εμμέσως, να προωθήση είτε την ένωσιν μεθ' οιουδήποτε άλλου κράτους είτε τον διαμελισμόν της νήσου.

Άρθρον ΙΙ

Η Ελλάς, η Τουρκία και το Ηνωμένον Βασίλειον, λαμβάνουσαι υπό σημείωσιν τας εν άρθρω Ι της παρούσης συνθήκης αναληφθείσας υπό της Δημοκρατίας της Κύπρου υποχρεώσεις, αναγνωρίζουσι και εγγυώνται την ανεξαρτησίαν, εδαφική ακεραιότητα και ασφάλειαν της Δημοκρατίας της Κύπρου ως και την δημιουργηθείσαν δια των θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματος αυτής κατάστασιν.

Η Ελλάς, η Τουρκία και το Ηνωμένον Βασίλειον αναλαμβάνουσιν ωσαύτως την υποχρέωσιν όπως απαγορεύωσι, το κατ' αυτάς, πάσαν δράσιν σκοπούσαν εις την άμεσον ή έμμεσον προώθησιν είτε της ενώσεως της Κύπρου μεθ' οιουδήποτε άλλου κράτους είτε του διαμελισμού της νήσου.

Άρθρον ΙΙΙ

Η Δημοκρατία της Κύπρου, η Ελλάς και η Τουρκία αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν όπως σέβωνται την ακεραιότητα των κατά τον χρόνον της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου διατηρηθεισών υπό την κυριαρχίαν του Ηνωμένου Βασιλείου περιοχών και εγγυώνται την υπό του Ηνωμένου Βασιλείου χρήσιν και απόλαυσιν των διασφαλισθησομένων εις τούτο υπό της Δημοκρατίας της Κύπρου δικαιωμάτων συμφώνως τη υπογραφείση εν Λευκωσία υπό σημερινήν ημερομηνίαν συνθήκη περί εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Άρθρον IV

Εν περιπτώσει παραβιάσεως των διατάξεων της παρούσης συνθήκης, η Ελλάς, η Τουρκία και το Ηνωμένον Βασίλειον αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν όπως διαβουλεύωνται μετ' αλλήλων όσον αφορά τας παραστάσεις ή τα μέτρα τα αναγκαία δια την διασφάλισιν της τηρήσεως των εν λόγω διατάξεων.

Εφ' όσον κοινή ή συντετονισμένη ενέργεια δεν ήθελεν αποδειχθή δυνατή, εκάστη των τριών εγγυητριών δυνάμεων επιφυλάσσει εαυτή το δικαίωμα όπως ενεργήση με μόνον σκοπόν την επαναφοράν της δια της παρούσης συνθήκης δημιουργηθείσης καταστάσεως.

Άρθρον V

Η παρούσα συνθήκη τίθεται εν ισχύϊ κατά την ημερομηνίαν της υπογραφής αυτής. Τα αυθεντικά κείμενα της παρούσης συνθήκης θέλουσι κατατεθή εν Λευκωσία.

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη θα προβώσι το ταχύτερον εις την καταχώρησιν της παρούσης συνθήκης παρά τη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών συμφώνως των άρθρω 102 του Καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

(Άρθρον 181)

ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ (Εν μεταφράσει εκ του αυθεντικού γαλλικού κειμένου)

Η Δημοκρατία της Κύπρου, η Ελλάς και η Τουρκία-Ι. εν τη κοινή αυτών επιθυμία όπως διατηρήσωσι την ειρήνη και την ασφάλειαν εκάστης εξ αυτών, ΙΙ. έχουσαι υπ' όψιν ότι αι προσπάθειαι αυτών δια την διατήρησιν της ειρήνης και της ασφάλειας είναι σύμφωνοι προς τους σκοπούς και τας αρχάς του καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών, συνεφώνησαν ως ακολούθως:

Άρθρον Ι

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν όπως συνεργάζωνται δια την κοινήν αυτών άμυναν και όπως διαβουλεύωνται μετ' αλλήλων επί των αναφυομένων εν σχέσει προς ταύτην προβλημάτων.

Άρθρον ΙΙ

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν όπως αντιστώσι κατά πάσης αμέσου ή εμμέσου επιθέσεως στρεφομένης κατά της ανεξαρτησίας ή της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Άρθρον ΙΙΙ

Δια τους σκοπούς της παρούσης συμμαχίας και προς επίτευξιν των προαναφερομένων θέλει εγκαθιδρυθή επί του εδάφους της Δημοκρατίας της Κύπρου Τριμερές Στρατηγείον.

Άρθρον ΙV

Η Ελλάς και η Τουρκία θα συμμετέχωσι του ούτω εγκαθιδρυομένου Τριμερούς Στρατηγείου δια των στρατιωτικών αποσπασμάτων των καθοριζομένων εν τω συνημμένω τη παρούση συνθήκη Συμπληρωματικών Πρωτοκόλλω υπ' αριθμόν 1.

Τα εν λόγω αποσπάσματα θα μεριμνήσωσι περί της εκγυμνάσεως του στρατού της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Άρθρον V

Την διοίκησιν του Τριμερούς Στρατηγείου θα αναλαμβάνη εκ περιτροπής, δια περίοδον ενός έτους έκαστος, Έλλην, Τούρκος και Κύπριος ανώτατος αξιωματικός, όστις θα διορίζηται αντιστοίχως υπό των Κυβερνήσεων ης Ελλάδος και της Τουρκίας και υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Άρθρον VI

Η παρούσα συνθήκη τίθεται εν ισχύϊ κατά την ημερομηνίαν της υπογραφής αυτής.

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη θα συνάψωσι προσθέτους συμφωνίας, εάν η εφαρμογή της παρούσης συνθήκης ήθελε καταστήσει τούτο αναγκαίον.

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη θα προβώσι το ταχύτερον εις την καταχώρησιν της παρούσης συνθήκης παρά τη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών συμφώνως τω άρθρω 102 του Καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ Υπ' Αριθμόν Ι

Ι. Τα μέλλοντα να συμμετάσχουν του Τριμερούς Στρατηγείου αποσπάσματα, Ελληνικόν και Τουρκικόν, θα περιλαμβάνωσιν αντιστοίχως 950 Έλληνας αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτας και 650 Τούρκους, αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτας.

ΙΙ. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας της Κύπρου, ενεργούντες από συμφώνου, δύνανται να ζητήσωσι παρά των Κυβερνήσεων Ελλάδος και Τουρκίας την αύξησιν ή μείωσιν του Ελληνικού και του Τουρκικού αποσπάσματος.

ΙΙΙ. Συμφωνείται όπως οι χώροι στρατωνισμού των συμμετεχόντων εις το Τριμερές Στρατηγείον αποσπασμάτων, Ελληνικού και Τουρκικού, η νομική αυτών κατάστασις, αι διευκολύνσεις και ατέλειαι από τελωνειακών δασμών και φόρων, ως και αι λοιπαί ασυλίαι και προνόμια αυτών, ως και οιαδήποτε άλλα στρατιωτικά και τεχνικά ζητήματα αφορώντα την οργάνωσιν και λειτουργίαν του ως άνω Στρατηγείου θα καθορισθώσι δι' ειδικής συμβάσεως ήτις θα τεθή εν ισχύϊ ουχί βραδύτερον της Συνθήκης Συμμαχίας.

ΙV. Συμφωνείται ωσαύτως ότι το Τριμερές Στρατηγείον θα εγκατασταθή ουχί βραδύτερον των τριών μηνών από της συμπληρώσεως του έργου της Μικτής Συνταγματικής Επιτροπής και θα αποτελήται κατά την αρχικήν περίοδον εκ περιωρισμένου αριθμού αξιωματικών επιφορτισμένων με την εκγύμνασιν των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας της Κύπρου. Τα προαναφερόμενα αποσπάσματα, Ελληνικόν και Τουρκικόν, θέλουσιν αφιχθή εις Κύπρον κατά την ημερομηνίαν της υπογραφής της Συνθήκης Συμμαχίας.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ Υπ' Αριθμόν ΙΙ

Άρθρον Ι

Συνιστάται Επιτροπή εκ των Υπουργών των Εξωτερικών της Κύπρου, της Ελλάδος και της Τουρκίας. Αύτη θα αποτελή το ανώτατον πολιτικόν όργανον της τριμερούς συμμαχίας και δύναται να επιλαμβάνηται οιουδήποτε ζητήματος αφορώντος την συμμαχίαν, όπερ αι Κυβερνήσεις των τριών συμμάχων χωρών θέλουσι συμφωνήσει όπως υποβάλωσιν εις αυτήν.

Άρθρον ΙΙ

Η εξ Υπουργών Επιτροπή θα συνέρχηται εις τακτικήν σύνοδον άπαξ του έτους. Εν περιπτώσει επειγούσης ανάγκης η εξ Υπουργών Επιτροπή δύναται να συγκληθή υπό του Προέδρου αυτής εις έκτακτον σύνοδον τη αιτήσει ενός εκ των μελών της συμμαχίας.

Αι αποφάσεις της εξ Υπουργών Επιτροπής λαμβάνονται ομοφώνως.

Άρθρον ΙΙΙ

Της εξ Υπουργών Επιτροπής προεδρεύει εκ περιτροπής και δια περίοδον ενός έτους έκαστος των τριών Υπουργών των Εξωτερικών. Πλην αντιθέτου αποφάσεως θα συνέρχηται εις τακτική σύνοδον εν τη πρωτευούση της χώρας του Προέδρου αυτής. Κατά την διάρκειαν της θητείας αυτού, ο Πρόεδρος θα προεδρεύη τόσον της τακτικής όσον και των εκτάκτων συνόδων της εξ Υπουργών Επιτροπής.

Η Επιτροπή δύναται να συνιστά βοηθητικά όργανα οπόταν κρίνει τούτο αναγκαίον δια την εκπλήρωσιν του έργου αυτής.

Άρθρον ΙV

Κατά την ενάσκησιν των λειτουργιών αυτού το δια της συνθήκης συμμαχίας ιδρυόμενον Τριμερές Στρατηγείον θα είναι υπεύθυνον έναντι της εξ Υπουργών Επιτροπής. Το Τριμερές Στρατηγείον θα υποβάλλη εις την Επιτροπήν διαρκούσης της τακτικής συνόδου ταύτης ετησίαν έκθεσιν περιλαμβάνουσαν λεπτομερή απολογισμόν της δράσεως του Στρατηγείου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΠΙΝΑΞ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

(Άρθρον 182)

Άρθρον 1.

Πρώτη και δευτέρα παράγραφος άρθρου 3.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 4.

Δευτέρα παράγραφος άρθρου 4 μόνον καθ' όσον αναφέρει τας αρχάς της Δημοκρατίας.

Τρίτη παράγραφος άρθρου 4 μόνον καθ' όσον αναφέρει τας κοινοτικάς αρχάς.

Τετάρτη παράγραφος άρθρου 4 μόνον καθ' όσον αναφέρει τους πολίτας της Δημοκρατίας.

Άρθρον 5.

Τετάρτη παράγραφος άρθρου 23 μόνον καθ' όσον αναφέρει την Δημοκρατίαν ή δήμον και το εδάφιον (γ) της ειρημένης παραγράφου.

Πέμπτη παράγραφος άρθρου 23 μόνον καθ' όσον αναφέρει την χρήσιν ιδιοκτησίας κτωμένης δι' αναγκαστικής απαλλοτριώσεως υπό της Δημοκρατίας ή δήμου και την απόδοσιν αυτής εις τον ιδιοκτήτην.

Έκτη παράγραφος άρθρου 23.

Ενδεκάτη παράγραφος άρθρου 23 μόνον καθ' όσον αναφέρει αναγκαστικήν απαλλοτρίωσιν ενεργουμένης υπό της Δημοκρατίας ή δήμου και καθ' όσον αναφέρεται εν τη παραγράφω η προσφυγή εις δικαστήρια και το ανασταλτικόν αυτής αποτέλεσμα.

Δευτέρα παράγραφος άρθρου 36.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 39 μόνον καθ' όσον αναφέρει καθολικήν ψηφοφορίαν.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 42 εξαιρουμένου του κειμένου της διαβεβαιώσεως, πλην μόνον της εν τω κειμένω τούτω μνείας της πίστεως εις το Σύνταγμα και του σεβασμού προς τούτο.

Δευτέρα παράγραφος άρθρου 42.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 43 μόνον καθ' όσον αναφέρει την πενταετή θητείαν.

Δευτέρα και Τετάρτη παράγραφος άρθρου 44.

Άρθρον 46, εξαιρουμένης της τετάρτης παραγράφου αυτού.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 50, εξαιρουμένου ου τμήματος του εδαφίου Α από του Υπεδαφίου (α) μέχρι και του υπεδαφίου (στ) συμπεριλαμβανομένων.

Πρώτη και Δευτέρα παράγραφος άρθρου 51.

Τρίτη παράγραφος άρθρου 51 εξαιρουμένης της τριακονθημέρου προθεσμίας του Προϋπολογισμού.

Τετάρτη και έκτη παράγραφος άρθρου 51.

Άρθρον 52, εξαιρουμένης τα προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον συμφώνως τω άρθρω 140.

Πρώτη, Δευτέρα και Τρίτη παράγραφος άρθρου 53.

Δευτέρα παράγραφος άρθρου 57, εξαιρουμένων των προθεσμιών και της περιόδου της αρχομένης δια των λέξεων: «η άσκησις όμως του δικαιώματος αναπομπής» -μέχρι του τέλους της παραγράφου.

Τρίτη παράγραφος άρθρου 57, εξαιρουμένων των προθεσμιών.

Τετάρτη παράγραφος άρθρου 57 μόνον καθ' όσον αναφέρει έκδοσιν.

Άρθρον 61.

Δευτέρα παράγραφος άρθρου 62 μόνον καθ' όσον αναφέρει τα ποσοστά, την χωριστήν Καθολικήν ψηφοφορίαν και ότι τα ποσοστά είναι ανεξάρτητα στατιστικών Δεδομένων.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 65 μόνον καθ' όσον αναφέρει την πενταετή προθεσμίαν.

Άρθρον 78.

Άρθρον 86.

Εδάφια (α), (β), (γ), (δ) και (ε) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 87, και το εδάφιον (στ) εξαιρουμένων των εν τέλει αυτού λέξεων «συμφώνως τω άρθω 88» Εδάφια (β) και (γ) της πρώτης παραγράφου του άρθρου 89 και η Δευτέρα και Τρίτη παράγραφος του αυτού άρθρου.

Άρθρον 92 καθ' όσον μόνον αναφέρει τον καθορισμόν υπό των Κοινοτικών συνελεύσεων του αριθμού των μελών εκατέρας αυτών.

Άρθρον 108.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 112, εξαιρουμένων των εν αυτή αναφερομένων προσόντων.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 115, εξαιρουμένων των εν αυτή αναφερομένων προσόντων.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 118, εξαιρουμένων των εν αυτή αναφερομένων προσόντων.

Άρθρον 123.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 126, εξαιρουμένων των εν αυτή αναφερομένων προσόντων.

Άρθρον 129.

Άρθρον 130.

Άρθρον 131.

Άρθρον 132.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 133, εξαιρουμένης της δευτέρας περιόδου του εδαφίου (2).

Πρώτη παράγραφος άρθρου 137.

Τρίτη παράγραφος άρθρου 137 μόνον καθ' όσον αναφέρει την αναστολήν της ισχύος του προσβληθέντος νόμου ή αποφάσεως.

Τετάρτη παράγραφος άρθρου 137, εξαιρουμένης της δευτέρας περιόδου.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 138.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 139 μόνον καθ' όσον αναφέρει την σύγκρουσιν αρμοδιότητος, την εγειρομένην μεταξύ της Βουλής και των Κοινοτικών συνελεύσεων.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 153, εξαιρουμένης της δευτέρας περιόδου του εδαφίου (2).

Πρώτη και Δευτέρα παράγραφος άρθρου 157.

Πρώτη, Δευτέρα, Τρίτη και Τετάρτη παράγραφος άρθρου 159.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 160 καθ' όσον προβλέπει τα θέματα άτινα θα δικάζωσι τα δικαστήρια.

Τρίτη παράγραφος άρθρου 160, εξαιρουμένης της δευτέρας περιόδου.

Άρθρον 170.

Πρώτη παράγραφος άρθρου 173, εξαιρουμένων των ονομάτων των πόλεων.

Τρίτη παράγραφος άρθρου 173, εξαιρουμένης ειδικώς της υπό του οργανισμού συντονισμού μερίμνης περί πάσης εργασίας, ήτις απαιτείται να ενεργήται από κοινού.

Άρθρον 178.

Άρθρον 181.

Άρθρον 182.

Δευτέρα παράγραφος άρθρου 185.

Ο Θυρεός της Δημοκρατίας

Πιο κάτω παρατίθεται ο Θυρεός της Δημοκρατίας σε έγχρωμη και ασπρόμαυρη έκδοση.

Σημείωση
4 του Ν.95/1989Μεταβατικές διατάξεις

Εκκρεμείς διαδικασίες κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του παρόντα Νόμου [Σ.Σ.: δηλαδή του Ν.98/1989] συνεχίζονται και ολοκληρώνονται ενώπιον του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμούν συγκροτουμένου ως προηγουμένως και ανεξαρτήτως της τροποποίησης του Συντάγματος που προνοείται στον παρόντα Νόμο [Σ.Σ.: δηλαδή στον Ν.98/1989].

Σημείωση
5 του Ν.95/1989Ημερομηνία έναρξης της ισχύος του Ν.95/1989

Η ισχύς του παρόντα Νόμου [Σ.Σ.: δηλαδή του Ν.95/1989] αρχίζει την 1.1.1990

Σημείωση
3 του Ν. 130(Ι)/2015Μεταβατικές διατάξεις

3.-(1) Το Ανώτατο Δικαστήριο διατηρεί και συνεχίζει να ασκεί δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, όπως αυτό τροποποιείται με τον παρόντα Νόμο, πρωτοβάθμια δικαιοδοσία, έως την ημερομηνία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, γνωστοποίησης του Ανωτάτου Δικαστηρίου, για τη συγκρότηση του Διοικητικού Δικαστηρίου και την ετοιμότητά του να λειτουργήσει, οπότε η δικαιοδοσία αυτή μεταφέρεται στο Διοικητικό Δικαστήριο για να ασκείται κατ' αποκλειστικότητα από αυτό.

(2) Κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της γνωστοποίησης η οποία εκδίδεται δυνάμει των διατάξεων του εδαφίου (1), οι εκκρεμούσες διαδικασίες για υποβληθείσες προσφυγές ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατά την άσκηση της τοιαύτης πρωτοβάθμιας δικαιοδοσίας μεταβιβάζονται στο καθιδρυόμενο δυνάμει νόμου Διοικητικό Δικαστήριο προς συνέχιση των δικαστικών διαδικασιών και έκδοση αποφάσεων δυνάμει του νόμου με βάση τον οποίο αυτό εγκαθιδρύεται, ενώ οι προσφυγές στις οποίες η απόφαση έχει επιφυλαχθεί συνεχίζονται και αποπερατώνονται ενώπιον του δικαστηρίου στο οποίο αυτές εκκρεμούν.

CyLaw.org: Από το ΚΙΝΟΠ/CyLii και τη ConvertPLC για τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο